

EGYETÉRTÉS

Díjaztatás árak: Egész évre 88 korona. Félévre 44 korona.
Negyedévre 22 korona. Egy hónapra 9 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 790.

Tanulság.

Budapest, október 29.

Abban a beszédben, melyet Kossuth Ferencz a napokban a czeglédiekhez intézett, az a nevezetes kijelentés volt, hogy tekintve az adott erőviszonyokat és közgazdasági helyzetet, még ha mint teljesen független állam szerződünk volna a teljesen különálló Ausztriával, akkor sem lett volna lehetséges, hogy az adott helyzetben sokkal jobb kiegyezést kössünk.

Ez után a beszéd után üres szalmacsépelés az, ha a kormánynak állandóan azt hányják a szemére, hogy a kiegyezés rossz. Kossuth sem mondta az ellenkezőjét, Wekerle sem és maga a kormány soha egy perczig sem igyekezett a közvéleményt félrevezetni s elhitetni, hogy ez a kiegyezés mindenben megfelel Magyarországnak gazdasági érdekeinek. Mikor tehát a kormány ilyen nyílt öszinteséggel vallja be a kiegyezés hátrányait, a kritika ebben a tekintetben már teljesen felesleges és hiábavaló munkát végez, főleg mert a megállapított egyezményen változtatni amúgy sem lehet. Azok, akik a kormány által kötött kiegyezést bírálják, ezt egyetlen egy szempontból tehetik csak meg és pedig csakis abból a szempontból, igaza volt-e Kossuthnak abban, hogy Magyarországnak és Ausztriának egymással szemben állott erőviszonyai, s Magyarország közgazdasági helyzete olyan volt, hogy az adott helyzetben nem lehetett jobb kiegyezést kötni, s hogy nemcsak

ez a kormány nem tudott, de senki más sem tudott volna.

Minden támadás, amely a kormányt a kiegyezési javaslatokért éri, s amely nem abból indul ki és nem annak bizonyítására törekszik, hogy a magyar kormány tulbecsülte Ausztria erejét s a valóságnál kedvezőtlenebbnek látta a magyar közgazdasági állapotokat, üres akadékoskodás és rosszhizemység. Éppen azért lehetetlen azt a vitát, mely a képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén Polónyi és Wekerle közt lefolyt, nem ebből az álláspontból megítélni.

Nem akarjuk Polónyi tegnapi szereplését bírálni. Pedig erről is lehetne beszélni. Simonyi Lajos kereskedelmi miniszter 1876. augusztus 10-én a kiegyezés miatt lemondott a miniszteri tárczájáról és kilépett a szabadelvű pártból, mert a Tisza-féle kiegyezési javaslatot az ország gazdasági érdekeivel ellentétesnek mondta. Polónyi Géza is miniszter volt, mikor a jelenlegi kiegyezési javaslatok főbb vonásaikban már meg voltak állapítva, de Polónyi azért nem követte Simonyi Lajos példáját, sőt saját bevalása szerint a most annyira elítélt javaslatokat ő husz évre akarta megkötni. És ennek dacára, mikor egészen más okból távozott a kormány kebeléből, egyszerre nagyon rossznak tartja a megállapodásokat és négy „csoportba” foglalja össze kifogásait a melyek „lehetlenné teszik a javaslatok elfogadását.”

Wekerle azonban a helyzet magaslatára emelkedett Polónyival szemben. Egy-

általán nem védte a kiegyezési javaslatokat. Egyetlen szóval nem mondta, hogy azok a javaslatok jók s hogy az ország megkapta mindazt, amit akart. E helyett Polónyi vádjával szemben azt a kényszerhelyzetet magyarázta meg, a melyben a kormány és az ország volt s ezzel a javaslatok védelmére és az ország felvilágosítására sokkal többet tett, mintha tételtől-tételre igyekezett volna a javaslatokat megindokolni.

Polónyi maga is tudja, hogy az ország két lehetőség közt választhatott. Vagy megköti a kiegyezést, vagy további tíz évre a reciprocitás alapján rendezi Ausztriával a gazdasági viszonyokat. Sokkal okosabb ember, semhogy a kiegyezéssel szemben a reciprocitást védte volna, ehelyett inkább azzal vádolta meg a kormányt, hogy ez a saját árnyékától megijedt. Szerinte a kiegyezésen és a reciprocitáson kívül, volt még egy megoldási mód, t. i. a status quo s hogy a magyar kormány a királylial kötött paktumban a kiegyezés meg-hiusulása esetére nem a reciprocitásnak, hanem csakis ennek a status quonak föntartására vállalt kezességet.

Polónyi azonban beleesett a maga ásta verembe. Mert ha a reciprocitást védte volna a kiegyezési javaslatokkal szemben, akkor legfeljebb csak azt lehetett volna ez ellen fölhozni, hogy a jelenlegi kiegyezés a maga fix megállapodásaival kedvezőbb, mint a pusztá reciprocitás ingatag talaja s akkor Polónyi még tovább védhette volna a reciprocitást, sőt egyeseket talán meg-

Az író felesége.

Írta: Alba Nevis.

(Utánnomlás tilos.)

A karmester — egy csendes és halvány fiatalember — odaiült a gyönyörű új zongorához s a lábahegyét a pedálra téve, várta, hogy mikor kezdik. A függöny fönn a színpadon még csukott volt és mozdulatlan; akár egy aivó ember szeme. De néha megrebbent, mintha ő is az ébredést várná.

A „Fészek”, ez a finom és intim kis kabaretház egészben még szívárgó enyv, friss festék szagától volt terhes, de azért előre sejtette már a divatos és nehéz illatszereket, melyek szép asszonyok ruháiból áradnak majd ez estén.

Most még csak délután volt, főpróba előtt. A nézőtér zsolyéit íróemberek foglalták el, kíváncsi színésznők, meg egy-két rokon és barát. Ezek a legkellemetlenebb emberek, mert sohase objektívek, sohase igazságosak és sohase elég csendesek.

Az öblös, fehér páholyok lassan telni kezdtek. Híres emberek jöttek seregestől; zeneszerzők, szövegírók, egyik-másik asszonyt is hozott magával s a piros bársonyszékekre suhogó tafruhák simultak.

A színpadtól jobbra, mindjárt az első páholyban ott ült Büky, a „Lápvirág” szerzője, a feleségével.

A „Lápvirág” egy nyulifarknyi operett volt, néhány csudásan izgató partival, néhány finom dal-cochonériával és diadalmas, beszédes muzsikával. Az egész egy lehelletkönyű, égővörös kis selyemzsebkendő, egy remekbekészült frouriou, melyet maga a direktor slágernek szánt a megnyitó-estére.

Büky a helizethez képest elég nyugodtan várakozott. És mosolygott, mint máskor; ép oly fanyarul és cinikusan. Nem volt abszolút-szép ember, csak érdekes és nyugtalanító. Abból a fajtából való, mely asszonyra, férfire egyaránt mélyesen hat. Nagy, barna szeme nem fényes, de diszkrétén és gondosan elfátyolozott, hasonlóan ama szobákhoz, melyekben különös és rejtett dolgok történnek a nehéz portierek mögött.

Asszonyok rajongtak ezért az emberért; a kesernyés, de égő szája, a szemérmes szemei és a finom, ragyogó, ötletes komizságai miatt. S tekintetek keresték fel a páholyban; követelők és villanók. A felesége olykor megremegett egy-egy ilyen perczben s a boutonjaival, a kis kigyulladt arczával, a telt, feszes, szelymekbeburkolt, remek testével — a csipőivel, meg a válláival — egyre harcolt. Különböznének a másfélvének, mióta házasság voltak, minden perczét így átszatározta az asszony; lihegő, gyönyörű küzdelmeket vívott meg a tetszéséért, a szerelméért, más asszonyok ellen, akik minden fufanggal és minden eszközzel támadtak. Hogy milyen eredménnyel; az persze, — tekintve a bohémember szabadságát, szokásait és szükségleteit — kiírkészhetet-

len. Am az asszonyka szentül hitte, hogy ama csatában mindig ő maradt győztes.

Egy idő óta azonban nyugtalanodott. Büky csaknem az egész napját itt töltötte a „Fészek” festékszágu termeiben, a színes, paradicsom-madaras üvegtető alatt, göndör gyaluforgácsok között, ahol, ime, új, fiatal, diadalmas csillagok törtettek elő az ismeretlenség sötétjéből.

A csillagok között volt egy, akit már is mindenfelé emlegettek; egy gyönyörű kis nő, akit egy jó piktor összesen két színből megfesthetett volna; piros és fehérből: a haja olyan rut volt, hogy lángolóbb és erőszakosabb nüanszot elképzelni is lehetetlen. S a szempillái, melyek vakító arczára valami mohó éhséggel minduntalan lecsaptak, szintén ilyenek.

Valahonnan, egy kis faluból jött, ahol felesége volt egy igen gazdag, igen előkelő urnak, aki csak tengernyi családi vitán és minden poklonon keresztül jutott a kis vöröshajú zsidóleányhoz. Ez azután, — hála fejében, — gyönyörűen kifosztotta s végül otthagya, a farképnel.

Ő nagysága azután az igen hangzatos Vér Csilla nevet öltötte magára, s feljött ide, a csöpp hangjával s a remek, friss, nagy szépségével; pusztítani az embereket.

Mindenekelőtt betanulta a „Lápvirág” néhány érzéki dalát. Ez volt az első lépés. Azután csináltatott magának olyan cipőt, amelynek ugraszólván csak talpa s olyan ruhát, amelynek

is tudott volna győzni. De Polónyi ravasz akart lenni. Olyan támadást akart intézni, amely a kormányt is, az országot is elvakítsa s mindenkihez azt a hitet keltse, hogy az a kényszerhelyzet, melyet Kossuth és Wekerle a kiegyezés megkötésének indokául fölhozott, tényleg fönn sem állt s hogy a kormány egyszerűen beugrott az osztrákoknak, ahelyett, hogy a status quo kényelmes páholyából nézte volna az osztrák erőlködések.

És Wekerle tegnapi beszédének súlypontját abban a ár mondatban látjuk, amelyben Polónyival szemben kimutatta, hogy a status quo fentartásának lehetősége csak Polónyi fejében élt, mert arra Ausztriát kényszeríteni nem lehetett volna semmi eszközzel. Egyrészt nem lehetett volna azért, mert a király és a magyar kormány közt létrejött paktum Ausztriát semmi tekintetben nem köti, mint ahogy Magyarország sem tartaná magára nézve kötelezőnek a császár és az osztrákok közt létrejött paktumokat. Másrészt pedig azért, mert az a helyzet, mely most Ausztria és Magyarország közt fennáll 1907. december 31-én túl részben megszűnik, hisz akkor az összes tarifális szerződések érvénye lejár s nincs mód, hogy külön alku nélkül az osztrákokat azoknak meghosszabbítására lehessen kényszeríteni.

Ezzel Wekerle kimutatta azt, hogy a status quo fentartásáról Ausztria beleegyezése nélkül szó sem lehetett s így módon a magyar kormány csak a kiegyezés és a reciprocitás közt választhatott.

Wekerle is, Polónyi is sok érdekes dolgot beszélt még tegnap, a vita azonban már akkor eldőlt, mikor nyilvánvaló volt, hogy amit Polónyi a status quo fentartásáról mondott, az helytelen volt.

A status quo mindenestre a jelen körülmények közt elég jó expediens lett volna. De mikor erre gondolni sem lehetett s mikor csak a reciprocitás és a kiegyezés közt volt a választás, akkor a

csak közepe volt. És ez vala a második lépés. Ezután már nem volt más hátra, mint egy-két mosoly, egy-két szemvillanás.

Bükyné sokat hallott már róla s azok a dolgok, amiket hallott, erősen nyugtalanították. És elment a nevezetes főpróbára, hogy látna és tudna egyet-mást, ami igen közletről érdekelte.

Büky szótlanul ült a páholyban és elmélyedve a darabjára gondolt; egyes pontokra, melyeket jobban meg lehetett volna csinálni. Ez alatt a nézőtérrel bámulták az asszonyt, aki raffinált ruhájában olyan szép volt és kívánatos; szinte nem is mint egy feleség!

Egyszerre csak ruhasuhogás kélt a székek között s valaki letről megkocogtatta a páholy párkányát:

— Büky, édes, egy szóra! . . . Bükyné ránézett a vörös hajjal buján benőtt arcra, az apró és mámorosan szürke szemekre s nyomban felismerte Vér Csillát, a „Lápvirág“-ot.

— Parancsoljon! — felelte az író udvariasan s a párkányon kissé áthajolt.

— Ne így, — sugta a színésznő, kicsit dühözgőn. — Szeretném, ha lejönné . . .

Büky egy percig tétozózott, egy kicsit bele is pirult, de azután egész higgadtan felelte:

— Bocsásson meg, a feleségemmel vagyok!

A kis vörös nő az alsóajkába harapott, aztán összefogta a ruháját s dühösen elrobogott. A reszkető, kigyuladt arcú asszonyika pedig nagyon forrón és nagyon erősen szorította meg a páholy mélyében az ura kezét . . .

magyar kormány csakugyan helyesen tette, hogy az utóbbit választotta.

De sem Polónyi, sem más nem volt, aki azt merete volna állítani, hogy a kormány Ausztria és Magyarország erőviszonyait s Magyarország gazdasági állapotát nem helyesen ítélte meg, mert aki nyitott szemmel nézi az eseményeket, az ilyen váddal a kormányt nem is illetheti.

S ezzel kétségtelenné vált az is, hogy em ez a kormány, sem semmiféle más kormány a jelen viszonyok közt jobb kiegyezést nem köthetett volna, s hogy a kiegyezés lehet rossz, ennek ellenkezőjét a kormány sem állítja, de mindenestre biztosítva van számunkra benne mindaz, ami a jelen kedvezőtlen viszonyok közt az ország számára biztosítható volt.

És ez megnyugvás s tanulság lehet mindenki számára.

Kik a gyilkosok?

Budapest, október 30.

Nem. A nemzetiségi urakban igazán nincs jobb érzés és lelkiismeret! Ha volna bennük, a csernovai gyásnap után megrendülve zárkóznának be legbelsőbb szobáikba, hogy a fejükre bünbánóan hamut hintsenek. De ők ehelyett vakmerő daczczal állnak ki a piacra s a maguk bűnével cinikus szemérmertlenséggel másokat vádolnak.

— Kik a gyilkosok?

Hodzsa Milán ma a képviselőház színe előtt vetette fel ezt a kérdést és teljes hidegvérrel rá merete mondani, hogy a magyar állam, a magyar csendőr és a magyar szolgabíró azok, mert az országot igazgató nagy kormányzó apparátus egész erejével elnyomják a szegény, ártatlan nemzetiségeket s így kényszerítik őket a szuronyok elé.

A magyar törvényhozás házában, illetékes helyről, természetesen azonnal visszautasították ezeket a rágalmat. Rosszul, nagyon rosszul járt Hodzsa Milán ur, mert Andrassy Gyula arra a kérdésre, hogy kik hát a gyilkosok? fényes dialektusával azonnal ő rá és cimboráira süttötte a bélyeget: „ti vagytok azok!”

Az egész képviselőház lelkesen tapsolt ennek a fordulatnak. Igenis! ők a gyilkosok! Ők, akik tervszerű aljassággal lázítják népüket a magyarság s a magyar nemzeti államhatalom ellen! Ők, akiknek cinikus, lelketlen tervezetésekhez szükségük van a vérre, melynek párologó gőzéből új izgalmak születnek! Ők gyilkoltak Élesden, azután Pánádon, azután Belényesen és most Csernován! Amíg a mai féktelen nemzetiségi agitáció meg nem kezdődött, békeesség, rend volt az országban. A tót, az oláh, a szerb paraszt nem érezte, hogy jogtalanabb lenne a magyarnál. Azután jöttek ők, a hivatásos maszlaghíntők s ma az egyik véres összeütközés a másikat követi. A szegény fanatizált, félrevezetett nép elvakultan veti magát sortüz, szurony elé. Hodzsa Milán maga írta a belényesi választással kapcsolatban, hogy az oláhok azért győztek, mert nem sajnálják a vért s a tótoknak azért megy rosszabbul a sorsuk, mert visszariadnak a véráldozattól.

Hodzsa Milán mint vádló ment ma fel a képviselőházba. S homlokán a bűnöst megjelölő bélyeggel távozott.

Világos, hogy Magyarországon, ahol ismerik ezeket az apostolokat, nem történhetett másképp s matematikai biztossággal patant vissza Hodzsa Milánék fejére a vád.

De ezek az emberek ravaszak, messzetekintők s a borzasztó vádat nemcsak e határokon belül terjesztik. Nekik az országon kívül is hű fegyverbarátai vannak, akik segítségével a világ mind a négy tája felé szét lehet röpteni azt a rágalmat, hogy a magyarok gyilkosok!

Ugyanabban az órában, amelyikben a magyar képviselőház Hodzsa Milánt elintézte, két ausztriai pánszláv képviselő a bécsi reichsrathban tette szóvá a csernovai vérengzést. Mind a kettő a barbár magyarokat vádolta a kiontott vérért. E mellett az egyik azt kívánta, hogy a Reichsrath legmélyebb részvétét fejezze ki nemcsak a csernovai áldozatok, hanem mindama népek iránt, amelyek a magyarok borzasztó igáját türik; a másik pedig az osztrák kormány közbelépését követelte, hogy Magyarországon „a nem magyar néptörzsekkel fűzött hasonló kegyetlenségek véglegesen kiküszöböltessenek.”

Nem akarunk kicsinyeskedni s így nem akadunk fel azon, hogy Hodzsáék, akik nyilatkozataikban nagy óvatosan mindig a magyar állameszme hű fiainak vallják magukat s tagadják azt, hogy az ország területi egysége ellen törnének, a legelső alkalommal ilyen otrombán elárulják magukat s külföldi szövetségeseiket mozgatják meg egy tisztán belügyi kérdés elintézésére. Ezeknek az embereknek hazafiságával s alkotmányos érzésével eddig is tisztában voltunk. Azon sem akadunk fel, hogy magyar törvényhozói minőségükben tanítják ki ellenünk legnagyobb ellenségeinket, akik nekik barátai s hogy aktív részt vesznek a Magyarországot rágalmozó külföldi hadjáratban. Borzasztó ez s türehetetlen állapot, hogy Magyarország, hol évszázadok óta, nemzedékről nemzedékre öröklődött a nemzetiségek egyenjogúsága, állandóan úgy szerepeljen a külföld előtt, mint egy idegen fajokat mészárló Ázsia. Mindez azonban eddig is így volt, nem most értesülünk róla először s napirendre térhetünk felette, annál is inkább, mert a Reichsrathban elhangzó interpellációkból ezek mellett más, államjogi önállóságunkba elevenen bevágó, orczapirító sérelmiünk domborodik ki ezuttal.

Mi köze van az osztrák Reichsrathnak Magyarországnak legbelsőbb ügyeihez? Mi jogosítja fel a magyarországi hazaáruló banda osztrák szövetségeseit arra, hogy Ausztria legfőbb képviselőtestületében szitkokat, aljas rágalmat szórjanak ellenünk? Miért adta meg az elnök a szót erre a célra? És hol volt az osztrák miniszterelnök? hol volt az osztrák kormány? Miért nem világosították fel a nemzetközi jog és az internacionális illem legelemibb szabályairól azokat a megvadult pánszlávokat? Hogyan lehet az, hogy nem utasították azonnal vissza a kotnyeleskedő fogadatlan prókátorokat, akik a szövetséges monarchia másik államát gyalázták?

A kiegyezési tárgyalások közvetlen küszöbén állunk. Ilyen fontos államjogi egyezés nem jöhet létre másképp, csak úgy, hogy ha mind a két ország jóakaratot, méltányosságot tanúsít egymás iránt. Hasonló inzultusok után azonban ne számítson az osztrák miniszterelnök Magyarország jóakarátára. Gyors és teljes elégtételt követelünk! A hozzáintéztett interpellációkra még csak ezután felel a miniszterelnök. Elvárjuk, hogy ebben a válaszban megtalálja módját annak, hogy a közjogi tulkapást megfelelő erélyvel visszautasítsa s az ellenünk szórt rágalmat kellő értékükre leszállítsa.

A kiegyezés sorsa.

Budapest, október 30.

A képviselőház pénzügyi bizottsága holnap délután folytatja a kiegyezési javaslatok tárgyalását. Polónyi Géza volt igazságügyminiszternek a pénzügyi bizottságban a kormány ellen intézett támadása hatástalanul hangzott el. A képviselők alig beszéltek ma róla és minden oldalról azt hangoztatják, hogy ha Polónyi ki is lép a pártból, őt követni senki sem fogja. Kilépés egyáltalán csak akkor történik, ha a kiegyezés megszavazását pártkérdéssé teszik. Most értik csak meg Polónyi múlt heti állásfoglalását a pártkérdésről. Ő ugyanis, mint jelentettük, maga kívánta, hogy pártkérdéssé tegyék a kiegyezés elfogadását, a párt vezetősége azonban — mint már hírül adtuk — csupán azt kívánja kimondatni, hogy a párt tagjai a kiegyezés ellen ne szavazzanak. A függetlenségi pártnak ma délutánra hirdetett értekezlete, amelyen a kiegyezési javaslatok és az önálló magyar jegybank ügyében történt megállapodás került volna napirendre, elmaradt. Az elhalasztásnak egyrészt az az oka, hogy Kossuth Ferencz, aki még gyengélkedik, maga akar elnökölni ezen az értekezleten, másrészt pedig a kiegyezési javaslatok tárgyalása még nem ért véget. Az értekezletet a hét végén vagy a jövő hét elején tartják meg.

Este a függetlenségi pártkörben a koalíció értekezlete után igen élénk vita fejlődött. Polónyi Géza csoportról-csoportra járva erősen igyekezett hangulatot kelteni a kiegyezés ellen. Itt is, ott is megismételte tegnapi beszédének egy-egy részletét, de különösebb hatást nem tudott elérni. Majd azt vitatta, hogy a kiegyezés megszavazását nem szabad pártkérdéssé tenni, mert ebben az esetben legalább száz képviselő kilépne a pártból. Ez a kijelentése sem keltett hatást és Polónyi bevonult a kártyaszobába.

A kiegyezés és az ország.

Gróf Zichy Miklós, az udvardi kerület országgyűlési képviselője vasárnap népes gyűlésen nyilatkozott választói előtt a kiegyezésről és a kvóta-emelésről. A képviselő kifejtette amaz okokat, amelyek következtében megszavazta a kiegyezést. Kijelentette továbbá, hogy amennyiben választói ezt az állásfoglalást nem helyeslik, rendelkezésükre bocsátja mandátumát. A gyűlés dr. Kecskeméthy Béla figyvédi indítványára a képviselőnek bizalmat szavazott.

A nyitrai vármegyei alkotmánypárt tegnap tartott népes értekezletéből táviratilag üdvözölte a kormányt a kiegyezés létrehozataláért és azt bizalmáról biztosította. Külön táviratban üdvözölte gróf Andrássy Gyula belügyminisztert az alkotmánybiztosítókokról szóló törvényjavaslat betervezéséért.

Baja város mai közgyűlésén dr. Szirmai Vidor indítványozta, hogy a kormány a kiegyezés megkötése alkalmából bizalmatlanság szavaztassék. A közgyűlés dr. Nyitrai János, dr. Valentin Enél, Rajcsányi Imre és Szász Ottó felszólalásai után Szirmai bizalmatlansági indítványát egyhangulag elvetette, míg Szász Ottó napirendterést illető indítványával szemben nagy szótöbbséggel a kormány bizalmat szavazott. Az összes felszólalások hangsúlyozták, hogy bár a kvóta-felemelése az országra nagy áldozatokkal jár, de az adott körülmények között a kormány kényszerhelyzetben volt. A javaslatokat nagy éljenzéssel fogadták. A közgyűlés után Ambrozovics főispán az itt időző Fernbach Károly bács megyei főispán tiszteletére bankettet adott.

A székesfehérvári függetlenségi kör igazgató-választmánya dr. Saára Gyula orsz. képviselő elnöklésével értekezletet tartott, amelyen szóba került a kiegyezés kérdése. Saára képviselő azt mondotta, hogy a kormány tagjai a nemzet érdekében mindent, ami kivihető volt, elkövettek és ha többet elérni nem tudtak, úgy ez pusztán a kényszerhelyzetnek tudható be. A választmány bizalmat szavazott a képviselőnek és egyhangulag kimondotta, hogy a kormány eljárásában megnyugszik és Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert vezérék iránt

bizalommal viseltetik. Követelik az önálló bank felállítását.

A szege di újpártnak a kiegyezés elleni indítványát ma tárgyalta a városi közgyűlés nagy érdeklődés mellett. A közgyűlés éljenzéssel elfogadta a városi tanács azon javaslatát, mely szerint az indítvány a napirendről levétesseék. Az indítványt Vegmann Ferencz újpárti elnök védelmezte, majd kijelentette, hogy indítványuk nem bizalmatlanság a kormány ellen, hanem Ausztriának akar szólani. Becsey Károly képviselő szép beszédben ajánlotta tanács javaslatát s kijelentette, hogy bár a kvóta-emelésnek nem barátja s hogy az önálló bank híve, mindez nem gátolja, hogy az ország súlyos gazdasági helyzetére való tekintettel s elvei fentartásával meg ne szavazza a kiegyezést most, amikor ezt a nemzet vezeterei az ország érdekében kénytelenek voltak megkötöni. A jelen kiegyezés bár nem kielégítő, de megnyugvást okoz s azért ahhoz hozzájárul. Utána Wimmer Fülöp az újpárt indítványát pártolja, míg Kossó István függetlenségi pártelnök a tanács javaslatát ajánlja. Ezután szavazásra került a sor s 88 szavazattal 35 ellenében hosszas éljenzéssel elfogadták a városi tanács javaslatát.

A kiegyezés Ausztriában.

Az osztrák mező- és erdőgazdasági érdekek megvédelmezésére alakult Zentralstelle állandó bizottsága legutóbb tárgyalta a megkötött új kiegyezést. Hohenblum Si-mits Alfréd lovag volt a kérdés előadója, aki szerint, eltekintve a kiegyezésben a magyar fél részére biztosított közjogi vívmányoktól, amelyek 1917. utánra Magyarország teljes közzgazdasági függetlenségét készítik elő, az állategészségügyi konvenczió nem nyújt elegendő biztosítékot az osztrák marha-állomány megvédelmezésére, a czukor-surtax teljesen igazságtalan dolog és a magyar liszt ellenében létesítendő surtaxal volna kiegyenlítendő; pénzügyi szempontból a blokkjádék 49 millió korona ajándék Magyarországnak, ehhez járul 4,283.000 korona évi jövedelem a bankközösségből, a magyar állampapírok kauczióképessége és adómentessége Ausztriában ismét a magyar pénzügyi viszonyok megerősödését és ezzel azt eredményezi, mint Hohenblum lovag magát kifejezte: „dass uns zum Danke dafür im Jahre 1917 den Fusstritt geben wird.“ Elfogadhatlannak tartja a vámbevételek megosztási módját, mely Ausztriát legalább is 30 millió koronával sújtja. Az osztrák Zentralstelle tehát a kiegyezési javaslatokat osztrák agrárérdekek és az agrár választási program szempontjából elfogadhatlannak tartja.

Az osztrák képviselőházban a kiegyezési törvényjavaslatok folytatolagos első olvasása alatt Peschka képviselő hangsúlyozta, hogy az agráriusok álláspontjának a javaslatok természetesen nem felelnek meg. Mazarik tanár, képviselő a jelenlegi kiegyezés előnyeit a kvóta emelését, a szállítási adó eltörlését, a határidőzűlet megszüntetését és a tarifaszabadság visszanyerését emeli ki. Szóla a különválás ellen és a közös vámterület mellett van. A csehek szempontjából a kiegyezésnek politikai és nemzeti-ségi jelentősége van. Magyarországon 2 millió tót lakik, akik nemzeti-ségi szempontból a csehekhez tartoznak és egy 8 milliónyi népnek nem szabad, hogy rokonnemzete 2 millióját a magyar nemzeti sovány-mussal szemben magára hagyja. (Élénk helyeslés.) Kötelességünk minden alkalommal a legnagyobb nyíltsággal kijelenteni, hogy az, amit a magyarok a mi tótjainkkal csinálnak, az nem emberies többé. (Élénk helyeslés és taps a cseheknek.) Dr. Markov képviselő: Az magyarosít! Ezt a magyarosító politikát nem is lehet pusztán lopásnak minősíteni, mert a Magyarországon élő nem magyar nemzeteket nemcsak minden tekintetben demoralizálja, hanem gazdasági tekintetben is az örvény szélére juttatja. Ez a magyarosító politika különben sok millióba kerül és egyik eka Magyarország pillanatnyi rossz pénzügyi helyzetének. A magyarosítás és nem a magyar kormány (Féltájtások: Betyár kormány!) ezt lepleztesen be is ismeri. (Dr. Kramarz képviselő: Sőt emelt fővel mutatkozik!) Ezeknél fogva tehát egyáltalán nem lelkesedhetünk a magyar állameszméért. Ha akadnak olyanok, akik a magyar állameszmében nagy-szabásu imperializmust látnak, úgy ez politikai naivitás. Megelégedéssel lehet konstatálni, hogy mindenütt kezdik érteni Björnson és Tolsztoj Magyarországra vonatkozó írásait és szöveg meg van győződve, hogy a magyarok merészsége elleni eddigi eljárásnak lassanként eredménye lesz. Ami a magyar állameszmét illeti, úgy mindenestre előny, ha egy népnek van ilyen eszméje. Nekünk nincs ilyen állameszménk. Azt hiszem azonban, hogy a magyar állameszmével a német-cseh kiegyezést kell szembeállítanunk. Addig nem járhatunk el erőlyesen és eredményesen a magyarok ellen, amíg németek és csehek között a harc meg nem szűnik. Csakis a németek és csehek közötti kiegyezés fogja Ausztriát Magyarországgal szembe megerősíteni.

Dr. Liebermann képviselő a galicziai iparosok álláspontjából a Magyarországtól való különválás mellett szólal fel, majd a lengyelek klubja ellen foglal állást, amely el akarja fogadni a kiegyezést, bár ez Galicziának ártana, mert úgy Magyarországon, mint Galicziában nemesi klikk uralkodik.

Redlich képviselő nem hiszi, hogy a kiegyezés elintézése után helyreáll a nyugalom. Az önálló magyar bank felállítása súlyos beavatkozás volna egész gazdasági viszonyainkba. Kételkedik abban, hogy a magyarok, ezen játékosokból álló nép, beleegyeznek a gabonahatáridőzűlet megszüntetésébe.

Günther képviselő indítványára a vitát be-
rekesztik.

Dr. Schöpfer (kontra) vezérszónok utal arra, hogy a magyarok nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag és katonailag is külön akarnak válni. A kiegyezés semmiesetre sem ad öröme okot, mert a monarchia fentartásáért küzdeni kell.

Kramarz: E réven módunk van arra, hogy ha a magyarok e tárgyalások alkalmával nehézségeket okoznak, a sarkunkra álljunk és megmutassuk nekik, hogy nem áll érdeklünkben a bank közösségének a fentartása és talán az közös érdek ugyan, de ez irányban sokkalta nagyobb, mint a miénk. (Helyeslés.) A reczi-procitástól ellenben egy cseppet sem félek és e szempontból a kiegyezést nem tekintem a monarchia létfeltételének. Szólok a továbbiakban hangsúlyozza, hogy határozottan a monarchia fentartása mellett van, mert a gazdasági különválás esetén Ausztria nem állhatna ellent Németország gazdasági nyomásának és Németországhoz gazdaságilag közeledni volna kénytelen, ami még szorosabb politikai közeledést eredményezne, amitől szónok visszarad. Schusterschitz azon indítványát, hogy utalják a kiegyezési javaslatokat egy 52 tagú bizottság elé, majd megválasztják e bizottság tagjait. A választások eredményeinek kihirdetése után az ülést berekesztik. Legközelebbi ülés kedden.

Budapest, október 30.

A képviselőház holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen az indemnitást tárgyalják. A közbeeső ünnepek miatt azután a jövő hét keddig nem tart ülést a képviselőház.

Kalocsaiak a miniszterelnöknel. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt ma délelőtt Kalocsa város küldöttsége kereste fel Muzsa Gyula képviselő vezetésével a képviselőházban. A küldöttség a kalocsai ital- és fogyasztási adó megváltása ügyében írárt kérelemmel a miniszterelnök elé, aki kijelentette, hogy kérelmüket méltányosan fogja elintézni.

Az osztrák kvóta-bizottság elnöke. Bécsből jelentik, hogy a kvóta-bizottság ma alakult meg, elnökül báró Chlumeczký, az urakháza tagját, elnökhelyettesül Abrahamovicz képviselőt választotta meg.

A nemzetiségiek értekezlete. A nemzetiségi képviselők ma este ismét értekezletet tartottak, Mihályi Tivadar elnöke alatt. Az értekezlet mindenekelőtt kijelölte a holnapi nap szónokait, azután pedig a további magatartásról tanácskozott és elhatározta, hogy obstruálni fog.

A katonatisztek fizetésemelése. Bécsből jelentik, hogy a Christlichsoziale Korrespondenz a következő kommunikét közli: A keresztényszocialisták szövetsége tegnap a tiszti fizetések felemelésének kérdését is tárgyalta, amelyet tudvalevőleg a vasárnapi közös minisztertanácson a magyar miniszterelnök kívánására a költségvetésből kikapcsoltak úgy, hogy az 1908-iki közös költségvetés a tiszti fizetések felemelésére egyáltalán nem irányoz elő semmit. A keresztényszocialista szövetség tegnapi ülésén több szónok a katonatisztek jogos kívánásainak újból történt elutasítását éles hangon helytelenítette. Hosszabb vita után elhatározták, hogy a párt egy tagja interpellációt fog intézni a közös hadügyminiszterhez, amelyben egyidejűleg a legénységi zsold felemelését, valamint a képviselőházban különösen a vidéki képviselők részéről ismételt hangoztatott kívánások teljesítését (hadmentesség, szabadságolás, fegyvergyakorlatra való behívás, a legénységgel való humánus bánásmód stb.) fogják követelni. A keresztényszocialista szövetség nevében ma délelőtt Steiner és Rienössl képviselők felkeresték Schönaich hadügyminisztert.

Andrássy javaslatai.

— A koalíció értekezlete. —

Budapest, október 30.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter korszakalkotó törvényjavaslatai, amelyeket alkotmánybiztosítéki javaslatok gyűjtőnéven ismernek, foglalkoztatta ma a koalíció pártjainak együttes értekezletét. És a magyar törvényhozás tagjainak túlnyomó többsége — a magyar állameszme esküdt ellenségeit kivéve — egyhangú lelkesedéssel fogadta el azokat a törvényjavaslatokat, amelyekben gróf Andrássy Gyula izzó hazafisága és államférfiúi bölcsessége a bírói függetlenség bástyájával erősítette meg a magyar alkotmány évezredes várát. A közigazgatási bíróság hatáskörének kibővítése és a hatásköri bíróság felállítása a független bíróságnak megadja azt a jogot, hogy minden olyan rendeletet vagy kormányintézkedést, amelyet a törvényhatóságok törvénytelennek tartanak, megvizsgálva, bírói ítélettel semmisítse meg, ha azt a törvényvel összeütközőnek találja. Kmety Károly, a közjognak és a közigazgatási jognak tudós tanára, méltán adózott a legnagyobb elismeréssel gróf Andrássy Gyula hazafias és mély alkotmányos érzésének és ehhez az elismeréshez igazi lelkesedéssel csatlakozott a koalíció egész tábora.

Gróf Andrássy Gyula, amikor a felszólalásokra válaszolt, büszke önérzettel mondhatta, hogy ellenvetést egyáltalában nem hallott. Igen finom és megkapó az a magyarázata, amelylyel kimutatta, hogy habár a királyi intézkedések a dolog természeténél fogva bíróság elé nem valók, közvetve mégis bíróság elé kerülhetnek ezek az intézkedések is. Az alkotmánybiztosítékok fogalmáról is, világos képet adott, utalva arra, hogy ennek a fogalomnak tartalma a törvényhatóságok önkormányzati jogának bírói védelem alá helyezése, nem pedig a fejedelmi jogok korlátozása, amelyek megkísérlése csak újabb küzdelmeket idézne elő. Nagy hatást keltett az a befejező nyilatkozata, amelyben kijelentette, hogy az általános választói jog törvényjavaslatainak előkészítése már legközelebb befejeződik és az átmeneti kormányt ezt az utolsó munkáját a legrövidebb idő alatt már a képviselőház elé terjesztheti.

A nagyjelentőségű értekezletről tudósításunk a következő:

A függetlenségi-, az alkotmány- és néppárt ma délután négy órakor közös értekezletet tartott a függetlenségi pártkör Erzsébet-körtü helyiségében. Elnökké Ugron Gábor, jegyzővé Henrik Antal választották. A kormány részéről jelen voltak gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, Günther Antal igazságügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter. Popovics Sándor, Sztérenyi József, Tóth János, gróf Hadik János, Déry Zoltán, Meskó László és Mezössy Béla államtitkárok, továbbá Nagy Ferenc, az alkotmánypárt elnöke, Rakovszky István, a képviselőház alelnöke és a koalált pártok számos tagja.

A napirend első pontja gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek törvényjavaslata, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről.

Babó Mihály előadó részletesen ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot, amelyet a maga részéről is csak részletfzetésnek tekint és kéri a kormányt, folytassa munkáját és az egész közigazgatást olyan alapra építse fel, hogy az ne legyen a központi hatalomnak eszköze, hanem olyan tényező, amely nemcsak lefelé, hanem felfelé is érvényesíteni tudja a nemzet jogait.

Kmety Károly a törvényjavaslatot a közigazgatási bíróságok tökéletesítése szempontjából vizsgálja először, eltekintve attól az esetleges céltól, amely a javaslat kidolgozásánál vezérelvül szolgál. A köz-

igazgatási bíróság intézménye szempontjából mint örvendetes haladást üdvözli a törvényjavaslatot, különösen azért, mert általános elvi meghatározással, nem pedig taxatív felsorolással bővítjük ki a közigazgatási bíróság hatáskörét. Azok, akik mindent lekicsinyelnek, amit ez a kormány alkot és amit a jelenlegi többség támogat, azt mondják, hogy a javaslat nem is alkotmánybiztosíték. Akik ezt mondják, azt valójában, hogy azon jogállás, amelyet törvényhatóságaink jelenleg elfoglalnak, semmiféleképpen nem alkalmas az alkotmány védelmére és megmentésére, pedig a magyar törvényhatóságok mai jogállásukban majdnem áthághatatlan gátját képezik annak, hogy alkotmányellenes kormányzat sikeresen létesüljön. Teljes mértékben megvédelmezi-e az a törvényjavaslat esetleges alkotmányellenes kormányval szemben a törvényhatóság mai jogállását? A javaslat első szakasza alapján abban a véleményben van, hogy minden kérdésre, minden ügyre kiterjedő jogvédelmet nyernek a törvényhatóságok a törvényellenes kormányzat intézkedéseivel szemben.

Teljes, általános védelmet nyújt e javaslat. Szerinte védelmet nyerünk, feltéve, de meg nem engedve, a királyi hatalomtól esetlegesen származható törvénytelen kinevezések ellenében. Igaz ugyan, hogy a törvényjavaslat ezt kifejezetten nem mondja ki, de azt mondja, hogy az összes kormányhatalmi intézkedésekkel szemben szándékozik a javaslat védelmet nyújtani. Már pedig kormányhatalmi intézkedés alatt szolgáló a királyi intézkedéseket is érti és ugy magyarázza a javaslatot, hogy esetlegesen közvetlenül a királytól eredő intézkedésekkel szemben is meg fogja illetni a törvényhatóságokat a közigazgatási bíróságnál emelendő panasz joga. Például magát a főispáni kinevezést nem támadhatja meg a vármegye, de a kinevezéssel kapcsolatosan a beiktatásra vonatkozó rendelet már olyan természetű, hogy az felelős kormánytól eredvén, tárgyát képezi a közigazgatási bíróság előtti panasznak. Ezen az úton meghusítható a törvényellenesnek tekintett főispáni beiktatása. Helyesli a királyi biztossra vonatkozólag a javaslat álláspontját, hogy nem mondja ki a királyi biztoss intézményének eltörlését, miután az már egy is el van törölve. Monda lesz a törvényhatóságok a jövőben teljesen nullifikálni minden királyi biztosi intézkedést azzal, hogy annak minden intézkedését a közigazgatási bíróság előtt megtámadja és így a közigazgatási bíróság kapcsolatos jogkérdés címén ki fogja mondhatni, hogy királybiztoss nem lévén, királyi biztostól, nem létező, törvénytelen intézménytől és hatóságától törvényes intézkedés nem származik. E tekintetben tehát teljesen kielégítő a törvényjavaslat. Nagy vívmánya a törvényjavaslat álláspontja a közös ügyekre vonatkozólag, hogy olyan ügyekben is, amelyek a 67. XII. t.-cz. értelmében nincsenek közös kormányzatnak és a közigazgatásnak egyenesen fenntartva, joga lesz a törvényhatóságok a közigazgatási bírósághoz menni. Joga lesz tehát panaszszal fordulni az összes hadkiegészítési ügyekben, elszállásolási, elhelyezési, katonai élelmi stb. ügyekben a közigazgatási bírósághoz fordulni. Katonai hatóságok intézkedésével szemben ilyen mértékben közigazgatási bíróság sehol sem nyújt védelmet. Helyesnek tartandó, ha a horvátországi törvényhatóságoknak is mód adnaték arra, hogy a magyar közigazgatási bíróságnál panaszt emelhesse a törvénytelen kormányok rendelkezései ellen.

Nehézséget lát abban, hogy a törvényhatóságok felirási joga a képviselőházhoz maradjon meg továbbra is. Hogy lehetséges az, ha egy jogkérdésben a közigazgatási bíróságot állapítjuk meg fórum gyanánt, hogy mondja meg, törvényes-e valamely kormányrendelet vagy nem, ugyanegy időben ugyan csak a törvényhatóság kérdésében a törvényhatóság az országgyűléshez forduljon, ennek az lehet a következménye, hogy ma megállapítja a közigazgatási bíróság egy bizonyos rendelet törvénytelenségét, holnap pedig a képviselőház kimondja, hogy az nem törvénytelenség és e miatt a kormányt nem vonja felelősségre. Az ilyen anomáliának lehetőségét aképen kell kizárni, hogy a képviselőház köteles legyen bevárni ilyen esetekben a közigazgatási bíróság előtt függőben levő kérdés eldöntését. (Helyeslés.) A javaslatot elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Zakariás János elfogadja a törvényjavaslatot, de szükségesnek tartja a közszolgálatban levő alkalma-

zottak szolgálati pragmatikájának mielőbbi való megalkotását. Hivatkozik Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter beszédére, aki a vasutasok szolgálati szabályzatának a képviselőházhoz való benyújtása alkalmával kifejezte azt a reményét, hogy az egész hivatalnok kar mielőbb megkapja a törvényhozás által biztosított szolgálati pragmatikát.

Hentz Károly megszavazza a javaslatot, de nézete szerint az alkotmányt nem egy intézmény, hanem az intézmények egész sorozata biztosíthatja csak.

Markbreit Gyula felszólalása után az általános vitát befejezték.

Ekkor gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a következő beszédet mondotta:

Tisztelt értekezlet! Mivel a felszólaló tisztelt képviselő urak mindegyike elfogadta a javaslatot, sőt nagy örömmel azt meg is dícsérte, (Lelkes élienés.) nem fogom védeni a javaslatot, hanem csupán arra szorítkozom, hogy egy pár megjegyzésre reflektáljak. (Halljuk! Halljuk!)

Kmety képviselő urnak törvényt magyarázatát teljesen elfogadom, kivéve azt, amit a királyi intézkedésekre nézve mondott. A királyi intézkedései a dolog természeténél fogva nem valók a bíróság elé, mert nagyon furcsa dolog volna, ha a bíróság a király nevében semmisen mondja ki a királyi intézkedéseit. Érdemben azonban itt is igaza van a képviselő urnak, mert közvetve ezek az intézkedések is a bíróság döntése alá kerülhetnek. Így például a főispáni kinevezési jog abszolút királyi jog, amelyet nem lehet panaszszal megtámadni. Ha azonban egy főispán gyakorolni akarná jogát, mielőtt beiktatná, mielőtt az esküt letette és a törvényhatóság abban a nézetben volna, hogy ahhoz joga nincsen, megtámadhatja a főispán minden intézkedését, amikor is érdemben a bíróság eldöntése alá kerül ez a döntés is. Ugyanigy áll a dolog a póttartalékosok behívásának kérdésével. Az 1888. törvény értelmében ez a királyi jog, amelyet tehát a bíróságok felül nem bírálhatnak; ha azonban a kormány ezen királyi rendelet végrehajtása végett rendeletet bocsát ki a törvényhatóságok és a törvényhatóságok azt törvénybe ütközőnek tartják, akkor igenis a bírósághoz fordulhatnak. (Helyeslés.)

Kmety képviselő ur kívánja a törvény hatáskörének a horvát törvényhatóságokra való kiterjesztését és azt mondja, hogy ezt kívánja a mai rendszer is. Hát ez bizonyos tévedés, mert a közigazgatási bíróság hatásköre csak bizonyos körben van ma Horvátországban kiterjesztve. Azt mondja a törvény: ezen törvény hatálya vasuti ügyekben, adóilleték-ügyekben, végül az állami alkalmazottak adó- és nyugdíj-ügyeiben a magyar korona országainak egész területére terjed ki, más ügyekben azonban nem. A tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban ezt a disztingkciót bajos megtenni, mert az új javaslat által adott jog minden ügyre kiterjed és így olyan kérdésekben is megadatnék a panasz joga a közigazgatási bírósághoz, amelyek a horvát autonómiához tartoznak. Ebből Horvátország nagy káoszt csinálna. (Igaz! Ugy van! Helyeslés.)

Azokra nézve, amiket Kmety képviselő ur a felirati jogról mondott, az a válaszom, hogy nehéz kérdésnek tartom a felirati jog korlátozását. Olyan általános elemi jog ez, hogy azt sem időhöz, sem feltételhez kötni szerintem nem lehet. (Élénk helyeslés.) Különbön is annyira más cél az, amelyet a felirat által akarnak elérni és más az, amely panasz által érhető el, hogy egyáltalában nem látok itt semmiféle aggályt fenforogni. Ez az elméleti aggály megvan a mai viszonyoknál is és én nem félek, hogy a jövőben gyakorlati szempontokból nehézségeket okozzon, mert hiszen az országgyűlés nem intéz el konkrét kérdéseket, az nem hoz jogkötelező ítéleteket, hanem a maga egészében helyesnek, vagy helytelennek tartja a kormány eljárását. Az országgyűlés érvényesíti a parlamentáris felelősséget, a közigazgatási bíróság pedig egyes konkrét jogszérmeket akar megszüntetni. (Élénk helyeslés.)

Zakariás János képviselő ur szövegétette, hogy a szolgálati pragmatika nincsen megalkotva. Ilyen természetű megjegyzésekkel állandóan találkozunk; általában a közönség nagy tévedésben van az alkotmánybiztosítékok természetéről illetőleg. Ebből a kifejezésből: alkotmánybiztosít-

ték, olyan fogalmat csináltak, amely egyáltalában nem egyezik a törvény céljaival. A trónbeszéd, amelyben az erre vonatkozó ígéret foglaltatik, azt mondja, hogy: alkotmánybiztosítésképpen a törvényhatóságok önkormányzati jogát bírói védelem alá helyeztük. Mikor ezt megmondtuk, tisztában voltunk vele, mit akarunk. Ezt a javaslatot értettük, nem pedig a fejedelmi jogok korlátozását, vagy más nagy kérdéseknek végleges tisztázását. (Igaz! Ugy van!) Ez nem is lehet feladata az átmeneti kormánynak. Egész kormányzásunk célja az volt, hogy megszűntessük a konfliktust a király és a nemzet között. Azért toltuk ki a jövőre a katonai kérdést, hogy a kormány igen sok felvetett eszmét nem alkotmánybiztosíték gyanánt, hanem mint a közigazgatás javítását lehetőleg sürgősen megoldjon. Ilyen kérdés többek közt az is, amit Zakariás képviselő ur felhozott. (Élénk helyeslés.) A szolgálati pragmatika a legfontosabb kérdések egyike. E tekintetben teljesen egyetértünk és a kormány ki is küldött bizottságot, amelyben minden miniszterium képviselve van. Bár nem tudom, mennyire haladt a munkálat, remélem, hogy nemsokára abban a helyzetben lesz a kormány, hogy ezt a javaslatot is beterjeszse. (Élénk helyeslés.)

Ugyanígy Babó tisztelt előadó urnak az az észrevétele, hogy kívánja az önkormányzat megerősítését. Én is kívánom. Konkrét ígéretet abban a tekintetben, hogy a kormány ezt a nehéz és bonyolult kérdést meg fogja oldani, azért nem tehetek, mert egész programom rövid életű. Bizonyos munkára vállalkoztunk és a huszonegyedik óra — Istennek hála — nagyon közeleg, mert az általános választói jog volt az a javaslat, amelyről azt mondtuk, hogy utolsó ténye lesz a kormánynak és én szorgalmasan dolgozom azon, hogy azt mielőbb beterjeszthessem. Hogy azután azalatt, amíg a Ház azt tárgyalni fogja, képesek leszünk-e egy ilyen nagy organikus javaslatot megcsinálni, azt nem tudom, de mindenesetre azon leszek, hogy bizonyos előmunkálatok megtörténjenek és nyom nélkül ne muljék el az idő e tekintetben sem. (Helyeslés.) Több megjegyzés nem történt. Köszönöm az értekezlet jóakarátát és ajánlom elfogadásra a javaslatot. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Babó Mihály előadó ismételt felszólalása után az értekezlet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a javaslatot.

A napirend második pontja a hatásköri bíróságról szóló törvényjavaslat, amelyet Horváth József (marosújvári) ismertetett és elfogadásra ajánlott, különösen kiemelve, hogy ez a hatásköri bíróság megszünteti azt az anomáliát, hogy a minisztertanács saját kompetenciájában itélkezze.

Sághy Gyula örömmel üdvözli a javaslatot, amelyben hatalmas lépést lát a jogállam felé. Nézete szerint ez a bíróság ilyen szűk hatáskörrel szinkurának tűnnek fel és ezért az a véleménye, hogy ennek az új bíróságnak a hatáskörét ki kell majd bővíteni, amikor is megfontolandónak tartja, ne térjenek-e el a vegyes bírósági rendszertől.

Az értekezlet a javaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalásnál Csizmazia Endre ismertette azokat a módosításokat, amelyeket az igazságügyi bizottság javasolt.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter hozzájárul a módosításokhoz. Az értekezlet a törvényjavaslatot az igazságügyi bizottság módosításaival részleteiben is elfogadja.

Az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjviszonyosságának szabályozásáról szóló törvényjavaslatot Czobor László előadása után, a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló 1889:XXXIII. t.-cz. hatályon kívül helyezéséről szóló törvényjavaslatot pedig Hentz Károly előadása után az értekezlet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Az osztrák Reichsrathnak mai ülésén a csernovai esettel kapcsolatosan történtek megbeszélése után, melyről lapunk más helyén adunk hírt, elnök bejelent, hogy a képviselőház holnapi ülésén indítványt nyújt be az ülések idejének egy órával való meghosszabbítása iránt. Ez az indítvány csak jövő hétfőn kerülhet döntés alá és csak kedden vehetik kezdetüket a délután három óráig tartó ülések.

Az értekezlet ezt a bejelentést tudomásul veszi. Egyéb tárgy, nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

A t. Házból.

I. Egygyel beljebb.

Tegnap egy oláh szerepelt az ülés végén az indemnitási vitában, gondolom Vlád Aurélnak vagy Coriolánnak hívták. Ma egy horvát kezdte, a szép Dusán, kinek vezetékneve Popovics. Mi-velhogy ma is afelől vitakoztak: vajlon a kormány iránti bizalomból meg lehet-e szavazni, hogy Wekerléék a jövő év első négy hónapjában költségvetés nélkül kormányozzanak, szedjék az adót és katonasorba hívják a fiatalokat.

Popovics Dusán a horvátok közül a szenvedhetőbbek közé tartozik. Nem azért delegáltatta magát Budapestre, hogy itt gazdagon megházasodjék s ennélfogva a nyáron Óbudában párttekinet nélkül összebarátkozott a mulató politikusokkal. A horvát vitát és az obstrukciót is inkább kedélyes szempontból fogta fel s miután ő az egyetlen horvát képviselő, aki a civillizált divatok szerint öltözködik, egyuttal megengedte magának azt a luxust, hogy ötletekkel tegye változatossá az obstrukció sivárságát. Ő találta ki azt, hogy heteken át szerbül beszélt horvát helyett és amikor végre Rakovszky István, aki szigorúan elnökölt, figyelmeztette, hogy nem szabad szerbül beszélnie, akkor a horvátok nagy derűltége közben kivágta:

— Hisz kérem, tulajdonképpen a szerb nyelv és a horvát nyelv ugyanaz.

E miatt Rakovszkynak álmatlan éjszakai voltak. Hogy őt a tolmács félrevezette. Hogy Raich Dusán, aki mellette sugott, Popovicsnak a malmára hajtotta a vizet.

Nem is elnökölt ma Rakovszky. Hanem Justh Gyula ült fel az elnöki trónusra, amikor Popovics Dusán beszélt. Melléje könyökölt Raich, a másik Dusán, a tolmács. Horvát gyorsírók már nincsenek. Nem telegrafáltak érettek. A magyar stenografusok ég felé tartják a czeruzájukat. Ekkor aztán Popovics Dusán beszélni kezd, kijelentvén, hogy az indemnitást nem szavazza meg és a kormány iránt a legteljesebb bizalmatlanságot érezi.

— Talán nyitassam ki a villanyt? — kérdezi Leszkay Gyula a háznagy — hogy a bizalmatlanság ne legyen ilyen sötét?

— Nem, tessék csak így hagyni — int Wekerle — minél sötétebb a horvát urak bizalmatlansága, annál inkább számíthatunk a magyar képviselők világos bizalmára.

Erre aztán az összes ablakokon bevonták a függönyöket s olyan homály keletkezett, hogy Polit Mihály saját magát összetévesztette Széll Kálmánnal. Ekkor kérdezte Justh Gyula Raich Dusánt:

— Miért nem tolmácsolja ön a Popovics ur beszédét?

— Mert magyarul beszél — felelte a tolmács.

— Az más, — szól Justh Gyula. — De remélem, hogy ha horvátul fog beszélni, akkor tolmácsolni fogja . . .

— Parancsára, kegyelmes ur . . .

De egyik fél óra a másik után mult. Már rég túl valánk azon, hogy tíz óra lett volna. Fél tizenegyen is elhaladt a manus. A tizenegy órai reggelit is megették a por- és szunyogmentes buffetben a latifundiumosak. A későn kelők is megérkeztek a Házba, ami azt jelentette, hogy fél tizenkét óra van. Szóval az idő előrehaladt és Justh Gyula sajnos tapasztalta, hogy az ő zsurnalisztái, akikkel oly nagy kedvvel szokott társalogni reggelenként, egyáltalában nem érdeklődnek elnöksége iránt.

— Mondja csak kérem, — szól ekkor a tolmácsnak, — miért nem tolmácsol ön nekem. Tán még mindig magyarul beszél ama Dusán?

— Nem, kegyelmes uram, alázatosan könnyörgöm, magas tekintélyű homlokának ránczai iránt kimélettél, nem merem megmondani, de ezen Popovics, most már szerbül beszél.

— Szerbül? Hát elülről kezdődik az egész komédia? Hát azért röhögnek ott ama horvátok? . . .

— Igen, kegyelmes uram, a szerb nyelv tulajdonképpen ugyanaz, mint a horvát. De, aki mind a kettőt érti, az igen nagyon mulat rajta, épugy, mint a zenekomponista, aki fel tudja fedezni, hogy a Lustige Witwe valzere csupa magyar nótákból van össze komponálva. De ami szerb, az szerb, uram, kegyelmes uram, olyan szerb, mint a baccaratban a kilencz, olyan szerb, mint a medvék . . .

Justh Gyula ezen felvilágosítás után meg-
rázta a csengettyüt és leszólt Popovics^{hoz},
mondván:

— Ugy veszem észre, hogy szerb nyelven beszél, figyelmeztetem, hogy csak horvátul szabad beszélnie.

— Ugyanaz! — kiáltották.

— Csak hasonlít, — feleli Justh, a Wilja-
keringő nyomán — és ha tovább is szerbül be-
szél, meg fogom vonni a szót.

Ezzel vége volt a tréfának. Egy rettenetes preczedenstől tartottak. Ha a horvát beszédek az elnök sorra azt találja mondani, hogy az ő tudomása szerint szerb beszédek, akkor abszolute nincs szükség házszabály-revizióra, a horvát obstrukciót be lehet szüntetni.

Popovics Dusán hirtelen elébe vágott azzal, hogy hát jól van, most már horvátul fog beszélni. S ezel megszerezte Rakovszkynak az elégtételt, hogy még se cselekedett rosszul, amikor a szerb beszéd miatt a nyáron rend-
utasította.

Egyébként az egésznek nem sok látszatja volt. Popovics egy napon három nyelven beszélt; magyarul, szerbül és horvátul, de déli tizenkét órára mégis bevégezte. Ugyanakkor Polit Mihály horvátul helyeselt és Nagy György megbotránkozva kiáltott fel:

— Polit urnak nincs joga horvátul közbe-
szólani. Ő nem horvát képviselő.

— De hisz én szerbül beszélek — szól Polit.

— De szerbül annál kevésbé — viszonzá egy fiatal honatya, aki éppen félkrajczáros papircigarettáját tette a szipkába, hogy a folyosóra igyekezzenek.

Mint hogy pedig Popovics csakugyan bevégezte a beszédet, úgy fogadták, mint örvendetes eseményt és Justh Gyula szünetet is rendelt.

— Gyerünk egygyel beljebb, — hirdette a vitarendező, — nézzük meg, mi történik a folyosón.

II. Intermezzo.

Sajátságosan ekkor vált köztudomássá, hogy az aktalopási ügyben a törvényszék két napra elítélte Lengyel Zoltánt. S ekkor jelent meg a foiyosón Lengyel Zoltán híres védője, Vázsonyi Vilmos.

Nagy csoport gyűlt köréje. A híresen szel-
lemes emberhez odasiettek a humoristák, akik a nap hőstől ötleteket vártak, amelyeket al-
bérletben szoktak elvállalni. Vázsonyi nem egyedül jött. Legszűkebb vezérkarával érkezett, egy nyakiglas emberrel, egy arisztokrata adás-
vétési ágenssel és egy undor cipőjű római ka-
tolikkussal, aki a demokraták között izraelita gya-
nánt szerepel.

Ezek előre jöttek és miután a szolgák nem merték tőlük a belépő-jegyet kérni és különben is, mint demokrata alvezérek ismeretesek, berohantak a foiyosóra és borzasztóan gesztikulálva hirdették:

— Vázsonyi nagy volt. Óriási volt. Védenczét, Lengyel Zoltánt elítélték, de Vázsonyi olyan nagyszerű vicceket mondott, hogy az ember megpukkadhatott, ha akart.

A nyakig has a lábaival is gesztikulált.

— Szörnyű kómikus volt — magyarázta — vezérünk a szegény birónak azt mondta „nagyságos táblabíró ur”. Vezérünk a belüket tiporta, hisz vezérünk nem ijed meg egy ilyen szegény birótól.

Ezután érkezett meg a vezér. Szegény újságírók görnyedtek előtte. Ifjú zszurnaliszták, akik előtt gyönyörű példák ragyognak, hogy egy ilyen nagyhatalom pozíciókat szerezhet és existenciákat törhet össze. Hivatalt adhat és hivatalt vehet el. Együgyű, gyenge karakterűeket a maga akarata szerint vezethet. És előadta színesen, frissen, elevenen, mint egy jól idomított színész, hogy mit tett a törvényszéki tárgyaláson, milyen ragyogó vicceket mondott és ezeket a vicceket még gyönyörűbb szellemességekkel indokolta.

A fiatalok hallgatták, hallgatták . . .

De a csoportosulásra figyelmes lett egynéhány képviselő is és elhaladt mellette. És ekkor erős kritikák hallatszottak afelől, hogy valjon méltányos és igazságos-e, ha egy olyan képviselő, aki állásánál és helyzeténél fogva erősebbnek érezi magát, mint a paragrafusokkal megkötött törvényszéki bíró, teljes tehetségével arra törekszik, hogy szellemes ember gyanánt kerüljön ki a tárgyaló teremből.

S ezután érkezett Lengyel Zoltán. De olyan szomorúan érkezett, mint ama vádlottak, akikről a védőügyvéddel rokonszenvet érező törvényszéki tudósítók fel szokták jegyezni, hogy:

— A védőügyvéd sikerült védelme után a törvényszék a vádlottat elítélte.

No az igaz, hogy Lengyel Zoltánt csak két napra ítélték.

— Kettő ez — mondták — két nap. S miként a quóta-emelés is két százalék és nem hét százalék.

És Vázsonyi egyszer csak azon vette észre magát, hogy egyedül marad a folyosón. És minduntalan hallania kellett a képviselőtársainak megjegyzéseit, a melyek arra vonatkoztak, hogy mit tettek volna ők, ha törvényszéki elnökök lettek volna és aképpen érinkezhettek volna a védőügyvéddel, hogy leszállhassanak a pódiumról.

III. Lukácsiu.

Mindannyian besiettek a folyosóról, amikor azt hallották, hogy Lukácsiu beszél, a laziali pópá, akit a belényesi kerület képviselőnek választott. Rendkívüli meglepetés volt. Az oláh pap zengzetesen, gyönyörű magyarsággal, hatásos szónoki képességekkel beszélt az oláh nemzetiségiek sorából magyarul, hogy a jelenlegi parlamentben nincs öt magyar képviselő sem, aki ily képességekkel rendelkezne. Meglepő a színező ereje. Hangjának a méltósága és rábeszélő képessége okvetlen figyelmet kelt. Ahogy a beszédét kezdte, hanghordozása és beszédének ritmusa leginkább Wekerle Sándoréhoz hasonlított. Ugyannyira, hogy amikor Wekerle a perczben belépett a terembe, megdöbbenve állott meg és felfelé tekintett oda, ahol Lukácsiu állott s így szólott Andrásyhoz:

— Mi az? Talán én beszélek?

Lukácsiu egy piros, borotvált arcú, kopasz, kövérfejű pap, meghízott, reverendás kabátban, magas, állig érő gallérban álló férfi. Ékesen beszélt magyarul. Telt, meleg hangja van. Eleinte csakugyan azt lehet hinni, hogy Wekerle beszélt, amikor hazafiasságról prédikál. Olyan természetesen hangzik, hisz nincs, aki szebben be-

szélhetne róla, hogy a hazát szeretni gyönyörűség. Ez a Lukácsiu, ez éppen, ez kellett nekünk. Egy ember, akinek az akcentusában nincs hiba. Aki a hangjával szemléltetni tudja azt, hogy magasan szárnyal. De még se Wekerle. Mert egyszer csak elkezdi fuvolázni. Halkan, suttogva idézi a kormánynyilatkozatokat, amelyek a nemzetiségekkel való barátkozást hirdetik és rá egyszerre, minden átmenet nélkül, az egyházi szónoklatok hatásos formáival dörgi az ellentétet: az igazságtalanság hirdetését.

Igen bajos volt pörbe szállani. Hisz a szónoki formáktól ugyannyira elszokott ez a képviselőház, hogy miképen Boszniát egy katonazenekarral, aképen a parlamentet egy szép szónoklattal meg lehet hódítani. Mindössze Nagy György kiáltotta, hogy:

— Szégyen, ha egy ilyen öreg ember hazudik!

Csak az nem jutott eszébe, hogy akkor tiltakozzék, amikor Lukácsiu azt mondta, hogy a memorandum-pör tárgyalásakor Kolozsvárt a magyar leányok adtak neki bokrétát.

Pedig ezt már mi tudjuk, hogy hazugság. Mert azt a bokrétát az oláh esperes leányai adták.

Viszont az igaz, hogy ama memorandum-pör tárgyalásakor olyan szép oláh leányok voltak jelen az uniót kimondó országgyűlési redout karzatán, hogy a magyar ifjuság szívesen vállalta volna őket magyaroknak.

Csak hogy mert nekik Lukácsiu akkor tulságosan lagymatag volt, nem szerették. És mert nem kedvelték tán e miatt, gondolta, hogy ámhár apáik utmutatása folytán bokrétát adtak, mégis csak magyar kisasszonyok voltak.

* * *

IV. Izgalmas finálé.

Az ülés végén került sorra, hogy Hodzsa Milán interpelláljon a Csernován lefőtt tótoeskák miatt. Előre tudták, hogy Andrásy válaszolni fog. És bizonyára nem az interpelláció miatt, hanem a válasz miatt, ott maradtak a képviselőház üléstermében az összes miniszterek. Minden miniszter feltékenyen volt, de mind-egyik ott volt. Ha Andrásy beszél, az az egész kabinet részére fontos.

Mondhatjuk, a türelmet nagyon kihasználották.

Hodzsa Milán igen sokat beszélt. A nyugtalanok és megbotránkozók jeleneteket rendeztek. Egynéhányszor poffokról beszéltek s az ülést is fel kellett függeszteni. A végén azonban Hodzsa elmondta, amit mondani akart és semmi baj se lett.

Andrásy válaszolt. Nem is jellemezhetjük másképpen a feleletet, mint aképpen, hogy Andrásy a feltétlen igazságnak az embere.

Ez lehetséges talán egy ideális államban. Talán ott, ahol az igazság és az emberi felfogás tökéletessége találkozik.

Most persze tapsoltak Andrásynak, anélkül, hogy megértették volna.

Valjon megértették-e Andrásyt akkor is, hogy ha egy vérgeszt elítélne. Egy olyan vérgeszt, amelyet nemzetiségiek ellen követnek el felekezeti izgatások folytán. Mert az bizonyos, hogy ily esetben Andrásy ugyanilyen határozottsággal jelentené ki, hogy ami meg van téve, jól van téve.

Most azonban elégedjünk meg a mai eredménynyel. Andrásy a teljes igazságot szolgálta és ez ellen még Hodzsa Milánnak se lehetett kifogása.

. . . Más az, hogy azután a t. Ház üres lesz. Hogy amikor Jekelfalussy honvédelmi miniszter válaszolt egy interpellációra, akkor már a képviselők nem voltak jelen határozatképes szá-

ban. És Rakovszky elnök hirtelen felfüggesztette az ülést, mert látta, hogy különben a horvátok leszavazhatják a magyarokat.

És a végén még se szavazhatták le.

Hát nem nagyszerű eredmény ez?

Nem izgalmas meglepetés, hogy előfordulhat az az eset is, amikor a horvátok nem szavazhatják le a magyarokat!

Harcz a horvátokkal.

— Újabb obstrukció készül. —

Budapest, október 30.

A horvát-szerb koalíció ismét megkezdte az obstrukciót. A miniszterelnök tegnapi képviselőházi beszéde a horvát kérdéstről minden jel szerint, nagy fordulatot jelent a horvát politikai helyzetben és a horvát képviselők maguk is úgy fogták fel ezt a beszédet, hogy ez végleges szakítást jelent a horvát-szerb koalícióval. Ez a beszéd tényleg szakítás volt, ha nem is az egész horvát-szerb koalícióval, de ennek egyik részével. Az új fordulat különben megnyilatkozik nemsokára abban is, hogy betöltik a három horvát osztfőnöki állást. A kinevezéseket már november közepé táján hozzák nyilvánosságra.

Ennek az újabb horvát obstrukciónak és a magyar kormány határozott állásfoglalásának igen érdekes előzményei vannak. Supiló Ferencz, a horvátok önként feltolakodott vezére néhány nap előtt — mint megirtuk — kommunikét adott ki, ameyben arról volt szó, hogy a horvát koalíció új alapon dolgozik s azt hiszik, hogy sikerülni fog a kívánatos békét előkészíteni és majdan megteremteni. Ebből az engedékeny hangú írásból kevesen sejtették akkor, hogy a háttérben pakli készül s a lépten-nyomon Rakodczayt ócsárló horvátok titokban tárgyalnak az el nem ismert bánnal. A béke-tervet maguk a horvát képviselők ajánlották föl. Titokban, közvetítők útján tárgyaltak a bánnal, aki viszont a magyar kormánynak hozta tudomására a kompromisszum-terveket. Supilóék kijelentették a bánnak, hogy hajlandók öt támogatni, szívesen lesznek segítségére Horvátország paczifikációjában, rendelkezésére állanak az új rezsimnek, csak a bán a látszat kedvéért mondjon le. Ez a lemondás nem elejtést jelentene, hanem csak a horvát koalíció elismerését. A bán lemondását, természetesen a magyar kormánynak a horvátokkal való formális tárgyalása követte volna, majd újra kinevezték volna Rakodczayt horvát bánná.

Ezt az ajánlatot utasította vissza a magyar kormány. Elutasította Popovics Dusánt is, aki a béke helyreállítása érdekében tett szolgálatai elismerésül a kitünően jövedelmező rumai közjegyzőséget kívánta s Pribicevics Szvetozárt is, aki a boszniai metropolitást kérte a bátyja, Pribicevics Valérián karlóczai szerzetes-tanár számára. A kormány nem tárgyal velük s Horvátország paczifikációjának munkáiban csak a volt nemzeti pártra és a szerbekre számít. Ma éjjel az önálló szerbek Sumanovics volt bányahelyettesével az élükön hosszas és beható tárgyalást folytattak Popovics Vazul István volt horvát nemzeti párti képviselővel, a Thökölyanum igazgatójával. A tanácskozásnak célja az önálló szerb-párt és a közel jövőben újra megalakuló nemzeti párt fuziójának előkészítése volt. Az önálló szerb párt éppen csak arra vár, hogy a horvát haladópart és a jogpart között kenyértörésre kerüljön a dolog és ha végleges szakítás lesz a két párt között, a szerbek kívánják a koalícióból s részvesznek az unionista többség megalakításában.

A magyar kormány már biztosítékot szerzett arra nézve, hogy a horvát koalíció nem tudja tartani magát s ezért visszautasította Supilóék ajánlatát, akik erre újra kezdik az obstrukció hirdetését. Viszont a kormány is készülődik. A bánit kormányt hat héten belül feltétlenül kinevezik, februárra pedig kiírják a horvát választásokat.

A horvátok köréből a következőket jelentik: A horvát képviselők közül az indemnity vitában holnap dr. Surmin György fog felszólalni, aki

ugyancsak a miniszterelnök tegnapi fejtegetései ellen fog polemizálni. A horvátok közül néhányan még okvetlenül részt fognak venni a vitában és így nem valószínű, hogy az holnap véget érne. A képviselőház ennél fogva a jövő hétnél nagyobb részét az indennitással fogja eltölteni. Miután a miniszterelnök legutóbbi beszédében is azokra az összeköttetésekre utalt, melyeket a horvát-szerb koalíció egyes tagjai a külfölddel fentartanak, a horvát képviselők fel akarják szólítani a miniszterelnököt, hogy amennyiben ezen vádra vonatkozó okmányok birtokában lenne, azokat a képviselőház elé terjessze. Abban azonban még nem állapodtak meg, hogy közülük ki intézze ezt a felszólítást a miniszterelnökhöz és milyen formában, napirend előtti felszólalás alakjában, avagy rendes beszéd keretében. A vita során fel fog szólni Roics volt közoktatási osztályfőnök is, ki a miniszterelnöknek a magyar iskolák üldöztetésére vonatkozó fejtegetéseivel fog foglalkozni.

A fiumei horvát kereskedők és iparosok egyesülete tegnap este gyűlést tartott, amelyen a belügyminiszternek a napokban kiadott ama rendeletével foglalkozott, mely meghagyja, hogy Fiumében ezután első, illetőleg főhelyen magyar vagy olasz cégfelírásnak szabad csak lenni és más, így horvát nyelvű feliratok is, csak másodsorban, illetve kisebb betűkkel szerepelhetnek a kereskedők cégéztábláin. Az ülés határozatából ki folyólag az egyesület táviratot intézett gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez, melyben arra kéri a minisztériumot, hogy a Fiuméra vonatkozólag kiadott cégfelírási rendeletet oly értelemben módosítsa, hogy a horvát nyelv egyenlő rangú legyen a többi nyelvekkel. Az ülésből táviratot intéztek Medakovichhoz, a magyar országgyűlésre küldött horvát képviselők elnökéhez is, melyben felhívják, hogy a belügyminisztériumhoz intézett felszólalásnak megfelelően járjon el és hasson oda, hogy a horvátok sérelme orvosoltassék.

Zágrábban az összes lapok dr. Wekerle miniszterelnöknek a képviselőház tegnapi ülése alkalmával az indennitás tárgyában indult vita során mondott beszédével foglalkoznak. A koalíció lapjai a miniszterelnökkel szemben foglalnak állást és a legszigorubb harcot jelentik be, amennyiben a miniszterelnök beszédét provokációnak mondják. A rezolucionista lapok hangsúlyozzák, hogy a miniszterelnök a választás alkalmával fogja megkapni a választ. A Narodni Novine ezzel szemben azt mondja, hogy jogos politikai indokokból igen sajnálatos, hogy a koalíció első fellépése az indennitás tárgyában indult vita alkalmával egy forma, mint hang szempontjából nem felelt meg Horvátország érdekeinek és magának a koalíció óhajainak. E fellépés annál sajnálatosabb, mert alkalmat adott a miniszterelnöknek arra, hogy a horvát szónokok állításainak alaptalanságát konstatálja és arra emlékeztesse azokat, hogy a horvát koalíció a nemzeti pártra való tekintettel a magyar politikuskok által Magyarország és Horvátország közös érdekéből felállított feltételeket nem teljesítette. A cikk végül azt mondja: A miniszterelnök beszédében három főpontot látunk: 1. A rezolucionisták voltak az elsők, akik a jelen kormányal létrejött megegyezést megszegték. 2. A magyar kormány legmélyebb meggyőződése szerint szigorúan ragaszkodott programmszerű kijelentéseire és 3. a jelen magyar kormány sohasem gondolt arra, hogy Horvátország autonómiáját megsértse, hanem éppen ellenkezőleg, kész Horvátországgal szemben becsületes politikát vinni és ennek következtében még van győződve arról, hogy megegyezésre fog jutni Horvátországgal. A lap megjegyzi, hogy remélhetőleg nemsokára meghalljuk, mit válaszolnak a rezolucionista politikuskok a miniszter ezen kijelentésére.

Az EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23-45. szám.

A véreskező emberek.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, október 30.

A Ház mai ülését is a nemzet ellenségei munkájának tárgyalása foglalta el. Az ülés elején csak beszéltek; az ülés végén pedig az ő cselekedeteikről számoltak be.

Beszétek Popovics Dusan és Lukács László. Popovics Dusan horvát képviselő magyar nyelven beszélt. A miniszterelnök tegnapi nagy beszédével polemizált. De nem sokáig beszélt magyarul. Szerb nyelven kezdett el hadarni. Az elnök figyelmeztette, hogy ehhez nincsen joga; vagy magyarul, vagy horvátul beszélhet csak. Ezt a tréfát már egyszer elkövette Popovics ur; mindamellett elbarátai ma is találtak rajta nevetni valót. Lukács László, a belényesi kerület új képviselője, a nemzetiségiekől kitaposott mesgyén haladt előre. Hangoztatta, hogy ő jó hazafi, él-hal Magyarorszáért. De... de a magyarok elnyomják a nemzetiségeket, holott a törvény szerint, a magyar éppen olyan nemzetiségi, mint a többi. Az inzultusokat, (amelyek természetesen, nem maradtak felelet nélkül) azzal a kenetteljes óhajjal zárta be, vajha elkövetkeznék a megértés ideje.

Most következett a csernovai véres templomszentelés dolga. Hodzsa Milán nemzetiségi képviselő tette szavát. Éppen ő, kiről néhány percczel később a belügyminiszter bizonyította, hogy egyenesen véres zendülésre lázította a tót népet. Nyugtalanul hallgatta a Ház Hodzsát; s ez a nyugtalanság abban az arányban fokozódott, amilyen arányban az interpelláló elferdítve mondotta el a sajnálatos esemény részleteit. Hodzsa, ugyanis, nem ragaszkodott az igazsághoz; némelykor pedig olyan hangon beszélt, hogy az elnök rászólt: ne beszéljen olyan czinikusan a megdöbbentő eseményről. A nemzetiségi képviselők sűrűn szekundáltak társuknak és ez annyira fölháborította a Házat, hogy néhány vérmesebb ember majdnem tettelegességre szánta magát. Látva a fölháborodást, gyorsan befejezte mondókáját a szónok.

Gróf Andrássy Gyula nyomban válaszolt az interpellációra. A belügyminisztert siri csöndben és nagy tisztelettel hallgatta a Ház. Feszült figyelemmel kísérték előadását, amint a hozzája érkezett hivatalos jelentésekből megrajzolta a sajnálatos eseményt, úgy amint az valóban végbement. A félrevezetett tótok megragadták a csendörök szuronyát, azért löttek a csendörök — tehát önvédelemből. Szólt arról is Andrássy, ki vezette félre a tudatlan népet. A Hodzsa-féle emberek azok, kik elbolondították, puskacsó elé kergetik őket és azután magára hagyják.

Hodzsa Milán tendenciózus ferdtései után Andrássy Gyula higgadt és meggyőző fejtegetései mély benyomást keltettek a hallgatókban. A belügyminiszter beszédéből imponálóan domborodott ki az a tény, hogy a szegény, elámitott nép véres tragédiájáért egyedül a lelkiismeretlen agitátorok a felelősek. Férjas és határozott föllépéséért, melyből kisugárzott a meggyőződés heve és az igazság hódító ereje, a Ház tüntető lelkesedéssel és zugó tapssal jutalmazta Andrássy Gyulát, akinek ripsztja szemmeláthatólag konsternálta a nemzetiségieket is.

Beniczky Ödön szintén a vérengzés dolgában interpellálta meg a belügyminisztert és az igazságügyminisztert. Günther Antal megígérte, hogy minden óvintézkedést meg fog tenni. Ekkor már későre járt az idő; de azért egy horvát képviselő valamilyen helyi ügyben meginterpellálta a honvédelmi minisztert, aki válaszolt az interpellációra. Négy óra volt már

ekkor. Mindössze néhányan voltak csak a Házban — s jobbára horvátok. Hogy a minisztert le ne szavazhassák, Thoroczky a Ház határozatképességének megállapítását kérte. A szünet alatt összetoboroztak annyi embert, hogy Jekelfalussy választást tudomásul vehették.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Rakovszky István.

Jegyzők: Gróf Thoroczky Miklós és Csizmazia Endre.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Az indennitás.

Popovics Dusan: Azokra a vádakra felel, amelyekkel tegnap Wekerle Sándor miniszterelnök illette őket. Igaz, hogy ők delegátusoknak nevezik magukat, de az szerintők a képviselővel azonos kifejezés. Szól a horvát rezolucionisták magatartásáról, a bán küldetéséről, majd azt mondja, hogy ha Horvátországban szabad választást csinálnának, a nemzeti pártnak még az irmagia is kivessze. Beszéde további során igazolni igyekszik a horvát-szerb koalíció politikáját. Téved Wekerle, ha azt hiszi, hogy olyan könnyen elbánhat a rezolucionistákkal. Micsoda eredményeket tudott elérni Rakodczay? Megvan a program, ámde hol van a párt? A miniszterelnöknek az ő vakmerőségüket illető vádjaira nem válaszol, mert azt csupán pillanatnyi ingerültségnek tulajdonítja. Egyébként örülnek a miniszterelnök tegnapi nyilatkozatának, mert most már legalább tisztá a helyzet. (Beszédét most szerbre fordítja, a miniszterelnök tegnapi beszédével polemizál.)

Az elnök (csenget): Ugy veszem észre, hogy a képviselő ur szerb nyelven beszél. Figyelmeztetem, hogy a törvény értelmében csak a horvát nyelvet használhatja.

— Ugyanaz! — kiáltják a nemzetiségiek.

Az elnök: Bocsanat, tudom, hogy nagy a hasonlóság közöttük, ámde szerbül beszélni itt még sem szabad. Ha a képviselő ur tovább is e nyelven beszél, megvonom tőle a szót. (Helyeslés.)

Popovics Dusan (magyarul): Nos jó, most hát majd horvátul fogok beszélni. (Zaj.)

Az elnök: Amiat pedig, hogy a képviselő ur eddig e Házban meg nem engedett nyelven beszélt, rendentasitom. (Élénk éljenzés.)

Popovics Dusan azután horvátul folytatta beszédét, amelyet a horvátok tetszésnyilvánításai közt tizenkét órakor fejezett be.

Szünet után

A hírhedt Lukácsu.

Lukács László: Tisztelettel köszönti a parlamentet. Mindannyian egy nagy eszményt szolgálunk itt, ugymond. Ez nem más, mint a legtisztább hazaszeretet. (Nagy zaj.) E kötelesség teljesítése a legtisztább erény; ellene vétetni bűn. Ennek kell az országgyűlési nemzetiségi párt vezérszavának is lenni.

Hoffman Ottó: Olyan párt nnes!

Lukács László: Hogy van-e, nincs-e, ennek eldöntését Hoitsy Pálra bizza. (Zaj.) Magyarország a mi hazánk, ennek vagyunk mi szerető gyermekei. (Nagy zaj, gunyos kiáltások a függetlenségi táborból. A Tribuna! — kiáltják.) Mégis miért van olyan nagy ellentét a magyar és román képviselők között? Hiszen a koalíció is éppen olyan anyagi és kulturális reformokat óhajt a román nép javára, mint maguk a románok. A kormányférfiak, mikor itt bemutatkoztak, a nemzetiségi kérdéstről olyan szépen nyilatkoztak, hogy ha azokat az ígéreteiket meg is valószínűk, teljesen megoldanák az egész kérdést. (Zaj.)

Markos Gyula: Meg ám, ha Romániából nem pénzelnének benneteket!

Lukács László: Ebben nincs semmi különbség közöttünk, a valóságban pedig ellentét, sőt ellenségeskedés van. Szól Bánffyról. Tudjuk, hogy kezelte ő a nemzetiségieket!

Olay Lajos: Most is úgy kellene. Akkor nem lennél itt! Az ismert benneteket!

Lukács László: A függetlenségi a régi szabad-elvű pártot is hazafiatlannak nevezték s a rendszert hazaárulóknak.

— A darabontokat! — kiáltják.

Lukács László: Nem a darabontokról beszél. Darabont nem is lehet hazafi! Az ő hazafias érzése föltötte áll ilyen szempontoknak. Lofális, odaadó allatvalója a királynak. (Hosszas zaj.)

Olay Lajos: Bécs zsoldosai vagytok!

Lukács László: Megtartja az ország törvényeit, ha azokat ellenükre hozták is. Ebben a kettőben látja a magyar hazafiság kritériumát, nem pedig a pártok vagy újságírók fölfogását. (Derültség.)

Eber Antal: Halljuk a memorandumot! (Nagy zaj.)

Lukács László: Együtt küzdöttünk a haza fontosságáért s minket itt mégis a haza ellenségeinek mernek tekinteni! (Nagy zaj.) Hivatkozik Werbő-

cyre, aki a román is magyarországi nemzetnek nevezi. Kölcsey, Kazinczy, báró Eötvös József is mindig csak magyar nemzetiségről beszél. A 48-iki és 68-iki törvény megállapít egy egységes és osztatlan magyar nemzetet, de felsorolja, hogy ennek tagjai a magyar, német, oláh, szerb stb. nemzetiség. (Nagy zai.) Ennek ellenére most olyan törekvés kapott lábra, amely a magyar nemzetiséget a többiek nyakára akarja erőszakolni. (Nagy zai.) Ezt pedig talán még Bánffy sem akarta. Széll Kálmán nemzetiségi programja valóságos politikai szimfónia volt. (Zai.) De ezt megrontotta az újabb fölfogás és különösen a sajtó.

Tolnay Lajos: Bánffy meg a sajtó nagyon a gyomrában van!

Lukács László: Gróf Andrassy Gyula ama kijelentésével foglalkozik, hogy szereti a népet, de nem szereti az izgatásokat. A románok, ugymond, csak azok ellen izgatnak, akik gyűlöletet akarnak itt szítani ellenük, akik pedig édes hazájukat, Magyarországot törhetetlenül hűséggel szeretik. (Nagy zai.) A belényesi választásról beszél, amelyen az egész hivatalos világot szemben találta magával. (Nagy zai.) Sürgeti az általános választói jogot, majd kifogásolja Apponyi népiszkolai törvényét. (Éljen Apponyi! — élénk éljenzés.) Hísi szeretett magyar hazája érdekében, hogy el fog jönni a megértés ideje. Nem szavazza meg az indemnitást.

Következnek az interpellációk.

A csernovai templomszentelés.

Hodzsza Milán a csernovai véres eset miatt interpellál. (Alig hogy szólni kezd, Csitáry Béla, Ernst Sándor, Szmracsányi György indulatosan kiáltják feléje: — Maga idézte elő! Maga felelős érte! A maga büne!)

Hodzsza Milán: Ezt a vádat visszautasítja. Körülményesen elmondja a zendülés előzményeit.

Mikor azt mondja, hogy a szolgabíró minden ok nélkül lövett, az egész Ház fölzúdul:

— Hazudik! Hazudik! Így izgatja a népet is!

Hodzsza Milán: Álltam én már csendőrszurony előtt is!

Hofmann Ottó: Pofon is ütötték!

Hodzsza Milán: Megmentettem a népet.

Hofmann Ottó: Csak a saját becsületét nem mentette meg!

Hodzsza Milán: Hosszasan és vontatottan ismerteti a csernovai eseményeket.

Rakovszky István elnök, (aki közben elfoglalta az elnöki széket): A képviselő urat, úgy látszik, az a szándék vezeti, hogy a többi interpelláló ne juthasson szóhoz. Tessék gyorsabban beszélni. (Zai.)

Hodzsza Milán: Ujra az eset körülményeit kezdi elmondani.

Az elnök: A képviselő ur cinikusán tárgyalja ezt a komoly dolgot.

Hodzsza Milán: Az elnök e megjegyzését visszautasítom. (Nagy zai.)

Az elnök: Rendreutasítja Hodzsát, a házszabályok 255. szakasza értelmében az ügyet a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Hodzsza Milán: Arról kezd beszélni, kik a gyilkosok.

Óriási lármá tör ki erre. Szmracsányi, Lázár Zoárd, Kállay Lipót s mások fölugrának.

Felkiáltások: Te vagy a gyilkos! Te vagy a bujogató! Ti lázítjátok a népet!

Többen fenyegetően a nemzetiségek felé fordulnak. A nagy zajban az elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Hodzsza Milán kijelentette, hogy miután a képviselőházban nincs meg a kellő hidegvér, hogy az indoklásait meghallgassa, beszünteti az indoklást és előterjeszti interpellációját.

Andrassy Gyula beszéde.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Legyen szabad az interpellációra lehető rövid és tömör telhetőleg objektív és nyugodt választ adni. (Felkiáltások: Nehéz!)

A t. képviselő ur megengedi, hogy kijelentem . . . (Mozgás és zai. Halljuk! Halljuk!)

Az elnök: Kérem a képviselő urakat, méltóztassanak helyeiket elfoglalni.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: . . . hogy igen csodálom vakmerőségét, amelylyel éppen ő hozza ezt az ügyet a Ház elé.

A felhozott tragikus esetről több jelentést kaptam a mai napon. Ezen jelentések egybehangzóan látszanak bizonyos tényeket konstataálni, amelyeket itt előadni bátor leszek. (Halljuk! Halljuk!)

Ezek a jelentések mind azt mondják, hogy először is nem áll a t. interpelláló képviselő urnak az az állítása, mintha azért ment volna el a kanonok a templomba, hogy azt felszentelje. A felszentelés gondolatáról letettek azért, mert ismerték azt a hangulatot, látták azt az izgatottságot és nem akartak erőszakkal, nem akartak csendőri segélylyel templomot felszentelni, (He-

lyeslés.) Tehát ez az állítás — úgy látszik — nem felel meg a valóságnak. Hanem azért jött ez a kanonok oda, hogy megnyugtassa a népet, hogy kifejtse előttük azt, hogy lemondtak a felszentelés szándékáról — egyelőre.

A nép természetesen félrevezetve és felizgatva, nem adott alkalmat arra, hogy ezt kifejtse, hanem azt hívén, hogy azért jött, hogy a felszentelést foganatosítsa, nem akarta beereszteni a községbe.

Az az álláspont egyáltalán, amelyet ott elfoglaltak és amely a tulajdonképpeni vérengzéseknek az oka, az az álláspont, hogy nem akarták megengedni, hogy más szentelje fel ezt a templomot, mint Hlinka, már maga lázadás az állam rendje ellen. (Zajos helyeslés és taps.)

Vlád Aurél (közbeszól. Zai.)

Az elnök: Vlád képviselő urat rendreutasítom. (Helyeslés. Nagy zai. Halljuk! Halljuk!)

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Hogy az az egyházi férfi, aki állásától felfüggesztett, azért, mert, mint hallom, egyházi vétséget követett el . . . (Ugy van! Ugy van!)

Szmracsányi György: Szimóniát!

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: . . . aki anélkül, hogy ezen részletért jót állanék, mert ezt nem tudom — de úgy hallom legautentikusabb helyről, hogy szimónia miatt lett felfüggesztve (Ugy van!) — hogy azt az egyházi férfit, aki ugyancsak állam elleni büntények miatt már két ízben elítéltetett, kényszerítették, hogy ő szentelje fel a templomot, ez az állam és a vallás törvényeibe ütköző dolog. (Élénk helyeslés és taps.)

T. Ház! Sajnálom az esetet, sajnálom annál is inkább, mert egészen bizonyos, hogy azok, akik ott elvérezték, jóhiszemű, tisztességes, fanatikus emberek, akiket félrevezettek. (Ugy van! Ugy van! Taps. Zai a közép hátsó padjain. Halljuk!)

Magáról az esetről a jelentések egybehangzóan a következőket mondják:

Amikor megérkezett a fogat, amelyben a szolgabíró, azután három pap volt, akkor a nép elébe állt és nem akarta beereszteni a községbe. A jelentések szerint — amint eddig áll a dolog — a nép a lovakat megfogta, a csendőroket támadta, a fegyverekhez nyúlt és közáporral fogadta a papokat. (Nagy zai.) Ez az eddigi jelentések egybehangzó állítása.

Mikor pedig a csendőroket fegyvereit megragadták, akkor nem a szolgabíró, hanem a csendőrtiszt elrendelte azt, hogy löjjenek azokra, akik őket támadják. Nem sortűz rendeltetve el, hanem egyenként löttek a csendőroket azokra, akik ott az első sorban voltak és őket megtámadták. (Zai.)

Igy áll az eddigi tényállás, nem tudom, hogy a vizsgálatnak, amely máris folyik, minden részlete így fog-e beigazolódni, vagy nem. Ha így fog beigazolódni, akkor vállalom a csendőrség eljárásáért a felelősséget. (Helyeslés.) Akkor nem volt hibáztatandó, mert másként nem tehet. (Igaz! Ugy van!) Az állam, akkor, mikor a rendet tartozik megóvni, védeni, ez szigorú kötelessége. (Igaz! Ugy van!) És ha megtámadják, ha mások életét is veszélyeztetik, köteles fegyverhez nyulni. (Igaz! Ugy van!) De minden visszaélést szigorúan kell megbüntetni ebben az esetben is s más esetben is. Hanem a fegyver jogos használatát meg kell védeni, meg kell engedni, mert másképp az államrendet fenntartani lehetetlen. (Igaz! Ugy van!)

En azt mondtam, hogy a t. képviselő ur és a hozzá közelállóak azok, akik a népet félrevezették és a népet ilyen lelkiállapotba hozták, hogy ilyen szomorú és igazán tragikus eset történt. Legyen meggyőződve a t. képviselő ur, hogy ilyesmit nem lehet állítani. Amikor emberek életéről és azért való felelősségről van szó, jól meggondolom azt a szót, amit mondok. (Halljuk! Halljuk!) Itt van a kezem között pl. egy képviselő ur lapjában megjelent cikk, amikor a belényesi választás történt. Akkor, eltekintve attól a számos izgatástól, amelytől csak úgy hemzsegett ez a lap (Élénk helyeslés és felkiáltások: Minden héten!), eltekintve a legrendszeresebb izgatástól, esetről-esetre (Igaz! Ugy van!) ebben a lapban egyenesen, mintegy a vérengzésre szólítattik fel a nép. (Igaz! Ugy van!) Mert azt mond ez a lap. A belényesi választások után azt mondja, és itt megjegyzem, hogy a cikknek már a címe is jellemző. A címe: Tovább már nem várunk! Ez is jellemző. A cikk ezt mondja (olvassa): Csakhogy a románok nem

sajnálunk egy kis vért és a vége az lesz, hogy ez a nemzet — t. i. a román — győz, és mi tőle pedig szerény nép voltunk, vérengzésre nem vemedtünk, ezért rosszabb a mi helyzetünk a románénál. (Nagy mozgás és zai.)

Azt mondja tehát, hogy azért rosszabb a t. népnek a helyzete, mert fél a vérengzéstől (Nagy zai és mozgás.) Hát nincsen ebben felhívás arra, hogy ne féljen. (Élénk helyeslés.) Így irnak ezek a lapok. És ha így irnak, természetesen a képviselők nevében, akkor ne csodálkozzunk, hogy az a jóhiszemű nép félrevezeteti magát, hogy akkor belemerül oly tényekbe, amelyekért aztán ő szenved és nem a t. képviselő urak. (Élénk helyeslés és taps. Ugy van!) Azt a népet, amely bizik a t. képviselő urakban és a pártjában, beleviszik a legnagyobb katasztrófába. (Igaz! Ugy van!) Beleviszik, hogy e földről, ahol a legjobb megélhetése volna, megszökik. Beleviszik abba, hogy itt, ahol szeretettel környezik, ily eseményeknek van kitéve. (Élénk helyeslés.)

Ezek után azt hiszem röviden megadhatom a választomat. Ez abban áll, hogy ámbár a vizsgálatot szigorúan fogom folytatni s amennyiben a vizsgálat más eredményre vezetne, mint a mostani jelentések adatai, a megtorlástól természetesen nem fogok visszariadni, de amint most áll a dolog, hogy a tisztviselőket, akik ott voltak, felfüggeszsem, nem lehet. A szolgabíró ott volt ugyan, de sem ő el nem rendelte a tüzelést, sem semminemű más beleavatkozás a tisztviselők részéről nem történt. Így tehát a t. képviselő urnak többi kívánságait teljesíteni nem fogom. (Általános helyeslés és taps.)

A miniszter választát az egész Ház zajos helyesléssel és tapsal fogadta.

Hodzsza Milán kijelentette, hogy a belügyminiszter választának csak azt a részét veszi tudomásul, amely szerint a vizsgálat tovább folytatatik.

A Ház a belügyminiszter választát tudomásul vette.

Tarc az izgatók ellen.

Beniczky Ödön, a rózsahahegyi kerület képviselője arra kéri a belügyminisztert, hogy a szigorú vizsgálat pártatlan lefolyásáról legyen szíves gondoskodni. Azt látja, hogy a nemzetiségek ebből a szomorú esetről is politikai tőkét akarnak maguknak kovácsolni. Rózsahahegy a legutóbbi választások óta folyamatosan nemzetiségi veszekedések központja. Konstatálja, hogy a Hodzsza által elmondottak ellenkeznek a valósággal. Kérdi a kormányt, hogy meddig fogja még megtűrni az izgatók működését, akik a csendőrszuronyok elé az asszonyokat s a leányokat küldik.

Hodzsza Milán: Én is ott voltam a csendőrszuronyok előtt.

Somogyi Aladár: Hát a pofonoknál hol volt?

Az elnök: Valami pofonról hallottam emlegetni. Ilyen kifejezést tilt a házszabály. Elég szomorú, hogy az ilyen pofon megtörténhetik. (Zajos derűtlenség.)

Beniczky Ödön interpellációjában az izgatások ellen orvoslást kér a belügyi és igazságügyi ministertől.

Az igazságügyminiszter.

Günther Antal igazságügyminiszter felel az interpellációra. Tudomása van a szomorú esetről. A maga részéről kijelenti, rajta lesz, hogy az izgatók elnyerjék szigorú büntetésüket. A belügyminiszter nevében is biztosítja a Házat, hogy minden meg fog történni, hogy a vizsgálat szigorúan folytatassék le. Az izgató sajtótermékekkel szemben is erőlesen fog fellépni. Az izgatás folytán veszélyeztetett községeknek karhatalom rendelkezésre fog tovább is állni. Az interpelláció utolsó kérdésére kijelenti, hogy két töt nemzetiségi lap ellen a budapesti ügyészségnél 15 per van folyamatban. A kiontott vért a felelősség az izgatókat terheli.

Beniczky és a Ház a választ tudomásul vette.

Pop Cs. István interpellációjának elhalasztását kéri.

Viczinális ügyek.

Penyics Bogdán fél négy órakor belekezd horvát nyelven interpellációjának elmondásába. Azért interpellál, mert Eszék alsó állomásán nem áll meg a gyorsvonat s mert Eszéken alacsony a tisztek lakbéré. Mindkét interpellációval aránylag gyorsan végzett.

Jekeliussy Lajos honvédelmi miniszter kijelenti, hogy eddig Eszék nem nyilatkozott, hogy ma-

gasabb lakbérbe akar jutni. Amit a törvény megenged, megteszi. Forduljon hozzá Eszék városa irásban eziránt. Kéri a választ tudomásul venni.

Penyics Bogdán a választ nem veszi tudomásul. Gróf Thoroczkay Miklós kérte a Ház határozatképességének a konstatálását.

Az elnök ezt elrendeli s miután a jegyzők a jelentkezöket megszámlálták, konstatálták, hogy a képviselők nincsenek jelen határozatképes számban, azért az ülést félóra felé felfüggeszti.

Félóra múlva Rakovszky, elnök alelnök újból megnyitotta az ülést.

Gróf Thoroczkay Miklós kijelentette, hogy nem kéri a határozatképesség konstatálását.

A választ tudomásul vették.

Az elnök az ülést négy óra után bezárta.

KÜLFÖLD.

Giolitti jubileuma.

Róma, október 30.

Giolitti olasz miniszterelnök parlamenti működésének negyedszázados jubileumát ünnepli. A miniszterelnök ez alkalomból az államtitkároktól, szenátoroktól, képviselőktől és barátaitól, valamint a hivatalnokoktól nagy számban kapott üdvözlő táviratokat. Azt a díszes pajzsot, amelyet miniszterársai ajándékoztak az ünneplő miniszterelnöknek, a Cayour-villában nyújtották át neki, amely ez idő szerint a miniszterelnök tulajdona. A mondovi körületek közigazgatási haóságai, amelyben Giolitti először nyert mandátumot, üdvözlő táviratot intéztek hozzá, amelyben szeretetükről és odaadásukról biztosítják. Ugyanennek a kerületnek számos helysége díszpolgárává választotta a miniszterelnököt.

Giolitti János egyike azon olasz politikusoknak, kiknek pályafutása meglehetősen zaklatott volt. Huszonhat éves korában 1869-ben a pénzügyi minisztériumba nevezték ki hivatalnoknak, ahol 1882-ig szolgált, amikor szülővárosa, Mondovi megválasztotta képviselőjének. Alig nyerte el mandátumát, heves agitációt indított Magliani pénzügyminiszter tervei ellen, amivel magára vonta az akkori miniszterelnöknek, Crispinek figyelmét, ki 1889-ben kinevezte a kincstár elnökévé, majd nemsokára Seismit-Doda pénzügyminiszter visszavonulása után megbízták a pénzügyi tárczával. Alig két heti miniszterkedés után azonban annyira meghasonlott Crispivel, hogy leköszönt és azóta esküdt ellensége lett. A leghevesebb akcióit indította meg aztán a kormány ellen, melynek eredménye lett, hogy a kabinetet meg is bukatta. A király ekkor őt bizta meg az új kabinet alakításával. De mivel minisztériumát teljesen a balpártból állította össze, Crispi, Rudini és a többi pártvezér meg is támadták ugyanígy, hogy a kamarában csak hat szótöbbségre birt szert tenni. Ekkor Giolitti arra bírta a királyt, hogy oszlassa fel a kamarát és rendeljen el új választásokat. 1893 novemberben kezdődött a választási kampány, mely fényes győzelmet biztosított Giolittinak.

Mivel azonban Giolitti megígérte, hogy adóemelés nélkül eltünteti az államháztartásból a deficitet és ezt aztán a költséges apró olasz egyetemeknek a bezárásával akarta elérni, kitért ellene az általános elégedetlenség egész Olaszországban. Sőt több helyen a nép fegyveres ellentállásra szervezkedett.

A radikálisok ekkor kiméletlen harcot kezdtek ellene, mely tetőpontját érte akkor, amikor 1893-ban lerántották a leplet a Banca-Romana szennyes üzeméről. Egész sereg képviselőt hoztak gyanuba, sőt magát Giolittit is azzal gyanúsították, hogy tudomása volt a bank visszaéléseiről. A miniszterelnök tagadta, de az általános felháborodás kényszere alatt beleegyezett egy parlamenti bizottság kiküldetésébe. A vizsgálat azt a lesújtó tényt konstatálta, hogy Giolitti már 1889-ben, mint a Crispi kabinet kincstárnoka, tudomással bírt a Banca-Romana óriási deficitjéről.

Giolitti helyzete ezek után tarthatatlan lett, úgy, hogy nemsokára beadta lemondását. Jellemző az olasz politikai helyzetre, hogy Giolitti e nagy botrány után nem tűnt le a politikai színtérről, hanem tovább szerepelt a parlamentben, ahol időközben ismét tört

kezdett hódítani, sőt utóbbi időben már oly tekintélyre tett szert, hogy tavaly megint megbízták kormányalakítással.

Angol miniszterek a helyzetről. Haldane hadügyminiszter Newcastleban beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a liberálisizmus hatalma tetőpontján áll, de képviselőinek nem szabad túlnagy öntudatossággal fellépniük. Mindaddig, amíg a népek között teljes egyetértés nem uralkodik, Angliának nem szabad a lion védelmét elhanyagolnia. A hágai békekonzferencia megmutatta, hogy a többi államok nem járulnak hozzá Anglia kívánságaihoz. Asquith kincstári kancellár Dundeeban tartott beszédében kizárólag a felső ház reformjáról beszélt.

Marokkó. Muley Hafid parancsot intézett csapatainak fővezéréhez, hogy egyesítse azonnal az egész haderőt.

„Aki visszamarad, — írja parancsában — az nem jó muzulmán. A mi célunk az, hogy Istent és az ő prófétáját szolgáljuk a kormányunk ellenségei ellen viselt harc által. Aki nem tart velünk, az rosszabb, mint egy keresztény.”

Tangerből a spanyol küldöttség ma este indult el nagy kísérettel Melillából Rabatba. A küldöttséget az összes külföldi követek és hatóságok elkísérték a hajóig. A küldöttség értékes ajándékot visz Abdul Aziz szultánnak, többek közt az V. Károly-rend aranykeresztjét is. A küldöttség feladata a szultánnal a legégetőbb napi kérdéseket megbeszélni, különösen azokat, amelyek az ország közigazgatására vonatkoznak.

Mogadori értesülése szerint az anflók kaidja összegyűjti a vidéken lévő törzseket és fegyverekkel látja el őket, hogy velük Muley Hafid csapatait megtámadja. Aggodalommal néznek a jövő események elé. A hajókon odaszállított benszüllött csapatok, akik a városon kívül táboroznak, az anflók-törzs segítségére készülnek menni. A Desaix és Galilee francia páncélosok Aube vezénylete alatt harcra készen állnak, hogy szükség esetén beavatkozhasanak. Az aggodalom igen nagy és a kazablankai események ismétlődésétől tartanak. A kormányzó a francia konzul utasítására megteszi az európai városrészt biztonságá érdekében szükséges intézkedéseket.

Forradalmi hangulat Montenegróban. A fekete hegyek országában lappangó forradalom dúl, melynek végcélja, hogy a kicsiben nagyon is autokratikus hajlamu Nikita fejedelmet eltávolítsa. A fejedelmre erélye s kormányának határozott és gyors fellépése minden egyes esetben ott, ahol annak a szükségére felmerült, eddig azzal az eredménnyel járt, hogy a nyílt kitérést mindenütt elfojtották, az elégedetlenség azonban tovább izzik a hamu alatt és itt is, ott is felüti a fejét. A hivatalnokok nemrég tömeges sztrájkjal akartak tüntetni, de a kormány ügyessége úgy látszik ezt is megakadályozta. Külföldi lapokban napvilágot látott az a hír, hogy százötven montenegrói hivatalnok lemondani készül állásáról, a kormány azonban ügyes kézzel ezt a konfliktust is elsimította és most a lemondások hírét felhivatalosan megczófolja.

Türökország és Montenegró. A Montenegró által adott határidő letelte után a montenegrói ügyvivőt a Jildiz-palotába kéretek, ahol a külügyminiszter közölte vele, hogy Senzi basa távirati jelentése szerint lehetetlen az albánokat arra bírni, hogy a megszállott pontot hagyják el. Ez csak erőszakkal és nagyobb vérontással volna keresztülvihető, a miért Senzi basa nem vállal felelősséget. A montenegrói diplomáciai ügyvivő megígérte, hogy ezt Cetinijében jelenti, megígérte azonban, hogy valószínűleg kénytelen lesz elútatni. Ez idő szerint a Yildiz és Cetinje között közvetlen tárgyalások folynak. A leghevesebb volna, ha a téli hideg időjárás beálltát megvárnák, amikor az albánok feltétlenül odahagyják a megszállott pontokat.

A дума-választások. A reakció körében azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az új dumában mindjárt a megalakulás után ünnepies nyilatkozattal helyre kell állítani a császár önkényuralmát és meg kell fosztani a dumát a törvényhozás jogkörétől. A minisztertanács elhatározta, hogy még akkor is kereken visszautasítja a halálbüntetés eltörlését és az amnesztiát, ha az új дума ki is mondja azt.

A csernovai véres nap.

— Politikai bonyodalmak. —

Budapest, október 30.

Csernován a legújabb hírek szerint minden csendes. A borzalmas vérontás azonban most már a politikai élet hullámain keveri, ahol a nemzetiségek politikai tökéletét szeretnék kovácsolni a sajnálatos esetből. Két interpelláció kapcsán — amint erről lapunk más helyén megemlékezünk — ma a magyar képviselőházban is szóba került Csernova. Az osztrák Reichsrathban pedig a magyarországi pánszláv szövetségei vakmerő támadással avatkoztak be Magyarország legfelsőbb ügyeibe. A koalíciós pártok mai értekezletén már szóba is került ez a kvalifikálhatatlan beavatkozás s magyar politikai körökben erélyesen készülnek arra, hogy az osztrák kotnyeclességet visszautasítsák.

A csernovai véres nappal kapcsolatos híreink ezek:

A véres templomszentelés.

Arról a rettenetes vérengzésről, amely Csernován az ottani templomszenteléskor történt, még ezeket jelentik: A halottakon és sebesülteken kívül szerencsétlenség is ért hét boldogtalan gyermeket is. Az utcai harcban ugyanis elesett egy házaspár is, amely után hét árva maradt, minden segítség nélkül. A főispán utalványozott részükre kétszáz korona segítséget s bizonyára segítenek majd a többi árván is. A rózsahegy szolgabíró a város környékén levő gyárak munkásai között nyugtalanságot vett észre s ezért arra kérte az alispánt, hozasson több csendőrt, lássák el azok a városban a rendőri szolgálatot, mert a községi rendőrök nem győzik. Tegnap még ötven csendőr érkezett Rózsahegyre. A örvényesék tizenkét embert tartóztatott le igazásért. Az orvosok nyolc holttestet bolczoltak föl tegnap, négyet mára hagytak. A halottak egy részét ma temetik, hozzátartozóik megállapodása szerint papi segítség nélkül.

Interpelláció a Reichsrathban.

A Reichsrath mai ülésén a beérkezett ügydarabok között volt *Schillinger és Hruban* képviselők interpellációja a miniszterelnökhöz a csernovai véres események ügyében. Az interpellációt szó szerint olvasták fel.

Ebben a képviselők leírják az eseményeket s kiemelik, hogy föloszlásra vonatkozó fölszólítás nélkül adtak sortűzet a tömegre. E borzasztó eseményre és ama körülményre való tekintettel, hogy éppen az osztrák-magyar kiegyezés kérdése van szóban, ez az esemény pedig kétségkívül befolyásolhatná a cseh képviselők állásfoglalását a kiegyezés kérdésében, azt kéri az interpellálók, vajjon hajlandó-e a miniszter akár közvetlenül, akár a külügyminiszter közvetítésével közvetve hivatalos jelentést követelni és a háznak előterjesztést tenni arról, hogyan történtek a csernovai események, vajjon megbüntették-e a bűnösöket. Hajlandó-e továbbá a miniszterelnök a magyar kormányt, mint az osztrák-magyar kiegyezés másik faktorát fölkérni, hogy a szláv nép és a nem magyar néptörzsekkel üdött hasonló kegyetlenkedések Magyarországon végleg kiküszöböltesenek.

Az interpelláció fölolvása alatt számos felháborodást kifejező közbekiáltás hangzott el.

Dr. Zahradnik képviselő a jegyzőkönyvhöz szólt és a következőket mondta:

— A legnagyobb elégtétellel vettünk tudomást a legutolsó hivatalos jegyzőkönyvből, hogy az elnök a kalábriai földrengés áldozatai iránt részvételemet adott kifejezést. Egy nappal előbb, egy másik szomszédos államot, Magyarországot, borzasztó csapás sújtott. A csernovai templomszentelés alkalmával tizenhárom ártatlan tót embert lőttek le, (Élénk halljátok! fölkiáltások), nyolcukat súlyosan és nyolcvannál többet könnyen sebesítettek meg. Öt asszony és két gyermek is a csatatéren maradt. (Viharos fölkiáltások.) Ötvennél több árva siratja szüleinek halálát. (Újabb felháborodás kifejezése hallhatók.) Pártom tagjai nevében az összes szláv képviselők nevében, (élénk helyeslés és taps), de a tisztelt ház összes becsületesen gondolkozó képviselőinek, sőt a civilizáció nevében is (Helyeslés), kérdem az elnök úrtól, vajjon hajlandó volna-e az e hónap 28-iki jegyzőkönyvben legmélyebb sajnálatunk, (Bianchini

képviselő: És fölháborodásunk!) legmélyebb részvétünknek, nem csupán a csernovai szerencsétlen áldozatok, hanem az összes nem magyar népeknek, akik a magyarok borzasztó igáját nyögik, helyt adni és ezzel a jegyzőkönyvet kiegészíteni. (Élénk helyeslés és taps.)

Weisskirchner elnök: Mindenekelőtt konstataciónom kell, hogy dr. Zahradnik képviselő a jegyzőkönyvhöz jelentkezett s ime most kérdést intéz hozzám. Határozottan föl kell szólítanom, hogy a házszabályok értelmében járjon el. (Helyeslés.) Megadtam volna önnek hozzám intézett kérdés megtevéseire is a szólás jogát, de akkor jelentkeztek, ne pedig a jegyzőkönyvhöz, ha valamely kérdést kíván hozzám intézni. Az e hónap 23-diki jegyzőkönyv már el van fogadva és azt, amit a képviselő ur felhozott, nem kifogásolása a jegyzőkönyvnek. A magam részéről csupán a legmélyebb részvétellel viselhettem a katasztrófa áldozatai iránt. (Helyeslés és közbeszólások.)

A beérkezett irományok felolvasása után a ház folytatta a kiegyezési törvényjavaslatok első olvasását.

Felelet az osztrákoknak.

A koalíciós pártok közös értekezlete ma este foglalkozott az osztrák támadással.

Ugron Gábor elnök kijelenti, hogy Visontai Soma kíván a közös értekezletnek előterjesztést tenni, amire Visontai Soma a következő beszédet mondotta:

Visontai Soma: Ma délelőtt az osztrák Reichsrathban egy súlyos beavatkozás történt Magyarország belügyeibe. Cseh és morva képviselők a legsúlyosabb támadásokat intézve a magyar állam ellen, elferdítve a történeteket, be sem várva a hivatalos jelentést, a leggaládabban hecsmélve a magyar viszonyokat és elferdítve a mi közállapotainkat, szóba hozták a csernovai esetet és pedig interpelláció alakjában. Felhivom a kormány figyelmét erre a körülményre és azt hiszem, hogy a kormány meg fogja találni a módot arra, hogy akár saját hatáskörében, akár a magyar képviselőház igen tisztelt elnöke útján szuverénitásunk ellen intézett eme durva támadást a maga módja szerint kellő eréllyel visszautasítsa. (Zajos helyeslés.)

Ugron Gábor elnök: Azt hiszem, tisztelt értekezlet, hogy ezt a kérdést most tanácskozás tárgyává ne tegyük, mert határozatot nem hozhatunk. (Helyeslés.) A tényállást kell alaposan és szabatosan ismerünk. Egyszerű, rövid hírlapi és távirati értesítés után nekünk állást foglalunk még nem szabad. Bizunk a kormányban, hogy ismerve mindazt, ami az osztrák parlamentben történt, Magyarország méltóságának és önállóságának érvényt fog szerezni. (Zajos helyeslés.) Kétségtelen, hogy türethetetlen állapot az, hogy Magyarország belügyeivel az osztrák parlamentben foglalkozzanak és megbocsáthatatlan gyáva-ság attól a kormánytól és parlamenti vezetéstől, mely eltűri, hogy egy idegen állam belügyi tüntető és gyalázkodó módon egy más törvényhozás termében szóba kerüljenek. (Zajos helyeslés.) Ezt az illendő-séget a magyar törvényhozás a külföldi parlamentekkel szemben mindig megtartotta, most is igyekezni fogunk azt megtartani, az ellenkező beavatkozásokat pedig módunkban és hatalmunkban lesz, hogy visszautasítsuk. (Zajos helyeslés.) Abban pedig, hogy az osztrák képviselőház elnöke részvétét fejezte ki azon áldozatok iránt, mi is osztozunk. A mi részvétünk sokkal mélyebb és nagyobb, mert mi jobban tudjuk mérlegelni, hogy azok az áldozatok micsoda lelkiismeretlen fondorlatoknak és igazságoknak lettek az áldozatai. (Zajos éljenzés.)

Ezután Ugron Gábor elnök bejelentette, hogy a Ház holnapi ülésén indítványt fog előterjeszteni az iránt, hogy a képviselőház üléseinek ideje az indemnitás tárgyalásának tartamára d. u. 3 óráig meghosszabbíttassék. (Helyeslés.)

Az értekezlet ezt helyesléssel tudomásul vette, mire több tárgy nem lévén, elnök az értekezletet be-rekesztette.

Még egy osztrák beavatkozás.

A cseh katolikus nemzeti klub ma latinnyelvű memorandumot intézett a pápához, amelyben utalással a csernovai templomszentelésnél történetekre, azon ké-relemnek adnak kifejezést, hogy rendelné el, hogy a Hlinka plébános ellen indított kánoni per mihamarább befejeztessék és hogy a magyarországi katolikus szlo-vének követeléseinek elégtétessék, tekintve, hogy az ilyfajta incidensek alkalmasak arra, hogy a lakosság kitérjen a katolikus egyház kebeléből.

Mozgó képek.

Az előszobában.

(Dorian Gray-t dramatizálták, Raszkolnikov-t dramatizálták, Karenin Annát dramatizálni fogják.)

AZ EGYIK: Nini! te is itt? mit foztál?

A MÁSIK: Szindarabot. Hát te?

AZ EGYIK: Én is. Mi a tied?

A MÁSIK: Operette 3 felvonásban.

AZ EGYIK: Modern tárgy?

A MÁSIK: Csak modernizált. A regény, a melyből meríttem a cselekményt a XVI. században játszók ugyan, de én most játszatom. Ez sokkal jobb. Az igazgatók ugyanis szivesebben fogadják, mert nem kell nekik ruhákra annyit költen.

AZ EGYIK: De mikor irtad? Hiszen még két hét-tel előbb egy szót se szóltál...

A MÁSIK: Akkor még nem is gondoltam a darabra. Hanem a múlt héten dolgom volt Kispesztén. Villanyoson mentem; hogy ne unatkozzam egy regényt vittem magammal. Egy világhírű angol író gyönyörű regényét...

AZ EGYIK: Micsoda regényt?

A MÁSIK: Izé... no... Olyan furcsa neve van... Most nem jut eszembe...

AZ EGYIK: Hisz te nem tudsz angolul...

A MÁSIK: Nem... az angol regénynek egy francia fordítás után készült német átdolgozásból magyarra áttüzetett példánya volt meg nekem. Hát ezt vittem magammal; pusztá véletlen. És ezt olvastam. Aztán ebből irtam operettet. Pusztá véletlen.

AZ EGYIK: Hogy-hogy...

A MÁSIK: A vágóhídnál beszállt a villanyosba egy színművészünk. Én épen akkor jót nevettem. Valami mulatságos részletet olvastam. A komikus azt kérdezte: mit nevetek? Én elmondtam, hogy mit nevetek. Erre ő is nevetett. És azt mondta, ha ő ezt színpadról is elmondaná, a közönség is nevetne. Én magamban nevetni kezdtem. Ugyanis eltökéltem magamban, hogy ebből a francia fordítás után készült német átdolgozásból magyarra ültetett angol regényből operettet csináljak.

AZ EGYIK: És megcsináltad?

A MÁSIK: Meg. Hamar ment, mert éles szemmel észrevettem valamit.

AZ EGYIK: Mit?

A MÁSIK: Azt, hogy a regényben minden páros oldalon párbeszéd és minden páratlan oldalon leírás van. Én tehát csak a páros oldalakat olvastam el. Aztán vettem tíz filléért vörös tintát; minden páratlan páros oldalt kihúztam, minden páros páros oldalt kivágtam és beragasztottam egy 40 filléres füzetbe. Aztán — mikor már nem volt se páros, se páratlan oldal kivágni és leragasztani való, akkor az egészet elolvastam. Kicsit érthetetlen volt... hogy ne mondjam homályos...

AZ EGYIK: Szóval angol operette volt...

A MÁSIK: Igen... de én magyar operettet akartam írni... tehát ahol alany, állítmány hiányzott, — én mindenütt beleírtam. Nagy munka volt. Aztán dalokat is kellett csinálni...

AZ EGYIK: És csináltál...

A MÁSIK: Igen... kettőt... az egyiket Petőfi, a másikat Arany nyomán... Az egyik arra a melódia-ra megy: Bamba bamba gyászvitéz... a másik pedig arra hogy: Suit az átok, mert szerettek...

AZ EGYIK: De hát eredeti énekszámok nincsenek?

A MÁSIK: Van egy angol eredeti nigger dal, egy olasz barcarola, egy német sonette, egy francia chanson és egy staler jodler... Mind nagyszerű számok... A német sonette kivételével mind betesszük és így a betéteket kivéve, csupa új, eredeti dalaink lesznek... Hát te mit hoztál?

AZ EGYIK: Én már viszek... Egy olasz vigjátékot fordítottam le... de az igazgató visszaadta, azt mondja, hogy ő csak eredeti darabokat adhat elő...

A MÁSIK: Mennyi kárba vészett munka! Most mit csinálsz ezzel a szindarabbal?

AZ EGYIK: A jeleneteket kitérülöm és csinálom belőle regényt; aztán a regényből átdolgozom szindarabbá... Így eredeti dolog lesz...

Box.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Szász alispánok utolsó vergődése. Alsófehérvármegyének e hó 28-án lefolyt közgyűlésén a régi rendszer hívei mindent megkísértettek bukó-félben levő bálványuk, Szász József alispán megmentésére s bár volt még többségük, a tények és az igazság megezáfolhatlan erejével szemben mégsem mertek bizalmi nyilatkozatot szavazni sem az alispánnak, sem az általa vezetett közigazgatási tisztviselőkarnak. Kénytelenek voltak Zeyk Dánielnek, a volt Tiszapárti főispánnak egy neveltséges javaslatával beérni, mely kimondja, hogy a közgyűlés elismeréssel és örömmel veszi tudomásul a számonkérőszék azon jelentését, miszerint az ügyek aktaszámszerűleg kellően el vannak látva. Örvezdeve vette tudomásul a közgyűlés és pedig harminczkét szótöbbséggel, a számonkérőszék jelentését (mely pedig többek közt öt fejelemiről is megemlékezik) s azután és annak daczára, hogy megelőzőleg az elnöklő főispán, Kemény Árpád hosszú előterjesztést olvasott föl, amelyből megdöbbenően kiviláglott, hogy az általa mintegy ötven községben megejtett vizsgálatok eredménye botrányosan nagy számban tárja föl a felügyelő közigazgatási hatóságokat és elsősorban Szász alispánt súlyosan kompromittáló szabálytalanságok, törvénytelenések és hitlen kezelés egész blünlajstromát. Örvezdeve vette tudomásul a közgyűlés „autonompártja” az aktaszámszerű eljárást éppen most, midőn már leérkezében van a belügyminiszeri döntés is a Rakovszky miniszeri tanácsos által a nyáron vezetett vármegyei vizsgálatra vonatkozólag s mely döntés, aminél halljuk, meglehetősen meg fogja zavarni a Szász alispán és klikkje álmait. Az igazság és a vármegyei közigazgatás tisztaságának érdeke csakhamar győzedelmeskedni fog Alsófehérmegyében is, még a november 11-én megejtendő bizottsági tagválasztás előtt már. A harminczkét szótöbbséggel s abban ugyanannyi oláh szavazattal kikerőszakolt s magától az alispántól a folyosókön kikönyörgött Zeyk-féle szánalmas javaslatot pedig nem igen fogja ablakába tenni „a vármegyei független párt” egyetlenegy józanészű tagja sem.

Tisztújítás Ungmegyében. Az ungmegyei törvényhatósági bizottság gróf Károlyi Gábor főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen a bizottsági tagok választását november 13-ára, a megyei tisztújítást december 17-ére tűzték ki.

Iglón ma eítették meg itt a négy megyei bizottsági tag választását, mely alkalommal a függetlenségi lista győzött. Megválasztották Pajdasuk Máté vikáriust, dr. Teschler Antalt, dr. Limenszky Sándort és Seltenreich Hugót.

Kolozs-megye bizottsági tagjai gróf Bánffy György elnökletével bizalmas értekezletet tartottak a megyei tisztújítás dolgában. Megállapodás szerint semmi jelentősebb személyi változás nem lesz.

TÁVIRATOK.

Poroszország új vatikáni követe.

Berlin, október 30. (Saját tudósítónktól.) A Herold-ügynökség értesülése szerint Mühlberg, a külügyi államtitkár Rómába megy a Vatikánhoz porosz követnek, mert Tschirschky távozása után a nálánál sokkal fiatalabb Schoen mellett nem akar maradni alája rendelt állásban. Mühlberg a nemzetgazdasági és pénzügyi téren elsőrangú tekintély, de a Vatikánnál igen természetesen nem érvényesülhet ebben a tekintetben.

Bombamerénylet.

Vjatka, október 30. A délben a székesegyházból visszatérő Gorcsakov herczeg főszertartásmester és helyettes kormányzó kocsjára bombát vetettek, amely azonban nem robbant fel. A tervek...

egy volt gimnazistát abban a pillanatban, amidőn revolverét a kormányzóra irányozta, a herceg kíséretében lévő egyik cserkeszkatona agyonlőtte.

Délfranciaországi károsultak segélyezése.

Páris, október 30. A szenátus egyhangúlag javaslatot fogadott el, mely a délfranciaországi áradások alkalmával károsult lakosság segélyezésére 6 millió franknyi hitelt szavazott meg.

Több jobbpárti és cenzurpárti szónok még a javaslat ellen szólalt fel, mire Briand kultuszminiszter válaszolt. Az általános vita erre véget ért s ezután 400 szavazattal 154 ellenében a javaslat tárgyalásának sürgősségét megszavazták, mire az ülés véget ért.

Közgazdasági táviratok.

New-York, okt. 30. *Terményárak.* Gyapó. New-Yorkban 10.90, okt.-re 10.07, januárra 11.11. New-Orleansban 10.37, *Petroleum* stand with the New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, *Cred-Balances of oil City* 178.—, *Zsir.* Vestern Steam 9.15 Rohe testvérek 9.35. — *On* 31.75—32.25. *Réz* 14.——14.25.

Csikagó, okt. 30. *Gabonatársaság.* Zárlat. Buza irányszafa szilárd, októberre —.— K., decemberre 96.25 K. Tengeri szilárd, decemberre 56.87 K.

Csikagó, október 30. *Terményárak.* Zsir januárra 8.50, tegnap 8.45, májusra 8.67, tegnap 8.60 Szalonna short clear 8.—, tegnap 8.—. Sertéshus januárra 14.57, tegnap 14.50.

Benyújtások az Osztrák-Magyar Banknál.

Bécs, október 30. (Saját tudósítónktól.) Az Osztrák-Magyar Bank bécsi főintézeténél ma délelőtt 22 millió koronát tettek ki a benyújtások 2 millió korona esedékességgel szemben, tegnap délután pedig 7 millió korona volt a benyújtás.

A Haller cég passzívái.

Hamburg, október 30. (Saját tudósítónktól.) A Haller, Söhle és társa cég passzívái még mindig nincsenek pontosan megállapítva, de 12—14 millió márka közt mozognak, míg az aktívák 680.000 márkát tesznek ki. A hitelezők eddigelé 13 millió 674.725 márka követelést jelentettek be. Lübecki magánbankok 825.000, a lübecki Commerce-Bank 650.000, a S. Meissner és társa berlini cég 1.290.000, a Dresdner Bank lübecki fiókja 400.000 márkával van érdekelve.

EGYETERTÉS.

November hó 1-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejár, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gondal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . . 7 kor. — fill.
Félévre . . . 14 kor. — fill.
Egész évre . . . 28 kor. — fill.

Pezsgő-adó.

☉

Arad város közgyűlésén elhatározták, hogy kérni fogják a pezsgő országos megadóztatását. Ez a rész eltökélés vegyes benyomásokat fog előidézni a chambre séparée-k világában. Azok a könnyűvérű ifjak, akik a gazdáikat lopják meg, hogy lumpolási alaphoz jussanak, vagy váltót hamisítanak, vagy az apai örökséget herdállák el, nem sokat törődnek a kellemetlen újítással. Mit nekik egy-két koronával több, vagy kevesebb.

A pálinkamérők alkoholistái kitörő örömmel fogadják. Hogyne! Ők ezt óriási vívmánynak tekintik. Ha a fuzli adó alá esik, hadd legyen külön pezsgő-adó is. Mit tudják ők, hogy mint a tréber, a legtöbb esetben a Mumm is, a Léthe vizét képviseli ebben a mi szomorú társadalmunkban. Feledést nyújt, vigasztal, gyógyít... amíg a mámorából tart.

... A pezsgőgyárosok boszankodni fognak. Mennyi alkalmatlanság! Most küldték szét a czirkulárakat és most új árjegyzékeket nyomathatnak. Pedig a grafikai munkások is fölemeltették munkadíjait és a postaköltség is csinos összeget képvisel. Ezt a boszankodást és ezt a költséget természetesen duplán kell a fogyasztókkal megfizettetni.

A Parvenüszkyék és a Proczkayék ó-angol stílusú ebédlőiben még több Heidsick monopoleit és Kupferberg-goldot fognak felszolgálni s a házigazda panaszos hangon fogja mondani, hogy olyan nagy zajt csaptak ezért a csekély áremelkedésért.

... Szegényes pinczeszobában, özvegyasszony fekszik súlyos betegen. Mellette sirdogál a leánya és szorongva lesi az orvost. Nyílik az ajtó. Jön a jól táplált doktor ur. Csak az első emeletről kellett lefáradnia, mert a ház lakója. Az összes előkelő betegekkel tudatta, hogy milyen nagy emberbarát. Nem restell a dohos pinczébe lemenni.

Megáll az ágy előtt. Ránéz a betegre. Még csak le se hajol hozzá, a kezét se fogja meg és kimondja a kegyetlen ítéletet: Nincs remény.

A haldokló összekulcsolt kézzel könyörög: Csak addig engedjen élni, amíg a fiam megjön Erdélyből...

A doktor urat megszállja a könyörület:

— Na, na, nem kell mindjárt kétségbeesni. A kisasszony hadd hozzon egy palacsz pezsgőt — lehet Talisman, vagy Casino sec — abból igyek időnként egy-egy kortyot. Ez fel fogja fűdíteni... Adieu!

Pezsgőt! Mikor huslevesre se telik!

... A másvilágon, amelyről olyan eltérők a nézetek, boldogult Konti József füléhez tartja a telefon-hirmondó kagylóját és hallgatja a Magyarországból felhangzó híreket.

Veres arca egyszerre krétafehérré válik: Az aradiak megadóztatják a pezsgőt! Mi jut annak a Steiner Józsefnek az eszébe!

Azután elmosolyodik:

— Igaz! Hisz' nőkem már nem boj. Hé, Ganimed! Ide aztat az Ambrozia carte blanche-t!

... Odry Lehel, operánk legideálisabb Hamletje, a mikor mesterséges fondorlattal leszoritották a színpadról, egy ideig színházi udorban szenvedett és valami más pálya után nézett. Honnan, honnan nem, ellette a pezsgőgyártás titkát és Aradon letelepedve, igen kellemes, tiszta izü sampányit fabrikált.

Sokan itták, szivesen itták és akik itták, dícsérték, sőt magasztalták is. Annál is inkább, mert a legtöbb esetben ez az elismerés volt az egyetlen fizetés.

Történt azután, hogy adót vetettek ki — már akkor! — az Odry-féle pezsgőre. Az adó aránytalanul nagy volt s mivel a művész éppen abban az időben visszatérőben volt első szerelméhez, a színpadhoz s Pozsonyba kellett költözni: kapta magát és kicsurgatta az összes pezsgőkészletét az utcára. (Abban az időben Arad minden kacsája, dísznaja be volt rugva!)

Odry most kétségkívül mosolyogva olvassa a megadóztatás hírét:

— Csak tessék! Én azóta nemcsak a színházat, a pezsgőt is megutáltam!

... Ripacsék is tudomást vettek az indítványról. De ott is feltűnően nyugodtan hagyta a kedélyeket.

— Bánom is én, — dünnyögte a bonvivant — a pezsgős darabokban ezentúl is — szódavizet iszunk.

Arad város határozatát helyeseljük. Ha az államnak pénzre van szüksége, mindenesetre első sorban

a lukszcikket adóztassa meg. Csak attól félünk, hogy ebből az új adóból nagyon kevés pénz fog befolyni, mert többet beszélünk a pezsgőről, mint a mennyi tényleg elfogy.

UJDONSÁGOK.

A pofon.

* * *

Aktualitása és a történelmi igazság miatt többszámot igényelt volna a fenti cím, ámbar a lényegben, az elcsattant tény lényegén sem az aktualitás, sem a többszám, sem a történelmi igazság nem változtat. Még kevésbé pedig a cím. A pofon, ha egyszer valaki megkapta, csaknem mindegy, hogy milyen címen adódott, illetőleg kapódott. Ha pedig valaki egyet kapott, moraliter teliesen egyre megy, ha még kettőt vagy hármát kap hozzá. A pofon — hogy némi természetrajzzal is szolgáljak — az arcbőrnek idegen tényérrel való azon érintkezése, mely fizikailag mindenkor fájdalmas, erkölcsileg pedig mindig — kellemetlen. Az említett fájdalom és kellemetlenség mérete individuális, vagyis belső és ugyancsak individuális, de külső körülménytől függ. Vagyis, mind a két körülmény első és utolsó sorban is mindig, mindenkör és mindenhol az egyéntől függ. Ez a meghatározás, amely komplikálnak és érthetetlennek látszik, olyannyira egyszerű és érthető, ha —

Igen: ha — tudniillik megmondom, hogy mit értek én individuális belső és individuális külső körülmények alatt. A belső alatt értem az illető sértett arcfelület sejtjeinek ellentálló képességét, ruganyosságát, keménységét fokát és vértartalmát, továbbá az inzultált egyén idegrendszerét, melylyel az erőszakos külső beavatkozás fizikai és erkölcsi súlyát analizálni, a csattanó érintkezés pillanatától a leggyorsabb idő alatt a maga én-jének ítélő fóruma előtt vádolni, mérlegelni, menteni és elítélni tudja. Tehát nemcsak a megtörténtekkel, hanem az előzményekkel és következményekkel is számol. A külső alatt pedig értem a megsértett egyénnek amaz individuális jó-, szép- és finom érzését, melylyel disztingválni tud pofon és pofon között. Pofon között, melyet saját, vagy a más hibájából intim környezetben kap, vagy aközött a pofon között, melylyel a fenti hibákból, nagy, érdeklődő, résztvevő publikum előtt lép élénk és sűrű érintkezésbe.

Isten mentsen a vádtól, mintha én mindezt didaktikai célzattal akartam volna előhozni. Ámbar igaz, hogy soha becsület-kodexben ehhez hasonló levezetések nem olvastam. Szavak ezek csupán, melyeket mindenki a bensejében öntudatosan, de még inkább öntudatlanul kell, hogy érteni mondatokká konstruáljon. Hogy a Mátra-i Loránt és Lázár Pál-féle jogász-duó hogyan csinálta meg ezt a konstruációt, az teljesen és beavatkozhatatlanul az ő privát ügyük. Beavatkozási jogommal csak annyiban akarok élni és nem visszaélni, amennyiben az egy éjjeli mulatóhely nagy, mulató, félig mámoros közönsége előtt lezajlott, csattanós botrányra — mint külső körülményre — vonatkozik.

Tehát:

Ádva van egy nyilvános mulatóhely és két ismeretlen. A mulatóhelyre jogában van mindenkinek belépni, sőt a mulatóhelyen rendeltetésénél fogva esetleg mulatni is jogában van. Hogy valaki lehuny szemmel mulat, avagy pedig érdeklődve tekint el a pezsgős palaczkja felett, ez igazán tisztára a mulatótól függ és nem Mátra-i és Lázár uraktól, akik ebben az egyenletben, t. i. a két ismeretlent képviselik. Aki mulatni akar, attól nem kívánhatjuk, hogy keseregjen, aki ka-

szagó kedvében van, attól nem kívánhatjuk, hogy krokodil-könyveket írjon, aki néz, attól nem követelhetjük, hogy ne lásson, aki pedig azt akarja, hogy ne lássák, az ne mulasson nyilvánosan, hanem mulasson, sirjon, keseregjen, zokogjon, járjon hopszpolkát, vagy fujjon veterán-sípót oda-haza, a Boda-féle erkölcsi függöny mögött, vagy a pokol sárga micsodájában.

Ezt az egyenletet szóval nem jól oldották meg a jogász urak. Mert minden matematikai képlet alaptétele, hogy nem azt keressük, ami adott, hanem azt, ami ismeretlen. Ha pedig az ismeretlen keres és pedig ott keres, ami adott, tehát megvan, kaphat is olyat, ami megvan, amiből mindenkinek van készenléte, amit tehát mindenki kaphat és mindenki adhat. A matematikában az ilyen megoldást nonszensznek mondják, az életben pedig pofonak.

Ott azonban nem annyira mondják, mint inkább — érzik.

És ez az, ami mindig fáj!

Előc.

Napló. Naplár. Csütörtök, október 31. — Római kuth Farkasék. — Proletárs: Reform. eml. — Görög-ország: október 18. Lukács ev. — Zsidó: March. 23. — A nap két reggel 6 óra 41 perc, két délután 4 óra 44 perc, két este 12 óra 6 perc, nyugszik délután 2 óra 44 perc.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminiszteriumban délután 4 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12-2 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — Ünnepi ismétlések a reformáció emlékére a protestáns templomban. — A Bethlen Gábor-é emlékülnepele este 6 órakor a Lovay-úczai ref. gimnáziumban. — Az evangélikus leányegylet emlékülnepele a Deákterti iskolában este 6 órakor. — A római nagy művészetek pályázati határozatok kiírása déli 12 órakor. — Nán Károly születésének ünnepélyes leleplezése délelőtt 11 órakor a Keresztény utcai templomban. — A Szabadságkölcsök Magyarországi Egyesületének előadó estélye fél 8 órakor a Klotild kávéházban. — Tolnay Akos gyűjtőmunka kiállítása az Uránia Képtéri szalonjában nyitva 9-4-ig. Belepedő 20 illár. — Charles Palmé gyűjtőmunka kiállítása a Könyves Kálmán múzeumban. — Nagymező-útczái szalonjában nyitva egész nap. Belepedő díj nincs. — A Múzeumok rendezésé miatt zárva. — A Nemzeti Szalon rendezésé miatt zárva. — A nemzetközi munkásvédelem kiállítása a varosligeti nagy iparcsermokban. — A Nemzeti Múzeum állatára nyitva 9-2-ig. — A Muzéumi Múzeum zárva. d. e. 10-1 óráig. — A Nemzeti Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet múzeuma nyitva 9-1-ig. — A Költészet Múzeum zárva. — Az Aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 8-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig. és 8-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és taneszközlátás nyitva 3-6-ig.

— Személyi hir. Gróf Zichy Aladár, ő felsége személye körüli miniszter birtokáról a fővárosba érkezett.

— A király. A beteg király állapotában a gyógyulási folyamat gyorsan és biztosan halad előre. Az uralkodó ma is jól érezte magát. Jól aludt és álmát egyetlenegyszer sem zavarta a köhögés. A köhögés egyáltalán sokkal enyhébb, a váladék bőséges. A király tegnap először sétált a szabadban és miután az igen jó hatással volt rá, a sétát ma délelőtt tizenegy órakor megismételte. A király ma hosszabb ideig sétált a szabadban, mire visszatért a kastélyba. A király ma is mint rendesen, a környezetéhez tartozó személyiségeket fogadta. Mária Valéria főhercegnő ma reggel misét hallgatott, ezt megelőzőleg pedig a királynál látogatást tett. A „Kreuzzeitung“ a következőket írja: Nincs semmi tulzás abban, ha azt állítjuk, hogy egész Európa őszinte örömmel fogadta ő felsége I. Ferencz József fölépüléséről szóló híreket. Élete egész Európára nézve értékes és az általános béke mérlegében igen nagy súlylyal bír.

— A hercegprimás nevenapja. Vasary Kolos hiboros hercegprimás ma ülte meg nevenapját. A hiboros főpap reggel házikápolnában misét mondott, majd dr. Kohl Medárd püspök társaságában fogadta a tisztelőket. A hercegprimás első sorban Reiner Lajos vikáriust, érseki helynököt fogadta, aki az esztergomi káptalan üdvözlését tolmácsolta. A primási gazdasági tisztviselők élén Vasary László jószágkormányzó, a Szent-István-társulat részéről Gieszwein Sándor kanonok, alelnök tisztelgett. Az üdvözlők közt voltak a püspöki kar összes tagjain kívül gróf Apponyi Albert, kultuszminiszter, gróf Zichy Nándor, báró Förster Gyula főrendiházi tag, Molnár János és Nemes Antal pápai prelátusok. Ezenkívül igen sok üdvözlő levél és távirat érkezett az ország minden részéből. A hercegprimási palotában déli egy órakor diszebéd volt, amelyen az üdvözlő küldöttségek és notabilitások vettek részt.

— Királyok találkozása Londonban. A német császári pár angliai időzése alkalmával a spanyol és a norvég királyok is e hét végén, mint az angol király vendégei, a Windsor-kastélyba érkeznek és ott részt vesznek a német császár tiszteletére adott különböző udvari ünnepélyeken. A német császár mellé kirendelt díszkíséretnek egyik tagja lesz a bur háborúból ismert Roberts lord, altábornagy is. November 12-ére nagy állami bankettet terveznek, melyen ugy Edvárd király, mint Vilmos császár felköszöntöket mondanak. A bucsubankett november 15-én lesz.

— A trónörökös Keszthelyen. Igaz, hogy ritkán van a trónörökös a magyar nép körében, de ha idejő Magyarországra, ez minden körülmények közt eseményt jelent, amelynek örvendünk kell. Végre is csak itt közöttünk ösmerkedhetik meg a magyar néppel, a magyar nép nemes és szép tulajdonságaival, nagylelkűségével és önfeláldozó karakterével. Most ismét magyar földön van. Feleségével együtt érkezett hozzánk, hogy Keszthelyen vendége legyen egy magyar főurnak, gróf Festetich Taszilónak. A fogadtatásból, amelyben Keszthelyen részesült, következtetheti, hogy nemesak a vendéglátó magyar főur, hanem a magyar nép is szívesen látja körében s vágyódik arra, hogy a kötelék közte és leendő királya közt erősebb és melegebb legyen.

A trónörökös ma érkezett Keszthelyre. Nagy ünnepségek között, kitörő és őszinte lelkesedéssel fogadta a trónörökös szárnysegédje, báró Baumerkitchen százados kíséretében jött s a vendégek fogadására gróf Festetich Tasziló, a vendéglátó házigazda, feleségével, Hamilton Mária hercegnővel diszko-csin hajtottak a pályaudvarhoz a főhercegi pár elé. A grófi párral ment gyermekük György gróf is. A grófi pár az előkelő vendégekkel megérkezésük után csakhamar a városban át hajtatott a kastélyba. A város fel van lobogóva, a gazdasági akadémia hallgatói sorfalat állottak az utcán és a főhercegi párt meleg ovációkban részesítették. A vendégek három napig időznek ott. Ma a közel lévő Vörösré rándult ki Ferencz Ferdinánd fázánvadászatra, holnap a keszthelyi Meleggát mellett lesz vadászat. Hetek óta nagy volt a készülődés a vadászterületen és sok kilométernyi területen gondosan vigyáztak arra, hogy a fázánok el ne szedjenek, amíg a főherceg megérkezik. A trónörökös holnapután délután és a jövő hónap elején ismét Keszthelyre érkezik. Egy állítólagos „beavatott“ Ferencz Ferdinánd főherceg itt időzése alkalmából a trónörökös családjáról is nyilatkozott. Ferencz Ferdinánd ez állítólagos ismerője kijelentette, hogy a trónörökös állja az esküjét, amelyet az udvar előtt ünnepiesen tett. A trónörökös aláveti magát a házi törvényeknek. Feleségének, gyermekeinek sohasem reklamál koronát uralkodást. Hiszen Ottó főherceg halálakor szívvel-lelékkel ajánlotta unokaöccsének Károly Ferencz József főhercegnek, hogy készüljön jövendő hivatására, az uralkodó hivatására.

— A beteg Kossuth Ferencz. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter állapotában az örvendés javulás folyton tart. A miniszter csúszos fájdalmai miatt azonban még mindig kénytelen ágyban maradni és csak néhány nap múlva állhat lábba. A minisztert meglátogatták a délelött folyamán Sztérenyi József kereskedelemügyi államtitkár, aki a minisztérium folyó ügyeiről referált, továbbá kezelőorvosa, Müller Kálmán főrendiházi tag.

— A toszkánai nagyherceg betegsége. A nagybeteg Ferdinánd toszkánai nagyherceg állapotában, Salzburgból jött telegramm szerint, kedvező fordulat mutatkozik. Láza elmúlt, a hőmérséklete rendes s az öntudata csaknem tökéletes.

— A fumei kormányzó a visszavándorlók között. A Carpathia Cunard-gőzessel tegnap visszatért kivándorlók gróf Nákó Sándor fumei kormányzó meglátogatta a hajón és egy óránál hosszabb ideig tartózkodott körükben. A kormányzó élénken érdeklődött a visszatértek sorsa iránt, lelkesen buzdítva őket, hogy mint jó hazafiak, itthon találják meg boldogulásukat.

— Város romok alatt. Az október 21-iki földrengés és az ugyanakkor történt hatalmas hegyecsuszamlás Karatag bokharai várost teljesen tönkretette. A város 15.000 főnyi lakossága romok alá van temetve.

— Monica hercegnő átadása. A kis Monica hercegnőt hosszas tárgyalások után átadták a szász udvarnak. A gyermeket a szász király képviselőjében dr. Mattarelli olasz ügyvéd vette át, aki automobilon Tirolba vitte és ott átadta a szász király küldöttjének. A tárgyalásokban beállott kedvező fordulat arra vezethető vissza, hogy Pia Monica hercegnőt Hohenstein hercegné házában a Bartenstein-kastélyban fogják nevelni. Maga a hercegné nem kis mértékben járult hozzá ahhoz, hogy Tosellinó végre elszánta magát arra, hogy a kis Pia Monica hercegnőt kiszolgáltassa. Bartenstein-kastélyban Tosellinó több-ször lesz alkalma arra, hogy leánykáját viszontláthassa. Sokkal nehezebben ment volna a viszontlátás abban az esetben, ha a kis hercegnőt a szász udvarban nevelnék, mert ebben az esetben, a kis hercegnőt minden egyes alkalommal máshova kellett volna küldeni, hogy anyjával találkozhatna. Drezdai hivatalos helyen megerősítik azt a hírt, hogy Pia Monica hercegnőt Modenában gróf Metarolinak, a szász király képviselőjének kiadták. Gróf Metaroli a Corriere dela egy munkatársának a következőket mondta az átadásról:

— A küzdelem szívós volt. A grófné végre is belátta, hogy igényei tarthatatlanok és feltétel nélkül kiadta a hercegnőt. Természetesen az évi 40.000 lírát ezután is teljes összegben meg fogja kapni a grófné. Nem utazom a hercegnővel egyenesen Szászországba. Tirolban és Münchenben meg fogunk állapodni. A király lelkemre kötötte és ezt adta utasítástul: „En vagyok Pia Monica atyja, tehát kizárólag én fogok határozni arról, hogy hol fogom elhelyezni, kivéve akarom neveltetni és mikor hozom többi testvére közé.

Pia Monica utjáról egy utas, aki Brixenig ugyanazzal a vonattal utazott, elbeszéli, hogy Ala határállomásig egy olasz, onnan két osztrák rendőrbiztos kísérte a társaságot: Gróf Metarolit, a kis hercegnőt és nevelőnőjét, akik egy első osztályú kupét foglaltak le. A nyitott ajtón át látni lehetett a kis hercegnőt, amint aludt. Brixenbe éjféltkor érkeztek meg.

— A nádor-család sírja. A budai királyi vártemplom kriptája a nádor-család temetkezési-helye, ahol József nádor és családjának tagjai pihennek, köztük a legutóbb elhunyt József és László főhercegek. Halottak napja alkalmából az alsóúti és a margitszigeti főhercegi kertészet virágaiból pompásan földszitlik a kriptát, mely november 1-én délután 3-6 óráig és november 2-án délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig nyitva lesz a kegyeletes közönség számára. Az első napon reggel nyolcz órakor Kanter Károly udvari apátplébános misét mond a nádor-család tagjainak lelkiüdvéért. Ez alkalommal a királyi vártemplomban megjelenik József főherceg is családjával együtt.

— Új gyorstüzelő ágyu. St.-etiennéi jelentések szerint a fegyvergyárban az új gyorstüzelő ágyuk javításán dolgoznak s azt akarják elérni, hogy a gép oly tökéletes legyen, hogy néhány száz méter területen egy lovas csapat összes katonái és lovai el-essenek.

— Krivány János esküvője. Krivány János, az aradi árvapánztár volt sikkasztója. Aradon most házasságot kötött. A menyasszony egy elvált asszony, Kaltenhuber Józsefné volt felesége, családi néven Lui Matild, Tudvalevő, hogy Krivány megszenvedett bűncéért, éveken keresztül volt az aradi fogháznak beteg lakója. Tavaly kiszabadult s azóta visszavonultan élt. Csak kétszer érkezett róla hír. Az egyik azt mondta, hogy Krivány új, becsületes életét új névvel is kezdi meg: névmagyarosításért folyamodott. A belügyminiszterium azonban ezt nem engedte meg. Másik hír is érkezett Kriványról: Kivándorol Berlinbe, ahol már állása is van. Ez a hír most válik valóra. Krivány csakugyan elhagyja Magyarországot, hogy Berlinben kezdjen új, bizonyára job életet. De nem egyedül megy ki: feleséget is visz magával. Régi felesége ugyanis elvált tőle, gyermekei is más nevet vettek fel s megszakítottak atyjukkal minden érintkezést. Most aztán ő is új családot alapított. Az esküvő tegnap minden nélkül folyt le, ki sem volt hirdetve a házasság.

— A kereskedelmi miniszter a postal alkalmazottak nősüléséről. A kereskedelmi miniszter egy most kiadott rendeletével a posta- és távirada-segédtszjelölteket és növendékeket a nősüléstől eltiltotta. A rendelet szerint, aki segédtszjelölti vagy növendéki minőségben megnősül, úgy tekintetik, mintha állásáról lemondott volna, ennél fogva a szolgálati kötelem alól egyszerűen felmentendő.

— Az elrabolt leány. A rendőrség és a detektívek százai nagy stílusban nyomozták Labuchin Borbálát és elrablóját. Éjjel-nappal szemmel tartották a fogadókat, a lebujszókat, a magánszálókát. A Foreign-Office-ban, az orosz nagykövetségen és konzulátuson jöttek-mentek a rendőrtisztviselők jelentésekkel és utasításokkal. A rengeteg városban uton-utfélen csak a leányrablásról beszélnek és temérdek amatőr-detektív akad, akik a saját szakállukra kutatnak. És mindegyik. Egyetlenegy nyom sincs, amelyen elindulhatott volna a rendőrség, ellenben minden arra mutatott, hogy üres mese az a hír, amely azt ujságolta, hogy orosz forradalmárok rabolták el Labuchin Borbálát, boszut akarván állani atyján, aki Plehve idején és most is, Stolypin alatt a kosmány híve. Londonból éjjel jelentik, hogy Labuchin Borbála megkerült. Atyja Pétervárról Londonba érkezett és két órával később az állítólag elrabolt leány hazatért régi szállására. A rendőrség, mihielyt megtudta, hogy Labuchin Borbála már otthon van, rohant oda s éppen akkor az apa a megkerült Borbálával és másik két leányával elutazott Londonból. Még a rendőröknek sem mondta meg, hová utazik. A leány titokzatos kalandjáról senki sem tud semmit.

— A Harden-pör utójátéka. Előrelátható volt, hogy a Harden-Moltke-pörben hozott ítéletnek következményei lesznek. Azok persze, akiket az ítélet kompromittált, örökre lehetetlenné váltak Németországban. Első sorban Eulenburg hercegről, a gyalázatosan kimúlt német kamarilla volt fejeéről van szó, aki a legnagyobb hatalmat kiejtette a kezéből és beszennyezve került ki az a fiérből. Éppen ezért elhatározta, hogy mihielyt egészsége némileg helyreáll, örökre elhagyja Németországot. A herceg azonban Európát sem találja alkalmas helynek, minthogy egész Európa foglalkozott az ő botrányos dolgaival, miért is Afrikát választotta újabb lakóhelyül. Egy berlini és egy bécsi szállító-czéget már meg is bíztak a herceg butorainak elszállításával. A másik áldozat alighanem Beseler igazságügyminiszter lesz. Az ügy utójátékának ez a legjellemzőbb vonása, mely ugyancsak csunya fényt vet a németországi viszonyokra. Az igazságügyminiszter állása megrendült. Kormánykörökben ugyanis azt tartják, hogy a Moltke-Harden-pört nem lett volna szabad olyan fiatal bírót bíznai, mint Kern elnök, aki még kezdőnek mondható ezen a téren. Illetékes körök véleménye szerint, a bírói függetlenség teljes megóvása mellett is gondoskodni kellett volna arról, hogy idősebb, tapasztalt bíró kezébe kerüljön az ügy. Ez más szóval azt jelenti, hogy preparálni kellett volna a törvényszéket, amit még Oroszországban is csunya dolognak tartanak. — A Gesellschaftliche Correspondenz a következő, feltűnést keltő közleményt hozza ma: Az udvarnál, az előszobákban és a magas társaságokban van még nem egy gróf Hohenau és Lynar. Az udvari körökben már évek óta tudtak a botrányos üzemlekről. A legutolsó időkben egy nagyon magas udvari méltóság, mikor azt kérdezték, hogy az udvar miért nem akadályozza meg a Harden-pört, így válaszolt:

— Ezzel a pörrel úgy vagyunk, mint a nyugot-afrikai háborúval. Senki sem mer róla a felségével beszélni, mert különben alaposan és érthetően elvesztené az uralkodó kegyét.

Gordon igazságügyi tanácsos írodája közli, hogy gróf Moltke felebbezni fog a felmentő ítélet ellen, mihielyt a törvényszék kézbesíti írásban az indokolást.

— A Margit-kórház jubileuma. Az ó-budai Margit-kórház orvosai dr. Irsay Artur egyetemi rendkívüli tanár és a kórház főorvosa vezetésével ma délelőtt tisztelegtek az új János-kórházban dr. Ludvík Endre, a székesfővárosi jobbparti kórházainak igazgatójánál, abból az alkalomból, hogy a Margit-kórház tíz éves fennállását érte meg. Irsay professzor üdvözlő beszéde után díszes albumot adott át, amely a Margit-kórház volt és jelenlegi 15 orvosának tudományos dolgozatait tartalmazza. Dr. Ludvík

válaszában örömeinek adott kifejezést az üdvözlésért. Itt említtük meg, hogy a mintaszerű kórház a bécsi uton van s kezdetétől, azaz 1907. november 1-től fogva áll Irsay tanár vezetése alatt.

— Szerelmi dráma. Gyuresik Gyula 32 éves fodrászsegéd ma este 9 órakor Budán, az Ovoda-utca 4. szám alatt megvárta Moldvai Zsófia 15 éves napszámos leányt, akire kétszer egymásután rálőtt. Gyuresiknak másfél év előtt, három hónapig tartó viszonya volt a lánnyal, aki azután elvált tőle és hazament a szüleihez Fadra, ahonnan most tért vissza Pestre. Időközben Gyuresik megnősült. Elvette Szatmári Erzsit, akitől két hét előtt elvált. Az asszony hazautazott szüleihez Nagyváradra, Gyuresik pedig felkereste régi szeretőjét, hogy visszatérítse magához. A leány azonban haliani sem akart a fodrászsegédről, mire az kétszer a leányra lőtt, akit a veséjén halálosan megsebitett. Moldvai Zsófia most a Szent János-kórházban a halállal vívódik. A mérnyelő fodrászsegédny a rendőrség letartóztatta.

— Orvossztrájk. Az aradi orvosok ma este tartott gyűlésükön kimondták, hogy november 1-én becsúntetik működésüket az aradi munkásbiztosító pénztárral szemben, mert a pénztár nem teljesíti kívánásaikat.

— Megostromolt bank. A Lokalanzeigernek táviratozzák Rotterdamból, hogy vaklárma következtében tegnap a betevők ezrei megrohanták a városi takarékpénztárt és visszakövetelték pénzüket. Hasztalan iparkodtak megnyugtanni a rettegőket, hogy félrevezették őket, a nép, legnagyobbbrészt mesteremberek, szegény napszámosok naphosszant ott tolaokodtak, hogy bejuthassanak a pénztárhoz. Rövid idő alatt félmillió apró betétet fizetett vissza a takarékpénztár. Az eső zuhogott, de a közönség még akkor sem tágitott, mikor délben bezárták a pénztárt. Végre is lovasrendőrség és huszárság vonult ki. A nagy tolongásban sokan megsebesültek. Tegnap délután és ma egész nap tartott a roham a takarékpénztár ellen és minden betevőt azonnal kielégítettek. Egyébként kiderült, hogy tervszerűen terjesztették a bankról a hamis híreket, mert alapítókéje 12 millió, holott kötelezettségei alig tesznek ki többet tíz milliónál.

— Tífuszjárvány Susákon. A Fiumével szomszédos Susák községben, amelynek lakossága mintegy tízezer lélek, tífuszjárvány ütött ki. A betegek száma meghaladja a százhatvanat. A hatóság a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtette a járvány továbbterjedésének megállítására végett.

— Mulatság egy fővárosi mulatóban. A Casino de Paris című fővárosi mulató vendégeit hajnal-tájban egy kínos incidens zavarta meg. A pezsgős hangulatot, a macsiesok és keringők harmóniáját egyszerűen csak pofozók csattanása zavarta meg.

Három óra volt éppen, amikor az egyik szeparéból kirohant Mátrai Lóránt, husz éves jogász és a nyugodtan söröző Magyar-Kossa Ferencz földbírtokos elé állt. Kihívóan mondta neki:

— Hogy meri maga azt a nőt fixirozni, akivel együtt vagyunk?

Magyar-Kossa, aki Kauser Jenő műépítész társaságában volt, meglepődve felelt:

— Ugyan kérem... Azt se tudom, hol ülnek az urak!

— Ne tagadja, — fixirozott! — rikácsolta az ifju.

— Hallatlan szemtelenség! — pattant föl most Kauser. Takarodjék innen!

Mátrai Lóránt Magyar-Kossa arcába vágott. Ere Kauser fölugrott és keményen visszaütötte. A jogász ismét támadni akart, de ekkor már ott termett Darazill Emil ügyveltes rendőrfogalmazó és Lantos Adólf, a mulató üzletvezetője, akik szétválasztották az ellenfeleket. Darazill rendőrfogalmazó figyelmeztette a fiatal jogászt, aki két barátjával: Hartmann Antal és Lázár Pál jogászokkal, továbbá egy ismeretlen hölgygyel volt a szeparéban, hogy viselkedjenek békésen, különben kivezeteti a társaságot. Már-már helyre állt a csend, amikor Lázár Pál jogász reszketve állt a Kauserék asztalához és harsányan kiáltotta:

— Hallja maga gazember! . . .

Többet nem mondhatott, mert Kauser arcúltította. A vendégek hirtelen körülöfögték a fiatalembert. Lantos átnyalabolta Lázárt, majd Adler Sándor pinceszér lassan a szeparé felé szorította. Sokan megfenyegették a három jogászt, mások tapsoltak és éljeneztek Kauser építésznek. Darazill rendőrfogalmazó

felszólította a jogászokat, hogy félóra alatt távozzanak el, különben erőszakot alkalmaz. Félnegy óra után az ifjak szótlanul távoztak a helyiségből.

— A rendőrség gyásza. Tegnap temették el nagy részvét mellett Rogulya Gyula rendőrfelügyelőt s ma már újabb halottja van a rendőrségnek. Temeseli és abaujvári Décsy Ferencz nyugalmazott rendőrfelügyelő hosszas szenvedés után meghalt a Pala-utca 3. számú lakásán. Décsy 1844-ben született. Zürichben bölcsészetet hallgatott, majd kinevezték honvédelmadnagnak. 1888-ban lépett át a rendőrség szolgálatába. Lovas-felügyelő volt. 1906. augusztusában nyugdíjazták. Az elhunyt négy éve betegeskedett. Temetése csütörtökön, e hónap 31-én délután 3 órakor lesz a gyászszókból. A rendőrség tisztikara korszorut helyez az elhunyt ravatalára.

— Állat az emberben. A rendőrség ma megint letartóztatott egy fenevadat, aki lelketlen módon rontott meg egy alig tizenkétesztendő kis leánykát. A Király-utca 11. szám alatt egy szegény mosónénál lakott Nagy Antal péksegéd, aki éjszakánként dolgozott és nappal aludt. A mosóné viszont egész nap mosni járt, csak este vetődött haza és a kis leánykáját otthon hagyta. Nagy Antal felhasználta az anya távollétét és három hónappal ezelőtt bestiális merényletet követett el a leányka ellen, aki azóta állandóan betegeskedett. A minap aztán napközben ért haza és meglepetésére a kis leánykáját a szobaur ágyában találta. Nyomban a rendőrségre sietett, ahová dr. Korody rendőrfogalmazó beidézte Nagy Antalt és a kihallgatás után le is tartóztatta.

— Szerelmes leányok. Grün Paula 15 éves leány az este a Szent István-kórház előtt egy padon lúgkővet evett. Életveszélyes belső sérülésekkel került a kórházba, ahol a rendőrtisztviselőnek elmondotta, hogy szerelmes, anyja ellenzi ezt a szerelmet, máshoz akarja erőltetni és miután ő hiú marad kedveséhez, üti-veri. Az este is megverte, mert valamivel később jött haza. E feletti elkeseredésében megszökött hazulról. Csak az anyjára akart rájleszteni. „De most nagyon fáj, nagyon fáj!” mondotta zokogva. Grün Paula aligha marad életben. — Vadász-utca 34. szám alatti cipészüzletben Császár Anna ápolónő öngyilkossági szándékból szublimátoldatot ivott. A mentők első segélyben részcsitették és mert állapota nem súlyos, lakásán hagyták.

— Az Országos Kossuth-Szövetség tisztújító közgyűlése. Az Országos Kossuth-Szövetség bizottsága ma este gyűlést tartott, amelyen megalakították a szövetség ez évi tisztviselői karát. Elnök lett Trenkó József, alelnökök ifj. Móra István, Bredl István, főtitkár Pethő István, titkár Dorosák Lajos, főjegyző Sepsey Mihály, jegyző Benedek Szabolcs, pénztáros Csukáss Géza, ellenőr Dus Ferencz, gazdák Gyöney Lajos és Szondy István. A bizottság Gyökössy Endre lelépő elnöknek mult évi fáradhatatlan munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

— Műkincsek tolvajkézen. A főkapitányságon ma délben följelentést tett Hatvány-Deutsch József ezukorgyáros lopás miatt. A gyáros családjával együtt az Eötvös-utca 13. számú házában lakik, ahol értékes műkincsei is vannak. Így a felesége egy szekrényben nagy gonddal őriz több csomag antik csipkét. A minap megnözte a csomagokat s akkor meglepetve tapasztalta, hogy minden csomagból hiányzik éppen a legfelső darab csipke. Kereste mindeniütt a csipkéket, de nem találta, végül is rájött, hogy valaki ellopta, de hogy ki a tolvaj, még csak nem is sejtette. Ugyanakkor jött haza a férje Bécsből, ahol egy antikvárius egy értékes Waldmüller-féle képet ajánlott neki megvételre. Hatvány-Deutsch József nem vette meg a képet, mert nemrég már vásárolt egy Waldmüller-féle festményt, amelyet annak idején egyelőre az Eötvös-utcai lakásnak egyik szobájában helyeztek el. A gyáros, amikor hazajött, meg akarta nézni a képet, de megtalálni nem tudta. Kiderült, hogy a képet is ellopta valaki. Mivel a tolvajnak nyomára akadni nem tudtak, följelentést tettek a rendőrségen. Az elloptott csipke értéke tízezer korona, a festményé még több. A rendőri vizsgálat annyit már megállapított, hogy a lopást csak olyasvalaki követhette el, aki járatos a lakásban s ismeri a viszonyokat. A Waldmüller-kép hatvan centiméter hosszú és harmincz centiméter magas. Egy asszonyt ábrázol, aki a körülötte ugrándozó paraszttvereknek pénzt készül adni.

— Az újságírók almanachja. A Budapesti Újságírók Egyesülete arról értesült, hogy úgynökök járnak intézetekhez és cségekhez s hirdetést vagy előfizetést gyűjtenek egy újságírói évkönyv részére, mely szerintük valami újságírói közérdeket szolgál. Az egyesület figyelmeztet rá, hogy újságírói közérdeket szolgáló évkönyv csak egyetlen egy fog megjelenni: az egyesület által ennek segítő alapja javára kiadandó Budapesti Újságírók Almanachja. Visszaélések elkerülése végett tudatja az egyesület, hogy ez egyetlen újságírói almanach adminisztratív munkája csak most fog kezdődni és hogy ez almanach számára csakis olyan alkalmazottak fogadhatnak el hirdetési vagy előfizetési megrendeléseket, akik az egyesület hivatalos pecsétjével és aláírásával ellátott, 1907. évben kelt eredeti igazolványt mutatnak fel. Ezeket az egyedül jogosan eljáró megbízottakat a közönség és a hirdetőik jóindulatába ajánlja az egyesület.

— Halálozás. Keiter Ernő bíró és szerkesztő 65 éves korában elhunyt Bécsben.

— Sikkasztó pénztáros. A Menetjegyiroda Royal-szállóbeli fiókjánál volt alkalmazva Hammer Béla huszonegy éves jegykezelő, aki kétezer koronát elikkasztott és aztán megszökött. A rendőrség megállapította, hogy Hammer nyolcz nap óta nem is volt a Népszínház-utca 18. szám alatti lakásán, ellenben az éjszakákat kávéházakban töltötte. A háziasszonynak nem tűnt fel a fiatal ember távollmaradása, akit könnyelmű embernek ismert és aki összesen öt hónapi házbérrel maradt adósa. Hammer a sikkasztott összegből szeretőket tartott és velük mulatott minden éjszaka. Érdekes, hogy a sikkasztó, mielőtt megszökött volna, ellátogatott a Hazám-kávéházba és a főpinczérnek megfizette a 240 korona összegű tartozását. A rendőrség köröző-levelet adott ki ellene.

— Társas kirándulások. Deczember hó 2-án társas kirándulás indul Olaszországba: Budapest—Fiume—Ancona—Róma—Florence—Venezia—Budapest utirányon át. Részvételi-díj 375 korona, 13 napi teljes elsőrangú ellátással stb. Ugyanekkor Nápoly—Messina—Syracusa—Palermo—Tunis megtekintése, mint 21 napra terjedő külön kirándulás is tervbe vétetett. Részvételi-díj 620 korona. November hó 25-én Jeruzsálemba, Törökországon keresztül, melylyel kapcsolatban Egyiptomba, Kairóba külön kirándulás fog indulni. Programokkal készséggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r. t.” Budapest, IV., Eskü-ut 3. sz.

— Érdekes megfigyelni, hogy a közönség mily bizalommal van az osztálysorsjáték iránt. Ez magyarázatot talál abban, hogy egy a sorsjegyek kibocsátásánál, mint a húzásoknál a m. kir. kormány gyakorolja az ellenőrzést. Oly sok ember jutott már sorsjegy által nagy vagyonhoz, hogy jó szolgálatot véllünk tenni, amidőn a t. olvasóinknak ajánljuk, hogy a lapunk mai számában megjelent Kiss Károly és Társa hirdetéséből nevéük mellett álló számot kiválasszák. Könnyen megtörténhetik, hogy ez a véletlen a legközelebbi húzáson már reményét megvalósítja. Kiss szerencséje Nagy!

FERENC LÖZSI KESERUVIZ

páratlan
HASHAJTÓSZER

— Rothschild millióit eltörpülnek annál az értéknél, melyet az Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz rejt magában. Megrendelhető az Első Alföldi Cognacgyár r.-t.-nél Kecskeméten.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Gyorsírás- és gépirásoktatás! A „Stenográfia” országos Gabelberger magyar-német gyorsíró- és gépiró iskola a közönség körében mutatkozó nagy érdeklődés és a nagy látogatottság következtében kénytelen volt iskolahelyiségeit tetemesen nagyobbitani és ezért a mai naptól fogva az iskola már nem a Kazinczy-utczában, hanem Váci-körút 33. szám alatt létezik. November hó elején új magyar-német gyorsírás, gépirás és kereskedelmi tanfolyamok nyílnak a legelőnyösebb feltételek mellett. A gépirás oktatás teljesen díjtalan.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítják a gyermektorna és vívásra.

x Gazdasszonyok öröme telik abban, ha vendégeiknek ezüst evőeszközökkel szervírozhatnak. Nászajándékoknak való arany és ezüst dísz tárgyak, ezüst és alpaca-ezüst evőeszközök, műipari cikkekkel Polgár Kálmán művész (üzlete és raktára Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.) sok száz képpel tarkított album számba menő vaskos katalógusát most állította össze, amit a özégvezetőség minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve megküld.

x Harlsnyák legjobb minőségben Röslernél, Bpest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.
x Zászlók, czímerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Zaccani a Vigszínházban. Zaccani Ermete, a világhírű olasz színművész a jövő hónapban vendégszerepelt fog a Vigszínházban. Két kiváló szerepében lép fel és pedig: november 11-én a „Becstelének”-ben, november 12-én a „Kisértetek”-ben.

(*) Kisfaludy-Társaság. Rendes hávi felolvasó ülést tartotta ma délután a Kisfaludy-Társaság Beöthy Zsolt és Berzeviczy Albert elnöklésével, nagyszámu hallgatóság jelenlétében. Az ülést megnyitása után Beöthy Zsolt leröpta a Társaság kegyeletét a legnagyobb magyar költők egyikének, Arany Jánosnak szelleme iránt, abból az alkalomból, hogy a napokban lesz a nagy költő halálának huszonötödik évfordulója. A szép megemlékezést a közönség kegyelete jeléül állva hallgatta végig. Ezután Vargha Gyula főtítkár a folyó ügyekről referált. Értékes ajándékokról is jelentést tett a főtítkár. Toperczer Valéria ugyanis a társaság ereklyetára részére megküldte Tompa Mihály Pusztán című költeményének első fogalmazványát. A társaság hálás köszönettel fogadta a szép ajándékot. A felolvasások sorát Alexander Bernát nyitotta meg, aki a művészet és a művészeti nevelés című nagyobb tanulmányának első részét mutatta be. Utána Dalmady Győző olvasta fel tiz hangulatos költeményét. Végül Pekár Gyula mutatta be a rezidens című novelláját, amelylyel kellemes, élvezetes felőrást szerzett a hallgatóságnak. A közönség sűrű tapsal tüntette ki kedvencz íróját. A felolvasó ülést a társaság tagjai zárt ülést tartottak, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

(*) A „Kerülő” bemutatója. Szombaton, november 2-án kerül színre a Magyar Színházban Henri Bernstein háromfelvonásos színműve: a „Kerülő”. A bemutató előadás szereposztása a következő: Cyrill — Törzs Jenő; Rousseau Armand — Garas Márton; Rousseau — Vágó Béla; Le Meillan — Rátkay Márton; Fred — Z. Molnár László; Michelon — Csizsér Arthur; Nissol — Vándory Gusztáv; Japueline — T. Halmi Margit; Nilson Raymonde — Polgár Ilona; Rousseau — Bera Paula; Uranu hercegnő — Zala Karola; Michelonné — P. Tárnoky Giza; Pradesné — Forrai Rózi; Rousseau Lucienne — Harmos Ilona; Mari — Cseri Terka; Luiza — Somló Ilona.

(*) A Falusi Madonna a Királysínházban. A Falusi Madonna bemutatója jövő hét szerdáján, november 6-án lesz Fedák Sárival.

(*) Vidéki színészet. Mezey Kálmán jól szervezett színtársulata ezidőszertel Besztercebányán működik és a közönség pártolását élvezi. A társulat primadonnája Novák Irén, akit budapesti szerepléséből a fővárosi közönség is előnyösen ismer. Jobb erők még: Mezey igazgató, Margitay, Lévy, Komlós, Kocz, Fűredy, Szalma, Szilágyi stb.

(*) Hangversenyek. Heinemann Sándor ballad-énekes hétfőn, november 4-én tartja a Royal-teremben dalestélyt minden közreműködés nélkül. Előadásait Lazarus Gusztáv berlini zeneszerző kíséri zongorán.

Svárdström Valborg jövő héten pénteken, november 8-án érkezik Budapestre egyetlen dalestélynek megtartására. A genialis művésznő is teljesen maga tölti be estélyét.

Sorga hercegnő, a párisi nagy Opera tagja, szerdán, november 13-án rendez első budapesti dalestélyét. Legszebb számai Händel, Gluck, Rossini, Diet, Massenet, Duparc és Pierné dalaiból vannak összeválogatva. Közreműködő Borsodi Ödön hegedűművész.

A Cseh és Brüsszeli vonósnégyesek öt kamarastélyére a hértel nagy arányokban növekszik. Heinemann, Svárdström, Sorga és ezen kamarahangversenyeket Mery Béla rendezi.

Mery Béla hangversenyirodája ezúton értesíti a fővárosi zenekedvelő közönséget, hogy a helybeli képtelen plakatirozási viszonyok folytán ezután hangversenyekre vonatkozó közleményeit kizárólagosan csak a napi sajtó utján fogja közzétenni.

(*) Márk Lajos kiállítása. A Nemzeti Szalon legközelebbi kollektív kiállítása Márk Lajosnak kiállítása lesz, melynek művészi anyagát már serényen rendezik a művész és Ernst Lajos igazgató. A kiállításon a művészek másfél száz festménye kerül kiállításra. A Márk kiállítását a sajtó képviselői szombaton tekinthetik meg, míg az ünnepélyes vernissage vasárnap délelőtt lesz.

FŐVÁROS.

Affér a városházán.

— A főváros közgyűlése. —

Budapest, október 30.

Tudósításunk élén álló sorok bizonyára zajos és harszias tanácskozást sejtetnek, mely sejtésből eleve is sietünk kijozanítani az olvasót. A mai tanácskozás az ugynevezett komoly és csendes ülések közé tartozott, melyen mindenki a legnagyobb nyugalommal interpellálhatott és indítványozhatott. Az a néhány közbeszólás, ami a mai ülés csendes harmóniáját megzavarta, csak úgy hatott, mint a kavics, melyet a békés tó tükrébe dobunk. Egy pillanatra erőtlen, gyenge gyűrű-hullámokat idézett elő a beszédek liddeg, izgalom nélküli folyásában, azután csend...

A városatyák mára, mintha a szelidség köpenyét öltötték volna magukra, semmiféle vitába nem akartak amugy „közgyűlésiesen” belemelegedni.

Egy jól berendezett masinéria pontosságával minden huszadik perczen megszavaztak egy indítványt, melyet az előbbi tiz perczen terjesztettek elő. És ez így ment négy órától nyolczig szakadatlanul. Néhány érv ellen néhány kontra-érv, azután megszavazás és ismét csak megszavazás a legközelebbi indítványig.

Ámbár mértőföldes léptekkel siettek letárgyalni az ügyeket, a tárgysorozatra kitűzött harminczkilencz ügyből még sem tudták a felét sem elintézni. Vagyis a két hét múlva megtartandó közgyűlés teendője lesz a visszamaradt ügyek elintézése.

Ennyi történt a városháza ékes márványteremében.

Ami ezeketán történt és amiért e tudósítás főcíme íródott, az már a közgyűlési terem falain kívül, a puha és kényelmes társalgóban esett meg. A kicsiny szőnyeges szoba, mely eddig szerényen húzódtott meg a nagy és zajos márványesarnok mellett, ma jóformán minden átmenet nélkül harcztérre alakult át.

A harczelek Ehrlich G. Gusztáv és dr. Heteés Antal voltak. Ehrlich G. Gusztáv, amikor dr. Heteés a társalgóba lépett, kemény szavakkal támadt rá, amiért a villamos vasut kérdésében dr. Heteés nem szavazott a községi demokrata párttal, mely ténykedésével — Ehrlich szerint — sokat ártott pártjának. Az incidens magát tulajdonképen Preyer Hugó vetette el, aki a tanácsból azt kívánta, hogy a vasuti társaságoktól külterületi és munkásjegyek kiadását kérje. Ez a klauzula azonban ugy Ehrlich G. Gusztáv, mint a községi demokrata párt sok évi és programjukban is kifejtett tervét meghiusítaná a Wesselényi-utczai villamos vonalra nézve. És ebben a kérdésben helyezkedett Heteés — Ehrlich szerint — a párt érdekeivel ellenkező álláspontra. Dr. Heteés erélyesen utasította vissza a vádat, mire Ehrlich G. Gusztáv kijelentette, hogy ők ketten egy pártban tovább nem maradhatnak.

— Lépien ki! — mondotta dr. Heteés.

— Én nem fogok kilépni, — vágott vissza Ehrlich — de önt ki fogom kényszeríteni a pártból.

Erre a kijelentésre szó szót követett, sértő kifejezésekkel illették egymást és a tettegességnök is csak a közbelépett Biró Henrik, Fűredi Mór és más bizottsági tagok vetettek gátat. Az ügynek, amint értesülünk, a bíróság előtt lesz a folytatása.

A napirend és az interpellációk előtt főzazer koronát szavaztak meg a nyugdíjalapból a fővárosi alkalmazottak segélyalapjának. Megválasztották dr. Kiss Perenczet előjárónak, Badál Edétés dr. Berczell Jenőt másodosztályu tanácsjegyzőnek és dr. Sarbó Leót a Népszínházi bizottságba.

Az elnök, Fülepp Kálmán főpolgármester bejelentette, hogy a király köszönettel fogadta a hozzá intézett szerencsekívánatokat. Bejelentette az elnök, hogy a multkori közgyűlés határozata folytán, küldöttség tiszteletgel a miniszterelnöknel, megköszönve a kormánynak a főváros iránt tanusított jóakarátát. A küldöttséget a főpolgármester vezette. A fővárosi bizottsági tagságáról Zsigmondy Béla lemondott; helyette a közgyűlés Gyarmathy Gyulát hívja be. A multkor tett interpellációkra ma megadták a válaszokat. Piperkovics Péter tanácsos azt válaszolta Willinger Ferenc bizottsági tagnak, a budai állandó színház ügyében előterjesztett interpellációjára, hogy az ügyosztály már régebben azt

a javaslatot tette, hogy az állandó színházat a Színház mai helyén, a Horváth-kertben állítsák föl.

Bódy Tivadar tanácsos válaszolt Willinger Ferenc bizottsági tagnak az I. kerületi fogyasztási adó-vám-vonal ügyében tett interpellációjára. Bittner János felszólalása után a napirendre térve gyors menetben tárgyalták le az állatkert ügyét, melyhez hozzászóltak: Földes Árpád, Hete és Antal, Váczonyi Vilmos, Hecht Ernő és Baránszky Gyula. A nagy többség elfogadta a tanács előterjesztését.

A villamos vasuti sztrájkból kifolyólag a vasutársaságokhoz intézett felhívás ügyében, azt a javaslatot teszi az ügyosztály és a tanács, hogy ez ügyben való további tárgyalásokat szüntessék meg.

Glücksthal Samu nincs megelégedve az előterjesztéssel, óhajtja, hogy a tilalmazó közgyűlési határozatot semmisítsék meg. A munkások érdekében is óhajtja, hogy minden lehetséges javítást megtegyenek. A tanácstól kéri, hogy a vasuti alkalmazottak helyzetén javítás történjen. Preyer Hugó azt kívánja, utasítsák a tanács arra, hogy folytasson tárgyalásokat a két vasuti társasággal olcsó külterületi- és olcsó munkás-jegyek kiadása iránt. Heltai Ferenc szerint, nem csak arra van szükség, hogy olcsóbb vasuti jegyek legyenek. A mai tarifák nem felelnek meg már sem a közönség, sem a társaságok érdekeinek. Keresse a módot a polgármester, hogy egységes, vagy arányos közlekedési politika kezdődjék a fővárosban. At kell vennünk — mondja — az angol városoktól az olcsó vasuti jegyek rendszerének az elért eredményeit, amely rendszernek az a fő tétele, hogy az alap-díjtétel 5 fillér, és a legnagyobb díj legfeljebb 10 fillérig emelkedhetik. Fel kell építeni — ugymond — a főváros közlekedési politikáját, mert közel látszik az idő, amidőn kialakul a Nagy-Budapest. Kell, hogy a polgármesterben meg legyen az akarat a helyes közlekedési politika megalkotása iránt. Pető Sándor elfogadja Preyer indítványát.

Bárczy István polgármester abban a vélekedésben van, hogy a tanács javaslatára éppen nem lehet mondani, mint ahogy Glücksthal tette, hogy sem nem logikus, sem nem őszinte. Hiszen Glücksthal maga is megállapította, hogy a vasutársaságok csak részben tettek eleget a közgyűlés multkorai kívánságának. Ennélfogva az a logikus dolog, hogy a közgyűlés tiltó határozatát is csak részben oldják fel, úgy, ahogy a tanács javasolja. Nem vonható kétségbe, hogy a társaságok javítani igyekeznek az alkalmazottak helyzetén és már sokat tettek is. Így tehát, ő szerinte, az a logikus és őszinte eljárás, hogy enyhítsék a közgyűlés tiltó határozatát, az új koncessziókra vonatkozólag. Ő különben foglalkozott ezzel a nagy kérdéssel és egy adandó alkalommal elő is fogja adni az eddigi és ezután tanulmányának az eredményét.

Ezek után a közgyűlés nagy többsége elfogadta Glücksthal javaslatát, vagyis azt, hogy a közgyűlésnek az új koncessziók adására vonatkozó tiltó határozatát oldják fel. Elfogadták ezzel együtt Preyer Hugó javaslatát is, hogy történjen intézkedés az olcsó munkás-jegyek dolgában.

A napirendre tűzött további ügyeket a két hét múlva bekövetkező rendes közgyűlésen intézik el.

(Választás. Nagy élénkség uralkodott ma a város házában, ahol a tanács több állást töltött be.

Számvevő lett: Sztankovits Szilárd; polgármesteri titkár: Sztankovits Szilárd; mérnök i hivatali műszaki tanácsos: Harics Demeter; főmérnökök: Baróthi Károly, Könyöki Károly, Bárdi István, Ormy Gyula, Gerendai Dezső, Kégl Árpád, Hubay István, Linhardt József, Fock Ede; másodosztályú mérnökök: Zboray János, Wohl György, Fánfi Zoltán, Jenney Béla, Szilvassy Pál, Paulovits Viktor, Mathievits Jenő, Schimkó Gyula, Pakosnándy István, Nagy Géza, Eperjessy Béla, Darvassy Károly, Hafner Károly, Kabdebó Gyula, Gerlőczy Tamás, Gonda Béla, Végh Gyula; számtanácsosok: Acs Ferenc, Szinéli Árpád, Komáromi Imre; számvizsgálók: Pozsgay Lajos, Rátai László, Korláth Andor, Gammel Alajos, Korényi Ödön, Fankovszky Gyula, Kohler György, Előd Aladár, Bodnár József, Kerékgyártó Károly; számtisztek: Tóth Gyula, Hebentén Ferenc, Kuhinka Ferenc, Dlauchi Károly, Löwenstein Leó, Horváth Ferenc, Silberleiter Béla, Heiser Ferenc, Watzek István, Sax Béla, Kovács Kálmán, Lázár Benő, Horpátsky Dezső, Vidéky Ödön, Györfly Károly, Szóke Sándor, Vidos Gyula.

(A házépítő szövetség kérelme. A házépítő szövetsége arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy a büzös gyárakat vigye ki a kispesti határba s ne engedje meg, hogy a büzös gyárak mai övezetében gyárakat építsenek. A szövetség arra is kérte a minisztert,

utasítsa a fővárost, hogy a telepengedelmi tárgyalásra a szövetséget is hívja meg. A miniszter ma értesítette a fővárost, hogy a szövetség kérelmét elutasította.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Iparegyesületből. Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága Matlekovits Sándor elnöke alatt ülést tartott, amelyen mindenke előtt az adóreform kérdését tette szóvá az elnök, főbb vonásaiban ismertette azokat a változtatásokat, amelyeket a múlt héten benyújtott törvényjavaslatok az eddigi adórendszerben előidéznék. Az elnök előterjesztésére a bizottság kimondta, hogy az egyesület állást foglal a javaslatra vonatkozólag és az állásfoglalás előkészítésére szakértő előadókat kér fel. Több miniszteri leirat elintézése után Vikár Béla bizottsági tag, mint felkért előadó jelentést tett a szövetségi törvényjavaslatról, amelyet közgazdasági szempontból bíralt. A végrehajtó-bizottság az előadó álláspontját némi módosítással elfogadta és annak az igazságügyminisztériumban tartandó anketén való kifejtésével az előadót megbizta. Több adminisztratív ügy elintézése után az ülést elnök berekesztette.

(—) A Beregmegyei Magyar Közművelődési Egyesület tegnap tartotta 24-ik évi rendes közgyűlését. Sárger Ferenc alelnök megnyitó beszéde után Varga Sándort, ki az elnökségről egészségi állapota miatt lemondott, díszelnökké és Patay András főispánt elnökké választották meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

Ítélet a Hajdu—Lengyel pörben.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

Az állami számvevőszék aktái körül támadt pör ma délelőt a vádlottak elítélésével végződött. A bíróság Hajdu Gyulát a hivatali titok megsértéséért, mint tettest tizennégy napi, Lengyel Zoltánt, mint bűnsegédet két napi államfogházra ítélte. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlottak feleltek.

Részletes tudósításunk a következő:

Háromnegyed tízkor már zsúfolásig megtelt a tárgyalóterem érdeklődőkkel, akik zsirogva tárgyalják: elítéljük-e a vádlottakat, vagy fölmentő lesz-e az ítélet. Jogászok, újságírók vitatkoznak egymással s a közönség határozottan amellett foglal állást, hogy Lengyel Zoltán fölmentőül fölmentendő. Tíz óra után megérkezik Hajdu, majd védőivel Lengyel Zoltán. Körülbelül egy órai várakozás után a terembe lép a bíróság. Hirtelen csönd támad, amikor Szepessy elnök megnyitja a tárgyalást és fölvassa az ítéletet:

Öfelsége a király nevében!

A királyi törvényszék a következőleg ítél: Hajdu Gyula és Lengyel Zoltán mindketten bűnösök a btk. 479. §-ába ütköző, hivatali titok megsértésének vétségében és pedig Hajdu Gyula, mint tettes, Lengyel Zoltán pedig, a btk. 9. szakaszának 2-ik pontja értelmében, mint bűnsegéd, amelyet azáltal vittek véghez, hogy Hajdu Gyula, mint az állami számvevőszék hivatalnok, a hivatalos minőségében kezéhez jutott iratokat, tudva, hogy tartalmuk hivatali titkot képez, az állam és magánosok ártalmára Lengyel Zoltánnal közölte; Lengyel Zoltán pedig ezen cselekmény elkövetésében közreműködött akként, hogy Hajdu Gyulát elhatározásában megerősítette és így a cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította. Ezért büntetésül Hajdu Gyula tizennégy napi államfogházra és akkor viselt hivatalának elvesztésére ítéltetik; ezen büntetésből az előzetes letartóztatás által két nap kitöltöttnek vétetik. Lengyel Zoltán pedig két napi államfogházra ítéltetik.

Az ítélet indokolásában elnök kifejti, hogy minden józan értelem szerint nyilvánvaló, hogy itt bűntény történt. Formailag a bűntény létezik, de fenforognak a törvény által megkívánt kritériális elemek is. A cselekményt közhivatalnok követte el. Az okiratok Hajduhoz hivatalos állásában

jutottak, mint irodatiszthez. Ez okiratok hivatalos titkot képeztek, mert minden hatóság által kezelt irat, amíg annak tartalma nyilvános tárgyalás folytán köztudomású nem lesz, hivatalos titok. Kétségtelen az is, hogy az okiratok tartalmának egyoldalú közlése az ártalom elemét is magában foglalja. Kétségtelen, hogy Hajdu Gyula elhatározásában Lengyel Zoltán által pszichikailag megerősített, mert mikor Lengyel Zoltánhoz ment, elhatározása még nem volt meg. Hogy mely okiratokat vigye el, az a Lengyel Zoltánnal való érintkezés folytán érlelődött meg benne. Először betekintés, azután átolvasás, végül lefényképezés végett vitte az iratokat és a két akaratnak egymáshoz való illeszkedéséből született meg az elhatározás. A lefényképezést is Lengyel Zoltán hozta először szóba. Mikor Hajdu meglátta az írtató asztalán a három iratot, felkiáltott: „ez jó lesz Lengyel Zoltánnak!” Tehát tudta, hogy Lengyel Zoltán milyeneket kíván. Az ártalom esete azért forog fenn, mert a cselekmény az államügyek törvényes kezelésébe vetett hitet megrendíti, magánosok ártalmára pedig azért van, mert a közélet embereinek politikai meghurcolására vezetett. Ártalom alatt a törvény nemcsak vagyoni jogi kárt, hanem erkölcsi és társadalmi hátrányt is ért.

A büntetés kiszabásánál Hajdu nézve enyhítő körülményt képezett bűntetlen előélete, gyenge ellenállási képessége, megzavart kedélyhangulata, amelyet életének hányatottsága és rendezetlen anyagi viszonyai idézhettek elő. Szilárd az ismételt elkövetés és az, hogy nagyfokulag visszaélt a beléhelyezett bizalommal. Dr. Lengyel Zoltánnak enyhítő körülmény gyanánt vétetett figyelembe bűntetlen előélete, továbbá hazafias és erkölcsi tuzása, amelyet róla a közélet terén általában tudunk, végül az, hogy egy gyenge ellenállási képességű egyénnel állott szemben, akinek csak egy intés kellett, hogy kiszolgáltassa az iratokat.

Az ítélet ellen Nagy Béla ügyész mindkét vádlott terhére felebbezést jelentett be s ugyan-csak felebbeztek az elítéltek is.

A tárgyalás déli tizenkét órakor ért véget.

§ Egy takarékpénztár csatló. A Belvárosi Takarékpénztárnak gyakornoka volt Worlicsek Frigyes, aki a pénztár ügykezelése során megtudta, hogy Ellbogen Károly bars megyei földbirtokosnak nagyobb betétje van a takarékpénztárban. Összebeszélte tehát Döbrössy Jenő barátjával, akinek segítségével Ellbogen nevében háromszázezer koronát utalványoztatott ki a takarékpénztárral valami Müller nevű bécsi tőzsdelátogatónak, aki azonban soha nem létezett. A csalás sikerült s Worlicsek kielégítette társát, maga pedig kétszer is elindult Amerikába, de amikor hajóra szállt, elfogta a honvágy és visszatért. Amikor a család kiderült, a két ifjut elfogták s négyezer korona liján a pénz is megkerült. A büntető törvényszék csalás bűntette miatt Worlicsek Frigyeset másfél évi börtönre, Döbrössy Jenőt pedig egy évi és három hónapi börtönre ítélte. A tábla Worlicsek Frigyes büntetését három évi fegyházra, Döbrössy Jenőt pedig két évi fegyházra emelte fel. A Kuria ma a vádlottak semmisségi panaszát elutasította.

§ Telekkönyvvezetők gyűlése. A telekkönyvi tisztviselők országos egyesületéből alakult Telekkönyvvezetők Országos Egyesülete most felhívást bocsátott ki az ország összes telekkönyvvezetőihez, melyben tudatja velük, hogy működését megkezdette s az egyesületi tagdíjakat 8 koronáról 6 koronára szállította le, egyben pedig hivatalos közlönyül Káplány Géza nyug. kir. ítéltáblai bíró szerkesztésében megjelenő „Telekkönyv” című folyóiratot tette meg, melyet az egyesület tagjai 1908. január 1-től diitalanul kapnak meg. Az új egyesület ez évi rendes közgyűlését Budapesten tartja meg és pedig december hó 26-án d. e. 10 órakor az Alkotmányutcai törvényszéki palota 1. számú földszinti helyiségében.

§ Egy nihilista nő kivégzése. Pétervárott a katonai törvényszék kötéthalálra ítélte Rasozinikova Mária, aki Maximovszki tábornokot, az oroszországi börtönök főfelügyelőjét agyonlőtte. Az ítéletet a múlt éjszaka végrehajtották. A merénylő leány nem tett vallomást s hidegvérrel fogadta az ítéletet.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Hozzájárul a valódi áldás gyomorbetegségeknél és az éjszakai székrekedésben szenvedőknek

Igmándi

keserűviz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kapható mindenütt
kis és nagy üvegekben

§ Vendéglátás a kocsin. Ez év január 12-én Klein Dezső monori szecskakereskedő Darázi András, Račko János, Nagy Mihály és Erős József nevű kocsisai takarmányt hoztak be a fővárosba. Elvégezvén dolgukat, visszatérő útjukban a vecsési utszéi csárdában megpihentek. Itt a kocsmában 7-8 favágó ember borozgatott, akik közül az egyik: Halmi Pál megkérte Erős Józsefet, hogy vigye el kocsián Monorra. Még el sem indultak, a beborozott kocsis ráfogta a kocsin szóltanul üldögélő Halmira, hogy el akarta lopni az ostarát. Erre aztán Račko János és Nagy Mihály lerántották a kocsiót Halmi Pált s össze-vissza verték. Darázi András pedig elővette kését s azzal úgy fejbeszúrta a szegény favágót, hogy ez rövid idő múlva meghalt. A pestvidéki kir. ügyészség vádjára Darázi András halált okozó súlyos testi sértés büntette, Račko János és Nagy Mihály pedig mint tettestársak, súlyos testi sértés vétségével vádolva kerültek ma a pestvidéki törvényszék esküdt-bírósa elé. A tárgyaláson, melyen Rónay Kamil elnököt, a vádlottak beismerésben voltak s ezen beismerő vallomásaik alapján az esküdtök is marasztaló verdiktet hoztak. A törvényszék Darázi András halált okozó súlyos testi sértés büntetéseért hat évi fegyházra ítélte, Račko Jánost és Nagy Mihályt súlyos testi sértés vétségéért egy-egy havi fegyházbüntetéssel sújtotta. Az ítélet jogerős.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Hetedik nap. —

A pesti őszi ügető versenyek holnapi utolsó napjának főszáma az 5000 koronás Nemzeti-díj, melyben csak belföldi lovak indulhatnak. A díj győztese Top-Boy vagy Cresceus lesz, míg helyre Carrie Simmonst várjuk. Érdekes lesz még a Négyesfogatu urkocsiverseny is, mely valószínűleg a Black-istálló zsákmánya lesz.

Jelöltjeink a következők:

- I. M. Sprinter—Norma
- II. Danusia—Daisy Belle
- III. Top Boy—Cresceus
- IV. Sonntagskud—Tutti-Frutti
- V. Maxi—Brownie Witon
- VI. Mr. Black-jogat.

Bécsi versenyek.

— Kilencedik nap. —

Az októberi meeting holnapi utolsó napjának főszáma a 10.000 koronával dotált 200 méter távolságu Tokió-verseny, mely valószínűleg Come in time győzelmével fog végződni Orphelin előtt, míg Bluette és Gavotte jó helyesélynnyel indulnak.

Jelöltjeink a következők:

- I. Mauthner ist.—Orcus
- II. Rodosto—Joseph
- III. Isobar—Wohiklang
- IV. Come in time—Orphelin
- V. Martyr—Jánosvitéz
- VI. Mauthner ist.—Originel
- VII. Braganza—Bocskoros.

() A Cambridgeshire Stakest, az angol őszi versenyszezon egyik legértékesebb handicapját, ma délután futották le Newmarketben; s az 1800 méteres verseny — mint egy táviratunk jelenti — a négyéves Land League győzelmével végződött a nagy favorit Malut előtt, míg a harmadik helyet Stickup foglalta el. A versenyben még Dinneford, Andover, Roseate Dawn, Sagamore, Linacre, Longcroft, Hanover Square, Hayden, Retort, Lady Hasty és Romney. Könyvfogadások: 8 : 1 I., 2 : 1 II., 8 : 1 III.

A magyar-osztrák szövetségi football-mérkőzés. A IX. magyar-osztrák szövetségi mérkőzés ünnepe a magyar sportköröknek. A labdarugó-sport meghonosításának tizedik jubileumi évében minden sporttényező hozzájárul a Magyar Labdarugók Szövetsége ünnepének fényéhez. A szövetség működése iránt a nagyközönség is szimpátiával viseltetik, ami kitűnik abból a nagyfokú érdeklődésből, amelyet a vasárnapi reprezentatív mérkőzés iránt tanúsít. A szövetséghez nagy számmal érkeznek a jegyelővételekre igényt tartók bejelentései. — Az arisztokrácia számos tagjai foglalják le a páholyjegyeket. S érdekes az, hogy az egész sportünnepet megörökíti a kinematográf, amelylyel ezuttal a szövetség felvételeket készített az egész mérkőzés lefolyásáról. A kinematográf-felvételek a közönségnek a mérkőzés színhelyére való önzönését is megörökítik s ezért a gépeket a Rákóczi-úton és a Thököly-uti millenáris pálya bejáratánál délután 2 órakor működésbe helyezik. A közoktatásügyi kormány is nagyfokú érdeklődést tanúsít a nemzetek közötti sportvetélkedés iránt. A Magyar Labdarugók Szövetségének küldöttsége teg-

nap délből tisztelgett gróf Apponyi Albertnél, a szövetség tiszteletbeli tagjánál, hogy őt, mint a magyar testnevelésügy legfőbb örét, a vasárnapi mérkőzésre meghívja. A mérkőzés rendezésére vonatkozó egyéb intézkedéseket holnap közöljük.

() Galambfővő-verseny a Margitszigeten. Az Országos Magyar Galambfővő Egylet őszi meetingjének utolsó előtti versenynapja ma délután folyt le a margitszigeti versenypályán, ahol sok főúrihölgy és nagyszámú közönség gyűlt össze. A versenyben arisztokracziák sok férfitagja vett részt és az mindvégig élvezetes folyású volt. Meszlény Pál tiszteletdíját gróf Keglevich Miklós nyerte meg, második lett Libits Adolf, harmadik Döry Jenő. A páros versenyt ifj. gróf Waldeck Frigyes nyerte meg és szinte ő az első tét-versenyt is. A második tétversenyben a győzelmet gróf Zichy Kázmér és Gáspárdy Béla, a harmadikban gróf Zichy Kázmér és Döry Jenő osztották. — A legközelebbi és egyúttal a meeting utolsó napja október 31-én lesz, amikor a Záró-handicap kerül elődöntésre. Ezzel az őszi meeting véget ér, de november 3-án pótmeeetingbe fognak, amelynek programját nemsokára összedolgozzák.

Nyílt-tér.

E roszban kőszlőteket nem vállal felelőseget a szerkesztőség.

A Bőr- és lélfilon-tartalmú, természetes és vasmentes Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a hógyhólyag bántalmánál és köszvőnyél, a szukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.
Budapestben. főraktár Édeskuty L. urnál.

Szent-Margitszigeti gyógyfürdők és szállodák részvénytársaság.

Újnan berendezett teljesen modern vizgyógyintézet bealakított és bejáróknak. A vizgyógyintézet a Felső Margitsziget Kis-szállodájában van, Svéd gyógyterem, masszáz és villamozás, Hízaló és sorányító kúrák. Mesterséges szénsavasfürdők szívbetegségek és ideggyengeség ellen, Iszapfürdők, Tölves ellátás (lakás, kiszolgálás és világitással naponta személynként 10 korona, Telefon 41—43. Az igazgatóság.

Utazó ügynökök

Ünő mellékeresésre lehetnek szert kovés utánjárásal.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körút 55.

Uj gyermekruha különlegességi üzlet

a „Kis Erzsébet”-hez.

Nagy raktár leány- és fiuruhákban. — Baba-kelengyék. — Mértékszerűen rendelés. — Fűző-különlegességek.

Stein S. és Társa Bpest, IV. Ferenciek-tere 2
Fióküzlet: Kolozsvár. 27026

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép

Fogpépt: MÜLLER J. L. os. és társai
Budapest, IV., Koronaherceg-ut. 2,
yógyszerész, drogeria és finomabb üzletokban,
Eis tubus 60 fillér,
Wagy tubus 1 korona. Fogpép

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 30% engedmény tucatonként 1—10 forintig. Capot-American rövid, 2—3 forintig. Mintagyűjtőmenny (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 ft. Irrigátor, felszerelve 2—5 ft. Diana-övek, legfinomabb 2.50 B.—, 3.50 ft. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothausser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

KÖZGAZDASÁG.

Az Osztrák-Magyar Bank a hiteligények ellen.

— Burkolt hitelmegszorítás a jegybanknál. —

Budapest, október 30.

Az egész ország közgazdasága aggóató figyelemmel várja a pénzpiac jövő eseményeit. Később az utolsó, melynél nehezebb és végzetesebb időpont már hosszú idő óta nem fordult elő gazdasági életünkben. Tömeges bukások híre kóvályog a levegőben, a rossz proféták most sem maradnak hiütelnek elveikhez, rosszat hirdetnek s az üzletvilágra sötét gond nehezedik. Nem osztjuk ugyan teljesen a sötétlátók vélekedéseit, de annyi bizonyos, hogy az utolsó nem lesz ment minden kellemetlenség-től, zavartól. Az utolsóval kapcsolatos pénzbeszerzés ugyan részben már elintéződött, másrészt folyamatban van, de november 2-ika még hátra van s azt hisszük, elég annyit mondani, hogy ezen a napon sok váltó jár le.

Idehaza néha-néha egy árnyalattal megkönyebbül a piac helyzete, a kamattételek engednek feszültségükből. Általánosságban azonban kevés vigaszt nyújt a helyzet. A nemzetközi pénzpiacra ismét kamatlábemelések nyújthat meg a bizalmat aziránt, hogy a várva-várt fordulat bekövetkezik, az egyik már bekövetkezett, a másik csak napok kérdése. Ha a belföldön ezek nem is involválnak hasonló intézkedést, mindenesetre zavarólag hatnak az itteni pénzügyviszonyokra is.

Mindezekkel szemben a nehéz utolsó előestéjén, mi ami támaszunk? A nagy bankok talán, melyek nem engednek merev álláspontjukból és a legnagyobb tartózkodás, — melyet alig lehet kötelező óvatosságnak betudni — jellemzi működésüket a hiteligényekkel szemben. Vagy talán a jegybank, a pénz-centrum, ahol a hiteligények összpontosulnak?

A nagy bankok magatartását lehet magányigénynek vélni, bár azon is lehet vitatkozni, hogy a vezető-intézetek hivatása megszűnik-e a dividda fizetésénél s nem köteleességük-e nekik pénzzel, sőt még hozzá olyan pénzzel, melynek egy részét az állam bocsátja rendelkezésükre a mindnyájunkból, a piac támogatására sietni. Amde kétszeresen hozzá lehet és kell is szólni a jegybank működéséhez, lévén az, ugyszólván, közintézmény.

A legutóbbi időkben nem egy vád hangzott el a közös bank ellen. Politikai szempontokat nem vegyünk most bele ebbe a kérdésbe, még a multak mulasztásait sem hánytorgatjuk fel, melyek a közös bankot terhelik. Hanem hivatkozunk azokra a közleményekre, melyekkel a bank bennünket traktált, tiltakozván a vád ellen, mintha ő a hiteleket megszorította volna, amit nem egyszer röpitett felje a gyanu. Elhittük. Noha kár lenne ebből különös érdemet faragni a jegybank számára, mert ha a hitelmegszorítás bűn lett volna, annak ellentéte, vagyis az eddigi keretek fentartása még nem föltétlenül erény. Most azonban előállunk azzal, hogy igenis csorbították az igénybe vehető hitelek eddigi méreteit, még pedig álutakon, burkoltan s ezen a szegyeteljes/és elítélendő eljárásán kívül még a mód is, ahogyan azt keresztülvitték, erősen kihívja a kritikát.

Mielőtt cikkünk tulajdonképpen tárgyára rátérnénk, meg kell világítanunk a jegybanknál divó szokásokat, melyek a lezárt hiteli igénybevétele tekintetében fennállnak. Minden megszavazott hitel igénybevétele-nél természetesen csak a hitel összege erejéig nyújthatók be váltók, ezek szerint, ha lejár egy bizonyos összegű váltó, az így felszabadult hitel helyére új váltók nyújthatók be. Általános szokás azonban a bankoknál, hogy a benyújtás időpontjában a legközelebbi héten lejáró váltók összegét is hozzászámítják az igénybevehető hitelkeret-hez. Nagyobb bankiainknál rendszerint egy heti lejáratot vesznek így számításba, abból a föltevésből indulva ki, hogy azok a váltók a közeli napokban amugy is lejárnak, illetve beváltanak és így az impegznál ez az összeg felszabadul. Az Osztrák-Magyar Banknál is fennállott ez a

gyakorlat és pedig két hetet vettek a fenti számítás alapjául. Minden hó 7-én és 22-én kimutatást készítenek a jegybanknál a váltókötelezettségekről és azokból leszámították a két héten belül (egyik dátumtól a másikig terjedő) lejáratokat. A dolgot a következőképpen kell elképzelni: Valakinek pl. százezer korona megszavazott hitelle van a jegybanknál, melyből már nyolcvanezer koronát igénybe vett, marad tehát igénybe vehető: huszezer korona. Ha azonban az illetőnek 14 napon belül tízezer korona váltója járt le, úgy azt a két héten belül lejárt tízezeret is igénybe vehette, tehát harmincezer korona állott még rendelkezésére. Ebben nem volt semmi különös kedvezmény, mert a bank amennyi is szűken mérte a hitelt, általános gyakorlat volt ez, melyet az üzletvilág tudott s élt is vele s a két heti spácziumot számításba vette a benyújtásoknál.

Röviddel ezelőtt azonban titkos utasítás érkezett Bécsből, amelyben ezt a spácziumot megszüntették. A dolog úgy jutott tudomásunkra, hogy egyik helybeli előkelő cég azt tapasztalta, hogy kisebb összegű váltót fogadott el tőle a bank, mint amennyit rendszeresen benyújtani szokott. Kicsérélte a visszaadott váltókat másokkal, gondolva, hogy a visszautasítottakon lévő aláírások nem felelnek meg a követelményeknek, de az újból benyújtottakat is visszaadták. Érdeklődött a cég a jegybank főintézeténél, ahol egy indiszkréció következtében megtudta, hogy a főntebb vázolt ok az, melynél fogva nem vehetik az eddigi hitelösszeget igénybe. Ezen a nyomon haladva több helyen érdeklődtünk a jegybanknál igénybevett hitelek iránt, nem említve a birtokunkba jutott információt és azt az információt kaptuk, hogy a szokott összeget, érthetetlen okból — melyről a jegybanknál fölvilágosítást nem adtak — nem vehették igénybe.

Mindezek után megállapítható, hogy ellentétben a jegybank hangos szóval hirdetett, nagy-dobra vert kijelentéseivel szemben igenis hitelmegszorítás történt. Csakhogy nem egyenes, nyílt formában, ahogy az őszinteség megköveteli, hanem kerülő uton, ha nem is formailag, lényegileg azonban igen. Mert a hitelt igénylőre nézve mellékes, hogy a hitelt formailag nem kisebbitették, fő az, hogy ő most kevesebbet vehet igénybe, mint eddig.

A többi bankok — legalább tudomásunk szerint — nem alkalmaztak ilyen módszereket az adósaikkal szemben. És kérjük, mivel indokolja a jegybank ezt az intézkedést? Miért nem teszi nyíltan, ha meg akarja szorítani a hitelt, hogy a közvélemény hozzászólhasson. Azonkívül kíváncsiak volnánk arra is, vajon a Laitán-tul is, avagy csak nálunk léptették életbe ezt a burkolt hitelmegszorítást, mert a bank eddigi eljárásából jogosult lenne az utóbbira való következtetés. Különös aktualitást nyer ez az átlutakon járó hitelmegszorítás most, az utolsó előestéjén, mert a benyújtók esetleg azt hiszik, hogy az eddigi kereteket igénybe vehetik s nem gondoskodnak másutt pénzről, míg azután mit sem sejtve, indokolás nélkül — ahogy ez a jegybanknál szokás — visszakapnak egy csomó váltót és így a legnagyobb kellemetlenségbe kerülnek. Ez a mellékutakon járó hitelmegszorítás csak nem felelhet meg a bankvezetőség intencióinak és még kevésbé az ország gazdasági érdekeinek.

Kétszáz milliós osztrák kölcsön híre. Egy prágai lap híradása nyomán az a hír terjedt el, hogy az osztrák kormány kétszáz milliónyi kölcsönt akar felvenni az államvasutak vagonparkjának szaporítása céljából. E lap szerint Derschatta vasúti miniszter kijelentette volna Mastalka képviselő előtt, hogy az állam ilyen célra kölcsönt szándékozik felvenni. A N. Fr. Presse értesülései szerint be-

avatott körökben az a vélemény, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, az osztrák államvasutak beruházásai a költségvetés keretében fognak fedezetet találni. Egyébként ennek a kölcsönnek a felvételét a pénzpiac jelenlegi helyzete is alkalmatlanná tenné.

A cukorkartel — izmosodik. A répatermelő gazdáknak régi sérelmét képezi a cukorgyárak kartelle; az igazságügyminisztériumban elkészítették ugyan a kartel-törvény tervezetét, de annak a törvényhozás elé való beterjesztésével késlekednek. Most, mint értesülünk, a vágszeredi cukorgyár is belépett már a cukorgyárak karteljébe.

Az ultimó. Az ultimóval kapcsolatos pénzbeszerezés jelentékeny hiteligenybevétellel jár s a jegybanknál nagyarányú benyújtások történtek. A benyújtások jóval meghaladják az esedékességet, úgy hogy a bankvezetőség szerint az októberi ultimo bankiegy kerül forgalomba. Az adóköteles bankjegyforgalom előreláthatólag meg fogja közelíteni a negyedmilliárd koronát. A német bankkamatláb emelése és az angol bankkamatláb várható emelkedése egyelőre nem fogja a jegybankot hasonló eljárás követésére buzdítani, mert a külföldi váltóárfolyamok, amint mai számunkban ki is fejtettük, elég kedvezően állanak és ennek következtében a jegybank várakozó álláspontra helyezkedik. Ma az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézeténél 12 millióra rugtak a benyújtások, ezzel szemben az esedékesség 5 milliót tett ki. Külföldi pénzájlanatok hiányzanak s így a piac egyedül a belöldi pénzádókra van utalva. Bécsben szintén érezhető az ultimó hatása, a jegybank főintézeténél tegnap délig 22 milliót nyújtottak be, míg az esedékességek 2 milliót tettek ki.

Ut és kövezetvám. Dr. Wlassics Gyula, a m. kir. közigazgatási bíróság elnöke, intézkedett, hogy a következő vitás elvi kérdés osztály-ülés elé bocsátassák:

„Ut- vagy kövezetvámnak oly módon engedélyezett gyakorlása esetén, hogy a vám valamely meghatározott vasúti állomáson föl- és leadott mindenemű gyors- és teheráru-szállítmányok után szedésé: szedhető-e a vám az oly feladott áru után, mely a vasúti állomásra feladás végett iparvágányra szállítatik, valamint az olyan leadott áru után, mely a vasúti állomásról iparvágányon szállítatik el s az iparvágány a vámtárgyat tevő utat vagy utcát csupán keresztezi.”

Az osztályülés, mely e kérdésben határozni fog, jövő hó 13-án lesz.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület közgyűlése. A Nyitrai Gazdasági Egyesület november 12-én kedden délelőtt 10 órakor Nyitrán, a városháza nagytermében tartja rendes évi közgyűlését.

A budapest—bécsi villamos vasút. Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy egy német konzorcium, mely 200 millió márká befektetéssel meg akarja építeni a budapest—bécsi villamos vasutat, a Házban felkereste Sztérenyi államtitkárt s ez alkalommal a vasútra vonatkozó terveket előterjesztette. Ez ügyre vonatkozólag arról értesülünk, hogy a szándékolt vasút tulajdonképpen faiseur-je az amerikai Növe Bernát, akinek kalandos villamos vasúti terve nemrégiben sok beszédre adtak alkalmat a fővárosban. Nove egy szabadalmát akarná felhasználni a vasút építésénél, a vasút felső vezetékű lenne, az alépítmény pedig a szabadság szerint készülné. A csoport moztatója Nove s a megjelentek csak az ő megbízottjai, akik élükön gróf Szapáry Pállal, a terv megvalósítását keresztül akarják vinni. Egyébként a Dresdener Bank egy külföldi lapban már kijelentette, hogy a kérdéses terv semmi összefüggésben sincs az intézettel s az ő állítólagos meghatalmazottja nem nyert megbízást a bank részéről.

Csödök. A szokszárdi törvényszék Steiner Filőp béi dunaföldvári fakereskedő ellen, az aradi törvényszék Róth Lajos borosjenői vegyeskereskedő ellen, az aranyosmaróthi törvényszék az elhalt Rosenberg

József névedí lakos hagyatékaira, a budapesti törvényszék ifj. Fodor Ignác újpesti gyógyszerész ellen, a marosvásárhelyi törvényszék Nuritsány Istvánné marosvásárhelyi kereskedő ellen, a mitroviczai törvényszék báró Moldini István mitroviczai lakos ellen csődöt nyitott

A Takarékpénztár Szövetkezet felszámolása. Mai számunkban beszámoltunk arról, hogy a Takarékpénztár Szövetkezet nemrég tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta a felszámolást. A felszámolás mielőbb keresztülvitelre kerül s a szövetkezet — amint értesülünk — a jövő héten már megkezdte a betétek visszafizetését.

A fiúmei kereskedelmi és iparkamara mai ülésén Rudan Celzo kamarai tag indítványára egyhangulag elhatározta, hogy miután ebben a hónapban kétszer beszüntették az áru felvételt, amely a vagonhiány és az ideai szénforgalom következménye, tiltakozó feliratot intéz az államvasutak igazgatóságához és a kereskedelmi miniszterhez s hasonló állásfoglalásra szólítja fel az ország többi kamaráit is.

Szanatoriumi sorsjegyek huzása. Az Erzsébet királyné szanatorium sorsjegyek X-ik huzása november 1-én, pénteken délelőtt 11 órakor, a Szanatorium-Egyesület titkári irodái helyiségében, VI., Andrássy-ut 41. szám, I. em., II. lépcső, tartatik.

Két osztrák rizshántoló fuziója. Bécsből jelentik: Itteni pénzügyi körökben az a hír terjedt el, hogy az Erste Triester Reisschälffabrik A. G. és a Küstenländische Reisschälffabrik A. G., melyek a monarchia legjelentékenyebb ilyenemű vállalatai, fuzionálni készülnek. Az első vállalat 3.5 millió korona tőkével működik és az Angol-osztrák bank alapítása, a másikkal alaptőkéje 4 millió korona. A fuzionak az a célja, hogy az egyesült vállalat az árakra befolyást gyakoroljon. A tárgyalások még nem vezettek pozitív eredményre. A magyar kereskedelem szempontjából semmi esetre sem lesz előnyös ez a trösztszerű alakulás, mely arra is alkalmas, hogy a hasonló magyar vállalatoknak, különösen a fiúmei rizshántolóknak erős konkurencziát csináljon.

Leölt baromfi szállítása Németországba. Kossuthi kereskedelemügyi miniszter értesítette a posta- és táviróhivatalokat, hogy ezentul nem csupán a Bajországra vagy azon át szállítandó leölt baromfi tartalmazó csomagokhoz, hanem a német birodalom bármely területére szóló ily küldeményekhez származási bizonyítványt — melyet a helyi hatóság állít ki — kell csatolni.

A rézpiac helyzete. Amint ismeretes, a tengerentúli válság egyik indító oka a rézárak nagymérvű eséskénese volt. Hosszu idő óta csökkenőben voltak a rézpiacra az árak, a mértéktelen tulspekuláció, melyet ebben a cikkkben ízték, megboszulta magát. Az amerikai tőzsdéken felszínre kerülő nyugodtabb irányzat most a rézpiacra is kihatással van s a fogyasztás vásárlásai elősegítik a réz árjavulását. A réz ára tonnáknál készárúnál, a nemzetközi piacon 10% font sterlingre; három havi határidőre pedig 11% font sterlingre emelkedett.

A budapesti kamara és az otthonmunka. A budapesti kereskedelmi kamara elhatározta, hogy a hazai, különösen a Budapesten és környékén elterjedt otthonmunkát beható tanulmány tárgyává teszi, mert miként a külföldön, úgy nálunk is csak ezen az uton remél biztos alapot nyerni arra, hogy vizsgálat tárgyává tesse ana konkrét rendszabályokat, amelyeket az idevágó iparágak terén elharapódzott ipari, szociális és egészségügyi visszasságok orvoslására javaslatba hoznak és számos államban már törvényhozás útján is megvalósítottak. Hogy az otthonmunka terén hazánkban fennálló, de eddig fel nem kutatott viszonyokat a kamara tüzetesen megállapíthassa és az alapon e tárggyal szemben állást foglalhasson — írja egy estilap — öt nyomtatott oldalra terjedő körlevélben fordult tagjaihoz és az érdekelt testületekhez, gyárosokhoz stb., melyben a

HETI MŰSOR.

Október—November		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia
1	Péntek	Egy szegény ifjú tört. Rabenstein Bersabé	Pillangó kisasszony	Ocskay brigádros Az ingovány	Molnár s gyermeke A víz özeveg	Molnár s gyermeke Carmen	A harang	—	Az élet komédiája A tenger
2	Szombat	A hálás utókor	Aida	Josette kisassz. a feleségem	Molnár s gyermeke A víz özeveg	Molnár s gyermeke Raszkolnikov	Kerülő ut	—	—
3	Vasárnap d. u. este.	Miss Hobbs Rabenstein Bersabé	Rigolettó Táncegyveleg	Diak élet Az ingovány	A víz özeveg A víz özeveg	A sarga domino A denevér	Molnár s gyermeke Kerülő ut	—	A virágok városa A tenger

Fontosabb elmondottak után felvilágosításokat kér, hogy hány otthonmunkás (férfi és nő) dolgozik Budapesten és környékén, hány ilyen otthonmunkásokat foglalkoztató cég és műhely van itt; milyenek az otthonmunka előnyei és hátrányai a tisztességes munkaadók és munkások szempontjából? Mekkora az otthonmunkások fent jelzett kategóriáinak a munkaidéje; mennyi időt veszít hetenkint az otthonmunkás azért, hogy a nyersanyagért megy és az árukat beszállítja. Hányszor történik hetenkint a nyersanyag átvétele és az áruk beszállítása? Mekkora az otthonmunkások átlagos heti keresete? A bérösszeg mely hányada esik átlag a közvetítő kismesterre vagy a közvetítő otthonmunkásra? Emelkedtek-e és körülbelül mily mértékben az otthonmunkások munkabérei az utóbbi öt esztendőben? Mily okokból? Megfelelnek-e az otthonmunkások műhelyei az egészségügyi követelményeknek? A városi egészségügyi ellenőrzés kiterjed-e rájuk? Milyen hatással van az uralkodó lakásdrágaság az otthonmunkások lakás- és műhelyviszonyaira; előmozdítja-e a műhelymunka térfigyelését? Milyen az otthonmunkások egészségi állapota szemben a műhely- és gyári munkásokéval; milyen betegségek gyakoriak közöttük? Dolgoznak-e és ha igen, milyen kortól kezdve dolgoznak 14 év alatti gyermekek az otthonmunkában? Naponta átlag hány órát dolgoznak? Mely árucikkeket készít a budapesti és környékbeli otthonmunkás; kerülnek-e azok és mily mennyiségben kivételre? Melyek a főbb kiviteli cégek?

Az olasz tőzsdéről. Az olasz tőzsdéken lassankint helyreáll a nyugalom. A génuai tőzsdén szilárd irányzat jut érvényre, a legutóbbi napokban a piac jelentékenyebb értékei emelkedő árfolyamok mellett kerültek forgalomba. A génuai piacnak azonban — amint onnan írják — újabb szenzációja van, a mennyiben az ottani Giuseppe Pignoni & Figli-cég mely egyike a jelentékenyebb cégeknek, fizetékptelen lett. A cég banküzlettel, továbbá utóbbi időben iparvállalatok alapításával foglalkozott. Az iparvállalatok alapítása nagy mértékben immobilizálta a céget s az a pénzpiac nehéz helyzete folytán válságba sodródott. A cég kötelezettségei milliókra rugnak, aktivumait röviddel ezelőtt még 10—12 millió lírára becsülték.

A takarmányhiány enyhítése. Darányi földművelési miniszter valamennyi kincstári erdőgazdagsághoz, erdőfőhivatalhoz rendeletet intézett, amelyben tekintettel az őszi szárazság által okozott nagy mértékű legelő- és takarmányhiányra, a kincstári erdőkben a lombtakarmány díjtalan gyűjtését megengedi. E rendelet értelmében a kincstári erdőkben, ahol az erdőgazdaság, fadomány s valamint egyéb érdekek nagyobb veszélyeztetése nélkül a lombtakarmány termelését meg lehet engedni, a szegénysorsú lakosoknak szabad lesz lombtakarmányt gyűjteni és elhordani. Különösen figyelmébe ajánlja azonban a miniszter az eljáró és ellenőrző hatóságnak, hogy az egyes gazdáknak a lomszedést csak addig az arányig engedjék meg — és nem korlátlanul — a meddig tényleges szükségletük ezt igényli. E mellett figyelmet kell fordítani arra, hogy első sorban a legszegényebb népet részesítsék a lomszedés kedvezményében. A földművelési miniszter közbenjárására a pénzügyminiszter megengedte, hogy azok a mezőgazdasági szeszifőzdek, melyek az illetékes főszolgabíró által kiállítandó bizonyítvánnyal igazolják, hogy saját községükben, valamint az ezzel közvetlenül határos községek területén a takarmánytermelésben hiány van, a szesztermelésnél nyert moslékot minden korlátozás nélkül a takarmányhiányban szenvedő illető vidék gazdáinak eladhatják.

Az amerikai válság. A mai napon beérkezett tudósítások nem számolnak be további bonyadalokról s előreláthatólag hovahamarabb a rendes kerékvágásba jönnek a dolgok Amerikában. A Fehér Házban beható tanácskozás alá vették a helyzetet s a tanácskozásokról szóló tudósítások hírül adják, hogy a kormány milyen intézkedéseket tett a válság enyhítésére, amennyiben nagy összegeket bocsátott a piac rendelkezésére. A helyzetről beszámoló tudósítások itt következnek: A mai államtanács után Cortellyou pénzügyi államtitkár még egy ideig a Fehér Házban maradt s Roosevelt elnökkel tanácskozott a pénzügyi helyzetről. Bizonyos, hogy Cortellyou a legutolsó hét üzletnap folyamán mintegy 50 millió dollárt helyezett el az államban lévő nemzeti bankoknál, hogy a fenyegető pénz-

szükségletnek elejét vegye. Szeptember eleje óta, amidőn Cortellyou a bankok hetenkénti támogatását megkezdte, 70 millió dollárt helyezett el a kormány a pénzintézeteknél. Még soha sem történt, hogy az állam a pénzpiac rendkívül válságos idejében ilyen nagy összeggel támogatta volna a bankokat. — Louisianában és New-Orleansban a tőzsdét hirtől bezárták. — (Associated Press.) Az Union-Pacific vasutársaság a műhelyeiben és építkezéseivel alkalmazásban volt munkásai közül négyezernél többet elbocsátott. Az üzemosztályban alkalmazott munkások azonban teljes számban megmaradtak a társaság szolgálatában.

Newyorkból táviratozzák, hogy a pénzpiac helyzete javult, de a pénzhiány erősen érezhető. A vezető nagy bankok megakadályoznak minden spekulációt, hogy megnyugtassák a piacot.

Forgalmunk Ausztriával. A cs. és kir. közbeső statisztikai forgalmi hivatal ma teszi közzé az Ausztria és Magyarország közötti áruforgalomnak 1906. évre vonatkozó végleges statisztikai eredményeit. E szerint a behozatal 51.5 millió métermáza, a kivitel 29.6 millió métermáza volt. A behozatal pénzértéke 1082.2, a kivitel értéke 1190.8 millió korona volt. E szerint Ausztria kereskedelmi mérlege Magyarországgal szemben az 1906. évben aktív eredménnyel zárult és az aktívum 108.6 millió korona. Ez a végleges összeg 62.2 millió koronával magasabb, mint a f. é. elején közzétett provizórius számadat, amely a múlt évi kereskedelmi mérleg eredményét mutatta ki.

Nagykerüi község telefonállomás. A kereskedelmi miniszter a nagykerüi távbeszélő központot az egész helyközi forgalomba bevonatta.

Kimutatás a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és élelmény forgalmáról és készleteiről 1907. október 19-től október 26-ig.

A forgalom és készletek részletezése	mennyiség métermázákban						Korona
	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1907. okt. 19-én	161156	267377	280097	92176	290482	5159	7119
1907. okt. 19. okt. 26.	22437	14529	16021	14922	18410	701	296
1907. okt. 19. okt. 26.	51733	11393	681	1326	31289	864	400
Készlet okt. 26-án	201854	271997	274708	104402	307691	50448	7007
II. Az 1907. október hó 26-án megállapított készletek részletezése.							
A) Nyilvános áruraktárak							
Batcs	62672	7177	746	8594	72489	8792	—
Dékföldcsaba	42021	143	6184	1418	6857	—	—
Brassó	—	—	—	—	—	—	—
Budapest	490651	113878	17177	40894	45277	2154	3378
Csáktornyai	84126	559	809	1818	3975	—	20
Csepel	40299	1646	1654	1304	1950	—	—
Debrecen	179	3681	8412	502	690	—	102
Érményhályva	6265	11421	608	108	1801	—	—
Étym	19429	278	80688	8731	56439	1089	—
Kéba	18800	571	1239	284	171	—	—
Károly	20959	4	44	77	17	—	—
Kassa	4894	1821	608	3709	400	2067	29
Kisújszállás	8817	84	1851	681	44	—	—
Kisvárd	10170	1661	131	637	10	—	112
Kölcsevár	16601	68	16456	888	648	8822	—
Márosudvar	7944	—	208	183	271	—	—
Máros Várhely	6417	650	180	1187	54	408	—
Mátészalka	7191	—	48	331	759	—	—
Mórágy	40439	321	17814	2886	4	16	—
Miskolc	9336	2259	291	31914	559	—	—
Nagybacska	28771	914	4824	2687	1842	—	—
Nagykanizsa	28771	914	4824	2687	1842	—	—
Nagyszabolcs	10817	62	3728	3255	310	—	—
Nagyvárad	1624	2071	1081	41	781	—	—
Nyíregyháza	28579	2859	1871	271	419	—	—
Nyitra	11611	51	1190	304	—	—	—
Páncsova	3741	—	150	1304	20	—	—
Pozsony	2670	619	41551	—	900	—	—
Szarvas	2599	7157	6	2475	—	—	—
Szalmár-Németh	26257	4978	617	5599	888	—	1800
Szeged	6381	31	43	1099	—	2459	—
Sziszak	9027	—	69	3467	7628	2107	—
Szoboszló	22260	10	488	—	602	—	—
Szombathely	5819	251	6812	2906	—	—	—
Temesvár	44277	—	72	27111	682	100	49
Versce	14301	—	1382	1867	882	160	145
Zágráb	—	—	—	—	—	—	688
Zimony	8781	—	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonáraktárak	11199	1110	32079	6368	1514	—	411

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátőzsde.

A tőzsdén ma nagyobb üzlet nem fejlődött ki. Ugy a malmok, mint a spekulánsok tartózkodtak a vásárlásoktól s így a készáru-piaczon mindössze 10.000 mm. buza kelt el változatlan árak mellett. Rozs irányzata elgyengült, míg a zabé és a tengerié nem változott. A határidőpiaczon a mai üzlet magasabb tengerentuli jegyzésekre szilárdan és a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben elég jó vételkedv uralkodott, minek folytán pár fillérrel még tovább javultak az árfolyamok, amelyek azonban a forgalom további folyamán erősen megcsappant keresletre és egyre fokozódó realizálási hajlamra gyöngültek kevésbé. A forgalom mindvégig igen szűk keretben mozgott.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 78.5 kg. 24.30 korona, 400 mm. 78.5 kg. 24.40 korona, 1000 mm. 78 kg. 24.30 korona, 500 mm. 78 kg. 24.30 korona, 100 mm. 77.5 kg. 24.20 korona, 200 mm. 77.5 kg. 24.30 korona, 100 mm. 77 kg. 24.— korona, 100 mm. 77 kg. 24.20 korona, 100 mm. 77 kg. 24.10 korona, 100 mm. 77 kg. 24.20 korona, 120 mm. 77 kg. 24.10 korona, 150 mm. 76.7 kg. 23.30 korona, 200 mm. 75.5 kg. 23.70 korona.
 Pestvidéki: 100 mm. 77 kg. 23.50 korona, 159 mm. 77 kg. 24.10 korona, 200 mm. 75.5 kg. 23.85 korona, 400 mm. 76.5 kg. 23.30 korona.
 Bácskai: 1500 mm. 76.5 kg. 23.90 korona, 100 mm. 75 kg. 23.50 korona, 100 mm. 74.5 kg. 23.50 korona.
 Fehérmegyei: 700 mm. 77 kg. 23.— korona, üszkös, 300 mm. 74.3 kg. 22.60 korona.
 Felsőmagyarországi: 2200 mm. 77.5 kg. 23.90 korona, 100 mm. 21.80 korona, kpf., par., 100 mm. 21.90 korona, kpf., par.
Árpa. 425 mm. 15.70 korona, 3 hő.
Új tengeri. 12.30 kpf. par.
 Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. október 25-től október 27-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	7122	5004
Rozs	977	—
Árpa	2507	—
Zab	7256	3166
Tengeri	104	100
Liszt	275	8527
Korpa	200	3225

A határidőpiaczon kötöttett:

Dőlelött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 12.47, 12.50, 12.45.
 Rozs 1908. áprilisra 11.66, 11.67, 11.64.
 Zab 1908. áprilisra 8.48.
 Tengeri 1908. májusra 7.14, 7.16, 7.19.

Dél 1 órakor zárulnak

Buza 1908. áprilisra — — — — 12.47—12.46
 Rozs 1908. áprilisra — — — — 11.67—11.68
 Zab 1908. áprilisra — — — — 8.48—8.49
 Tengeri 1908. májusra — — — — 7.14—7.15

Délutáni forgalom.

Délután kissé élénkebb irányzat fejlődött ki, amire az árfolyamok pár fillérrel megerősödtek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza 12.49—12.50
 áprilisi rozs 11.69—11.70
 áprilisi zab 8.48—8.49
 májusi tengeri 7.15—7.16

Terménytőzsde.

Szeszfizlet.

Az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfinomítógyár Kecskeméten, budapesti központi irodájának V., Mérleg-u. 11. szám heti üzleti jelentése:

WIKUS
CSOKOLÁDÉ
BUDAPEST

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOPOK

Mai zárlatok Budapesten:

Nagyban kicsinyben koronákban	
Finomított szesz adózva	165.—170.—
" adózatlan	66.—71.—
Élesztőszesz adózva	—.—
Élesztőszesz adózatlanul	—.—
Nyers szesz adózva	163.—166.—
Nyers szesz adózatlan	64.—67.—
Denaturált szesz ingyen hor- dóval és fuvarmegterítéssel	53.—55.—

Az árak ab vasut Kecskemét értendők

Ertéktőzsde.

Az értéktőzsdén ismét a nemzetközi pénzpiac helyzete került előtérbe az utóbbi napokon. A német birodalmi bank kamatlábemelése nyomásztóan hatott a berlini tőzsdére s az onnan érkező tudósítások erősen befolyásolták tőzsdéinket.

Ma is visszatükröződtek a tőzsde irányzatán a depressziót feljő külföldi hírek. Az előtőzsde lanyhán és a tegnapi zárlatnál olcsóbb jegyzésekkel indult, bécsi, valamint helyi eladásokra gyengültek az árfolyamok, amelyek mérsékelt forgalom mellett bágyadt irányzattal zárultak. A déli tőzsdén alacsonyabb berlini jegyzésekre az irányzat gyenge maradt és az árfolyamok lemorzsolódtak. A forgalom mérsékelt maradt. Az utótőzsdén a hangulat kedvetlen volt, az értékek a legolcsóbb napi árfolyamon zárultak.

Előtőzsde.

Előtőzsde lanyha.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 633.25—631.75.
Magyar hitelrészvény 743.25—741.75. Déli vasut
274.25—272.50. Magyar korona járadék 542.50—
Közúti vaspálya —. Hazai bank 271.50—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde gyenge.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 631.50—630.50.
Magyar hitelrészvény 741.75—741.25. Osztrák magyar
államvasut 650.50—650.50. Déli vasut 148.—.
Rimamurányi vasmű 542.—541.50. Magyar leszám-
ítolóbank —. Jelzálogbank 418.—416.—.
Közúti vaspálya 524.50—523.—. Városi villamos vasut
274.25—272.50. Magyar korona járadék —.
Jelzálog-sorsjegy —. Hazai sorsjegy —.
Konvertált —. Hazai bank —. Kereskedelmi részv.
társ. 585.—586.—. Orosz járadék —. Bel-
városi takarékpénztár —. Erzsébetvárosi takarékpénztár
—. Salgótarjáni közbányvíz r.-t. —.
Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár —.
Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy —.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák
hitelrészvényekért holnapra 4.—5.—. K, 8 napra
13.—15.—. K, november végére 25.—27.—. K.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén kedvetlen volt a hangulat, csekély
forgalom mellett.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 630.50—631.—.
Magyar hitelrészvény 740.75—741.50. Jelzálogbank
416.75—417.50. Déli vasut —. Orosz járadék —.
Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 631.—. Magyar
hitelrészvény 741.50. Jelzálogbank 417.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 30. (Az Egyetértés távirata.)
Jegyzetelt buza: új tiszavidék 12.60—13.10
korona, mosoni 11.90—12.10 korona, tótfelvidéki
—.— korona, csepeli 11.80—12.10 korona.
Uj-rosz: tótfelvidéki 11.60—11.80 korona,
csepeli 11.55—11.75 kor., pestmegyei 11.55—
11.85 kor., különféle magyar és osztrák 11.50—
11.90 korona.
Arpa: morvaországi 9.40—10. kor., march-
feldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90—9.50 kor.,
tótfelvidéki 8.25—9.90 kor., győri 8.30—9.25 kor.,
közép-dunai 7.75—8.50 kor., déli vasut 8.10—9.75
kor., tiszavidéki 7.20—8.25 kor.
Magyar tengert: 7.70—8.85 korona, új 6.85—
7.25 korona, cinquantin 8.30—8.55 korona.
Magyar közepes zab: 8.30—8.55 korona,
elsőrendű 8.50—8.80 kor., válogatott 8.75—9.—
korona, selejtes 8.20—8.35 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, okt. 30. A newyorki lanyha irányzat és
annak a híre, hogy az angol bank felemeli kamat-
lábát, kedvezőtlen hatást gyakorolt a mai előtőz-
sdére, aminek következtében az egyes helyi értékek
mintegy 2 koronányi árcsökkenést szenvedtek. Az
5%-os orosz értékekben is árcsökkenés állt be.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitelr. 632.—, Magyar hitelr. 740.—,
Länderbank —, Allamvasut 651.75—,
Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 148.50—.

Alpesi bányatársulat 599.75, Rimamurányi 542.50,
Májusi járadék 95.95, Magyar koronajár. 92.70,
Orosz érték 86.35, Török sorsjegy 184.—, Német
márka 117.35.

A lanyha irányzat átragadt a déli tőzsdére is.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 631.—, Magyar hitel 740.—,
Länderbank 413.—, Unio-bank 531.—, Allamvasut
650.25, Angol-bank 292.50, Bankverein 524.—,
Déli vasut 147.50, Gőzhajó —, Alpési bányá-
részvény 599.—, Májusi járadék 95.85, Magyar
koronajáradék 92.70, Török sorsjegy 184.— Német
márka 117.35, Elbavölgyi vasut —, Rima-
murányi 541.—, Orosz járadék 86.30, Keleti vas-
utak —. Skoda —. Magyar jelz. —. Kár-
páti petroleum.

Bécs, október 30. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos
osztrák arany járadék 114.05, 1860-as sorsjegy
147.50, Osztrák hitelsorsjegy 439.—, Angol osz-
trák bankrészvény 291.25, Bécsi Bankverein
522.50, Osztrák-magyar bank 1762.—, Déli vasut
145.—, Dunagőzhajózási társaság 1003.—, Do-
hány részvény 403.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36,
Német bankváltók 117.28, Osztrák Lloyd 411.—,
4.2 százal. ezüst járadék 95.70—75.—, Osztrák
koronajáradék 95.95, 1864-es sorsjegy 253.—, Osz-
trák hitelintézeti részvény 629.75, Union-Bank
529.50, Osztrák Länderbank 411.50, Osztrák-ma-
gyar államvasut 649.50, Elbavölgyi vasut 423.—,
Alpesi részvény 607.25, 20 frankos 19.20, Lon-
doni váltóár 240.67, Lipótkohó —, Töröksors-
jegy 189.—, Szilárd.

Bécs, október 30. (Magyar értékek zárlata.)

7 százalékos arany-járadék 110.—, Tiszai és szeg.
kölcs. sorsjegy 140.60, Magyar hitelbank részvény
839.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 461.—.
Rimamurányi 539.50, Magyar czukoripar —.
Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar ko-
ronajáradék 92.60, 4 százalékos magyar földieherm.
kötv. 92.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 189.50,
Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jel-
zálogbank 417.50, Magyar keresk. bank — kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, okt. 30. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde irány-
zata lanyha volt, mert a nemzetközi pénzpiac hely-
zete rosszhódott és mert a tegnapi newyorki tőz-
sdén erős árfolyamessék fordultak elő. Amerikai
vasutértékek nyomott irányzatnak voltak. Bankok és
ipari értékek 2%-al és azon felül gyöngültek. Járadé-
kok viszonylag tartották árfolyamaikat. A lefelé irá-
nyuló mozgalom folytatást nyert az amerikai árfolya-
moknak a londoni tőzsdén szenvedett újabb veszte-
sége következtében. A tőzsdeidő harmadik órájában
az irányzat változatlanul bágyadt maradt. Német já-
radék nyomott és a készpénzpiac ipari értékei kivé-
tel nélkül gyöngültek. Csupán spiritusz-részvények
irányzata volt szilárd és emelkedett %-onként. Napi
pénz 7%, magánleszámítási kamatláb 5%.

Zárlatok jegyzeteltik: 4-2 százalékos papírjára-
dék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.25,
osztrák hitelrészvény 199.90, Déli vasut 27.50,
orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz köl-
csön —, Disconto Commandit 167.25, Dinamit-
truszt 157.10, Harpeni 197.10, Unifikált török
járadék 92.90, 4-2 százalékos ezüst-járadék 95.75,
4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30,
Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar
államvasut 139.—, Bécsi váltóár 85.25, Olasz
járadék 102.—, Alt. villamosági Edison 193.25,
Gelsenkircheni 189.75, Laurakohó 218.—, Bágyadt.

Frankfurt, (Zárlat.) október 30. 4-2 százalékos
papírjáradék —, 4 százalékos osztrák arany-
járadék 97.05, 4 százalékos magyar aranyjáradék
92.55, Osztrák hitelintézeti részvény 198.—, Osztrák-
magyar államvasut 139.20, Északnyugati vasut
—, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár
205.17, Bécsi Bankverein 132.20, Villamos részvény
385.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4-2
százalékos ezüstjáradék 97.35, Osztrák koronajára-
dék 95.85, Magyar koronajáradék 92.60, Osztrák-
magyar bank 126.60, Déli vasut részvény 27.70,
Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.20, Párisi
váltóár 816.66, Union bank részvény —, Alpési
bányarészvény 284.—, Gyenge.

Hamburg, (Zárlat) október 30. 4-2 százalékos
ezüstjáradék 97.—, 1860. sorsjegy 148.—, Déli vasut
27.60, 4 százalékos Aranyjáradék 96.60, Osztrák
hitelrészvény 198.—, Osztrák-magyar államvasut
138.75, Olasz járadék 101.40, 4 százalékos Magyar
aranyjáradék 92.75. Javult.

London, október 30. Angol consol 81.75.

Páris, okt. 30. (Zárlat.) 3 százalékos Francia
járadék 94.30, Osztr. aranyjáradék 95.90, Magyar
aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Bolgár kötelez-
vény 1896. évről 490.—, 4 százalékos Olasz jára-
dék —. Déli vasut elsőbbségi kötv. 307.—

5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalé-
kos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos
Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos
Amort. román járadék 1905. 90.50, 5 százalékos
Orosz járadék 1906. 91.60, 5 száz. Orosz kincstári
utalvány 1904. 502.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.
—, 4 százalékos spanyol járadék 91.17, 4 száza-
lékos unifikált török jár. 92.—, Török sorsjegy
166.—, Török dohányrészvény 422.—, Osztrák föld-
hitelintézet —, Osztr. Länderbank 466.—, Ma-
gyar Jelzálogbank —, Banque de Paris 13.72,
Banque Ottomane 687.—, Osztr. magyar állam-
vasut —, Déli vasut 150.— Meridional vasut 641.—,
Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann
gépgyár 618.—, Rio Tinto 17.41, Sucrerie d'Egypte
33, Tula 404.—, Thomson Houston —, Uríkányi
kőszén 130, Chartered 20.50, De Beers 447, East
Rand 78.—, Jagersfontein 126.—, Transvaal Consols
—, Transvaal Land Company 37.75, Váltó Ams-
terdamra (rövid) 208.37. Váltó német piacokra
(rövid) 122.43, Váltó Bécsre (rövid) 104.31, Váltó
Belgiumra (rövid) 1/4.— Olasz aranyváltó (rövid)
3/16. Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.50,
Magánkamatláb 3/4. Gyenge.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, Október 30-án. (Hivatalos tudósítás.)
Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg ne-
héz (páronként 400 kilogrammon felül) —
fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig
terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz
(páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 126—
128 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő súlyban) 128—129 fillér. Könnyű
(páronként 250 kgr-ig) 130—132 fillér. Szerblai
nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) —
fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm
súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240
kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 30. (Hiv. tud.) Előző napról ma-
radt 313 darab sertés, 62 darab süldő, — darab
malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő —
malacz. Mai napi felhajtás 1096 darab sertés,
40 darab süldő, — darab malacz, összesen
1409 darab sertés, 102 darab süldő, — darab
malacz. Eladatott 1308 darab sertés, 35 darab
süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt
101 darab sertés, 67 darab süldő, — drb malacz.
Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on
felül ételsúlyban 104—106 fillér, ételsúly-
levonással — fillér. II. rendű 280 kg-tól
350 kgr-ig 106—104 fillér, ételsúlylevonással
— fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül
— fillérig, ételsúlylevonással 126—137 fillérig,
fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig —
korona, ételsúlylevonással 130—137 fillérig, köny-
nyű 220 kg-ig — korona, ételsúlylevonással
130—137 fillérig. Belföldi süldő — ko-
rona. Horvát süldő 92—104 korona. Malacz
— korona. (Árak minden levonás nélkül kilo-
grammonként, ételsúlyban értendők.) A vásár irány-
zata élénk, az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-
féle Emulsió. Testi gyengeség és bágyadság, ha
kinozza őket, egy a SCOTT-féle Emulsió épp oly cso-
dálatos, mint kielőgítő hatással van.

Új erőt és új életkedvet

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni!

kölcsönöz a SCOTT, mintha va-
rázsital lenne. De még több örö-
met okoz a szülőknek, ha a cso-
esemő megszületik, mert egész-
ges színében és erős formájában
a szülők különösen gyönyörköd-
nek. Ez onnan van, mert az
anya által bevett SCOTT-féle Emul-
sió a gyermeket is táplálta s erő-
sítette, szóval mindkettőre a leg-
kellencebb hatást gyakorolta.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér:
Kapható minden gyógyszerben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem hiszem . . .

Nem hiszem, hogy mindenkinek Van az égen csillaga.
Hiszen akkor a sok csillag Éjjel-nappal hullana.
Mert ha egy szív hűtlen lesz, Vagy ha fája megreped,
Azt mondják, hogy egy-egy csillag Hagyja oda az eget.
Istenem! hát hány hűtlen van?
Hány fájó szív megreped!
Ha igaz vón: a sok csillag Mind ott hagyná az eget.

Kántor Mihály.

(Kétezer éves orvosi könyv.) Ebers György, a híres író egy alkalommal Egyiptomban papíros-tekercset talált. Gondos vizsgálat után kitént, hogy a tekercs a régi egyiptomiak orvosi könyve volt, amelyet Krisztus születése előtt kétezer évvel használtak a betegségek gyógyítására. Az írás egyetlen darab papiros s az elejének kivételével nagyon jó állapotban van. Az írás teljesen megmaradt. A papiros hátán lévő táblázat valószínűleg kettős naptár. A betűk formái bizonyítják, hogy a Kr. e. XVII. században írták. A betegségek keletkezését a tekercs a gonosz szellemeknek tulajdonítja. A baj tehát csak az istenek hatalmával gyógyítható s ezért a gondosan megirt receptekhez gyakran imádságok és ráolvasások vannak mellékelve. A négy részből álló bevezetőben tulnyomó a vallási elem. Az első rész megmondja, hogy a könyv Heliopoliszból és Szaiszból ered. A második fejezetben a könyv Ra-t és Tot-t ismerteti, mint a rossz szellemek megsemmisítőjét. A harmadik fejezetben az a ráolvasás van, amelyet minden gyógyszer használatánál el kell mondani. Azután következnek a betegségek és a receptek. Szerek a gyomorba ellen s találó leírása e betegségeknek. A gyomor betegségei és a szivbajok több oldalt foglalnak el, azután következnek a szerek, amelyeket Ra a fejbetegségek ellen alkalmazott. Ezután következik a könyv legérdekesebb része: a szemekről. Az 55. oldalon ez van: A könyv kezdete a szemekről; mit kell tenni a véredények kinövéséi ellen a szemben? Megemlíti a szemhályog, a szem könnyezése, a látóerő visszaadása, a szemképrázás, a szemgyulladás, a pupilla összehúzódása, a vér a szemben, a szem véres felülete, a nedvesség a szemben nemü bajokat. Egy betegség neve: krokodilus a szemben. Egy másiké: a víz emelkedése a szemben. E fejezet után a hajnövesztést tárgyalja a könyv.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— BEGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

— Kérem, talán volna olyan szíves és bővebben magyarázná meg szavait! És a polgármester legnagyobb boszúságára, aki háttérbe szorult ezáltal, a békebíró elkezdte a következőket:

— Tremere! Berta grófinő született Lechailla, egy szegény falusi tanító leánya. Midőn tizen-nyolcz éves lett, szépsége három mértőldnyire a környéken híressé és dicsértté vált; de mivel egész hozományra nagy kék szeméből és csodaszép szőke hajából állott — a kérők nem nagyon jelentkeztek. Tehát arról volt szó, hogy kenyeret kell keresnie, végigjárta a tanítónő-képezdét, letette a vizgákat és állásért folyamodott. De még mielőtt megjött volna kérvényére a döntő határozat, véletlen folytán megismerkedett a környék leggazdagabb földbirtokosával és a fiatal ember annyira beleszeretett, hogy rögtön megkérte a kezét.

Sancresty Klement harmincz éves, teljesen független fiatal ember, ki minden hozzátartozó nélkül állott, százezer frank évi jövedelemmel és gyönyörű, adósságmentes birtokkal rendelkezett.

Magától értetődő, hogy a kérő mindjárt megkapta Berta igen szavát és egy hónappal utóbb a szegény falusi tanító leánya a környék legirigyletebb, leggazdagabb birtokosának a felesége lett.

Sancresty valfeuilli kastélyát hercegi pompával rendeztette be, hogy szép felesége méltó otthonban és keretben érvényesüljön, amelyben a mézesmedvetek töltötték. Nagyon jól érezhették magukat, mert az egész éven át ott maradtak és Párisban levő kis lakásukat csak rövid időre keresték fel.

(Az orosz diákokról.) Az orosz diákokról elég sűrűn esik szó az újságokban. Ők azok, akik fiatal lelkük tüzetől hajtván, nem színnak meg tüntetni a szabadság mellett, a zsarnokság ellen, hasztalan ront soraik közé karddal és korbáccsal a lelketlen kozák, aki nem érti lelkesedésüket, nem nézi és nem kiméli fiatalságukat, csak vágja és tiporja őket. A czár, a békeapostol, egy népéhez intézett leiratában kijelentette, hogy „szívének minden szeretetével veszi körül az orosz diákságot” és soha olyan rettenetes időket nem élt az orosz diákság, mint a milyen azóta nehezedik rája. Ebben az esztendőben kétezernél több diákot csaptak ki az iskolából, legalább nyolcz-száz azoknak a száma, akiket börtönbe vetettek és kétszáz utban van Szibéria felé. A felügyeletet az iskolákra generálisok gyakorolják; igazgatóknak az iskolákba olyan embereket neveznek ki, akiknek az a legfőbb erényük, hogy hűséges és szigorú szolgáló a zsarnokságnak. A gimnáziumok kis diákjai is valóságos rendőri felügyelet alatt vannak és jai annak, aki abba a gyanuba keveredik, hogy — összeesküvő. A száműzöttek között egész csomó husz esztendőnél fiatalabb legényke van; gyermekeket büntetnek száműzetéssel. Különösen a moszkvai diákok sorai-ban garázdálkodott nagy embertelenséggel a megtorló hatalom. Onnan 120 diákot vittek Szibériába. A polgárság leírhatatlan rémülettel, keserűséggel és fájdalommal nézi, mit csinálnak a szegény fiukkal és igyekezik a sorsukon könnyíteni úgy, a hogy tud. A moszkvai kereskedők egy hónap leforgása alatt 44.000 rubelt gyűjtöttek a bebörtönözött diákoknak, a Szibériába száműzötteknek pedig meleg gunyát, bundát, bélelt szizmát küldöttek. Így csinálnak Oroszországban: rendet.

(Ahol nincsen éjszaka.) Egy város van a világon, amelyben a forgalom rendjét, ejvenségét az éjszaka meg nem törli, nem csökkenti, ahol éjjelkor csak úgy nyitva van minden bolt, mint délben, eladnak és vásárolnak, rendelnek és dolgoznak. Ez az örökké éber város Butte, Montana államban, Kanada szomszédságában. A negyvenötezer főnyi lakossága város tisztára bányászattól él. A tárnakban és a kohókban szakadatlanul folyik a munka és a munkások naponként háromszor, nyolcz óránként váltják föl egymást. E szerint a beosztás szerint rendeződött be a város élete is, amely sohase szünetel, mert a város lakosságának egyharmada mindig akkor végzi a személyes dolgait, eszik, vásárol, sétál, szórakozik, mikor a más harmada dolgozik, a harmadik meg alszik.

Berta azon asszonyokhoz tartozott, akik szinte arra születtek, hogy milliómosokhoz menjenek férjhez. A szegényes falusi iskolából — ahol atyjának segített a tanításban — egyenesen olyan biztonsággal és nyugalommal lépett az új környezetbe, mintha csak mindig abban is élt volna. Kastélyában a környék magnásait fogadta, olyan módon, hogy szinte meglepte a vendégeit. Előkelő és valóban úri modora daczára roppant egyszerű és szerény tudott lenni, ugyanarra, hogy mindenki szívét megnyerte.

A férje is rendkívül nagy szeretetnek és tiszteletnek örvendett és ő minden bizonynyal meg is érdemelte ezt a nagy szeretetet, mert azok közé a ritka emberek közé tartozott, akik sokkal nemesebbek, semhogy elhiinnék a rosszat. Ő maga nagyon nyiltszívű volt minden hamisság nélkül s azt hitte, hogy az emberek mind olyanok. Aki- ket szeretett, azokban vakon megbizott, a barátai pedig feltétlenül számíthattak rá mindenkor.

Berta szerette a férjét, mert az, még mielőtt megvallotta volna neki a szerelmét, máris megkérte a kezét, férje pedig imádtá és valóságos kultuszt üzött belőle, úgy, hogy sokan mosolyogtak rajta; de azt mindenki elismerte, hogy boldogabb pár nem is lehet, mint Sancresty és a felesége.

Nagyon vendégszeretők voltak mindketten és Valfeuille, különösen őszkor, tömve volt vendégekkel.

Körülbelül két éve lehettek már házások, amikor Sancresty egy napon régi iskolatársát, Tremorel grófot hozta magával Párisból.

Sancresty azt mondta feleségének, hogy a grófi néhány hétre jött látogatába, de a hetek multak, hónapok lettek belőle és a vendég — elmaradt.

Tulajdonképp senki sem csodálkozott rajta.

Tremorel Hektor mögött mozgalmal mult állott. Párbajok, fogadások, szerelmi kalandok közt teltek a napjai és rövid idő alatt óriási vagyonát teljesen elpredálta. Ezek után a vad harczok után a nyugalmas napok Valfeuillben kellemesen ha-

Éjjel után az utcai élet csak olyan eleven, mint dél-után. Ez az éber város nakyon vidám város is, mert a bányászok sokat keresnek és egyáltalában nem sajnálják a pénzt. Azoknak, akik röstelkednek, ha hajnal-tájban az utcán látják őket, Butte város valóságos paradicsom volna.

(Fordított divat.) Talán semmi sem olyan változó a világon, mint az emberek ruházódása, amely alá van vetve és pedig a legnagyobb mértékben, a divat szeszélyeinek, de a mellett a gyakorlati hasznu ujitásoknak is, melyeket részint egészségi, részint célszerűségi szempontokból, mondhatni napról-napra, alkalmaznak.

De azért itt is vannak hagyományos, megállapodott formák, amelyeket nem egy könnyen lehet fölforgatni. Mert melyik európai nagy városban jelenhetne meg egy férfi női ruhában a nélkül, hogy boldognak ne nézzék és milyen fölháborodást szült, a mikor a kerékpározás elterjedésével az első nadrágos hölgyek a kerékpáron megjelentek.

Vannak azonban ma is még országok, ahol a férfiak szoknyát és a nők nadrágot viselnek.

Svájc és Spanyolország némely, a forgalomtól félreeső falvaiban is nagyon különös viseleteket látni.

Az az utas, aki először jár Arábiában, az ottani különös jelmezekben eleinte nem tudja megkülönböztetni a két nemet, mert az arabs államokban, valamint Tuniszban, Perzsiában, Algiriában és India némely részeiben is a nők olyan viseletben járnak, amely európai fogalmak szerint a férfiak ruházatának felel meg.

A bő bugyogók persze, melyeket keleten a nők hordanak, nagyon változatosak és némely alakjuk már egészen a szoknyához hasonlít. A karthagói nők nadrágocskáját első pillanatra alig lehet a rövid szoknyától megkülönböztetni. A török háremekben általános a bugyogó, mely alul ép oly bő, mint fölül, míg a tuniszi zsidó nők bugyogója lefelé keskenyedik, a mi épen nem valami festői látványt képez.

A szoknyában járó férfiak közt első helyen érdemel említést a vitéz skót ezredek tarka, rövid tunikája, mely a mi szemünkben nagyon férfiatlan-nak látszik.

Görögországban és Murczia spanyol tartomány-ban is eféle szoknyát hordanak a férfiak, mely azonban térden alul ér, míg a szárdinai földművelőké sokkal rövidebb. Ezeknek szoknyája fehér, míg sapkája, kabátja és harisnyája fekete.

A shingalézek több egymás fölé rakott szoknyá-ban járnak, melyek közül a legelső a leghosszabb és a többiek fokozatosan rövidebbek.

Nagyon különösek a fehérszakállu buddhista lelkészek Kandyban, kiknek az európai szoknyához hasonlító ruháik alól fehér csipkenadrágjaik kikandikálnak.

tottak rá, csak sokan voltak a kételkedők, akik nem igen bíztak a tartós megtérésben és sokan kérdezgették, vajon nem unalmas a falusi élet? Ő pedig csak sokatmondólag mosolygott, a kérdezők pedig úgy gondolták, hogy kénytelen el-tűnni az unalmát, miután nem maradhat meg ab-ban a körben, melyben ezeidig forgott, hiszen ott mindjárt nyilvánvaló lett volna teljes tönkre-menése.

A gróf ritkán hagyta el barátia kastélyát egyedül, azt is csak akkor, ha Corbeilbe ment. Állandóan gyalog ment át az első szállodába. „A szép képhez” czimzetthez és minden alkalom-kor — mintha véletlen lenne — egy ifju hölgy-gyel találkozott, aki Párisból jött; együtt töl-tötték a délutánt és csak az utolsó vonat indu-lásakor váltak el egymástól.

— Különös, nagyon különös, — mondá a polgármester mérges hangon. — igazán furcsa! Egy olyan ember, aki nem törődik senki ügyei-vel, senkivel nem érintkezik, — nagyon is jól van értesülve, kedves barátom!

A kedves polgármester, aki azt hitte, hogy mindenről tud és minden dolgról a legponto-sabbban van értesülve, nagyon boszus volt, mert erről a dolgról halvány seitelemmel sem bírt, rossz kedve pedig csak fokozódott, midőn Gen-dren doktor is megszólalt:

— Hiszen ezt az ügyet Corbeilben nagyon is jól ismerték és annak idején nagyon sokat pletykáztak róla.

Plantat ur, anélkül, hogy törődött volna a beleszólással, folytatta tudósítását:

— Sancresty és a felesége úgy fogadták a grófot, mintha fivérük lett volna és mind a hár-man a legszebb egyetértésben éltek. A szeren-se, úgy látszott, örök időkre beköltözött Val-feuillbe, de sajnos, nagyon is hamar megvál-tozott.

(Folyt. köv.)

Felhőzet	Csapadék mm	Hőmérő széklet
	max.	min.
4	2	17
4	2	16
2	1	11
2	2	14
2	1	17
4	ny	17
4	ny	15
3	—	17
4	—	17
3	—	17
0	14	17
3	ny	20
4	1	18
2	1	19
4	1	18
4	ny	18
4	1	15
4	ny	11
3	ny	16
2	1	15
1	—	14
0	—	10
0	10	17
4	1	18
4	1	18
3	—	20
4	—	20
4	ny	24
0	ny	18

Pára	Árny
54	266
40	400
30	202
70	275
75	275
35	246
25	235
41.50	543
8	895
13	817
3	515
53	485
30	800
10	827
20	880
30	4000
10	520
35	490
30	2655
30	1420
45	860
30	870
30	1620
30	890
34	968
30	590
30	1000
72	405
24	525
30	800
74	275
30	80
34	187
47	148
36	860
70	875
30	425
30	856.50
20	481
30	80
19.75	21.75
30	490
25	225
7.50	8.50
8.50	10.50
8.50	10.50
24	26
26	28
44	46
37	447
34	204
11.35	11.45
11.27	14.81
19.18	19.24
19.18	19.24
23.47	23.55
30	117.50
30	70
60	86.20
58	2.54
55	84.95
60	241
30	117.50
30	96.20
30	96

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1907 október 31 én

Király színház

A vig özvegy. Operette 5 felvonásban. Írták Leon és Stein. Zenéjét szerzelte Lohar Ferencz.

Magyar színház

Dorian Gray. Dráma 5 felvonásban. Wido Oszkar regényéből írta Hajó S.

CHICAGO színház.

VII., István-ut 39 szám. 9. telefon 93-09. szám.

E heti újdonságok:

A kaméliás hölgy. (Dumas drámája.)

A vig özvegy. (Léon operette.)

Az előadás kezdete tel 6 óra

Modern Színház-Kabaret

Három istennő. Erőtelj, Ica és Jolanda Rámay. A trónörökös. Kletkóp, Iria Szomaházy István. Drágaság. Pestl jelenet, Iria Molnár Ferenc.

APOLLÓ-SZÍNHÁZ

Kedvenzelnek védelme alatt. (A Worme olvasmányok következménye.) A vetélytárs. Téli sportok Svédországban.

Úránia színház

A tenger. Kezdeté tel 8 óraker

Szenzációzó újdonság! FAVORITE bevezető-gép és lemezek, két oldalú bejátszva. Gazdag műsor: Schmutzer Testvérek Budapest, VIII., József-körút 26. szám.

A 26089 számú, „Eljárás és készülék nádlemezek előállítására” című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres.

Kelemen M. István szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, Royal szálloda B.

Egyenruhák és egyenruházati cikkek. Polgári ruhák elegáns és jutányos kivitelben. BLUM SÁNDOR perzsa eszázri, szorb királyi és orosz eszázri nagy hercegi udvari szállítónál.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs! No küldjük pénztiket költödre. Koczkázat kizárva. Nem tetőző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal. BATSCHKE optikus, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látésvetők is legolcsóbban kaphatók.

A legújabb rendszerű Hangszer-Hitelosztály megnyit. amely minden hitelképes esetben alkalmas ed. Kézpénzárában szereplő részletekért vonni, mert a szorgalmat egy előbbi bank kifizeti és a vevő a banknak marad adós.

Nászajándékok jubileumra díszítágyak, evőeszközök, műipari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN műfőrák ékszerterelepén Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.

Egy hámszobás lakberendezés 360 forinrtól kezdve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó és tükör márványtal 180 frt. 1 kredenc, 1 kihúzószék, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdívón, 190 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 3 tükör, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevonnva 110 frt.

Üzletünket ez év végével teljesen felosztjuk, miért is a rendes KARÁCSONYI OCCASIO eladásokat már most megkezdjük. Ezen rendkívüli alkalomra a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívjuk. Kollarits József és Fiai cs. és kir. udvari szállítók IV., Váci-utca 32. szám.

6 évi jótállással 6 ÓRÁK arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK OSEKÉLY RÉSZLET-FIZETÉSRE DIAMANT S. BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 9. SZÁM az udvarban. Képes árjegyzék ingyen. Osekély részletfizetésre.

FOLIES CAPRICE. RÉVAY-UTCZA 13. Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SÁNDOR. Az előadás kezdete 1/2 9 óraker. Ma, szenzációzó újdonság! II óraker! „Ländliche Unschuld” Burlesk bohózat írta: Satyr. Rendező: Werner Manó. Ezt megelőzi 9/4 óraker. Biztos diagnózis bohózat írta: Cagliostro. Továbbá: Trebitsch Sándor és Eaura Emli urak új szolo számjakkal. Happali pénztár 9-1 1-g és délután 3-6 óráig. Az 1-ső emeleti Casinó de Paris minden este 1/2 12-től angol és francia különgességek fellépte. November 1-én a Casinó de Parisban új műsor.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28. Telefon 52-88. (BONNEBONNERE) Minden este 9-től 12-ig új műsorral nagy előadás. OKTÓBER 28-TÓL TELJESÉN ÚJ MŰSOR. A vajda az Abbáziában. Új cabaret számok: Új darabok: Egy vádpör története. (Színház paródia) A csapringer. A hurokalkodás. László Rózi, Ferenczi Károly, Mlle Marguerite, Ohabany, Nagy Endre és az egész művészcsapat. Legyek: Bárdnál Kocuth Lajos-u. 4. és Andrássy-ut 1, Zipsor és Könyg. Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál.

VATRA MŰLÁTÓ. Igazgató: GRÜNER JAQUES. VII., Király-utca 77. szám. A főváros legarabb család variétéja. A megnyitó műsor rendkívüli sikere. A kis Gürtler Dani. Ezenkívül a 20 előrendű specialitástól és a remek bohózat-társulattól.

RIVOLI fényképészeti és festészeti műtermében Rákóczi-ut 30. sz. készülnek művészies kivitelben fényképek, platin, aquarell és olajfestmények. Mint különgesség: kis képek után nagyítások selyem és bársonyra. Miniatur olajfestésű kristályképek és hozzávaló arany és ezüst foglalatok, bronz, fűggek, tü stb. Remek újdonság. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Telefon.

N... ZSIR... IUM... és osok... er... irálynál... est, 15. sz... gyek ingyen... ok álga... asok pont... nek... J... szállítás... rkán... it... kre... Plal... ztók... k... K... ny... kony... choz... K... ny... kony... choz...

Miért vesz

minden szegény és gazdag egyaránt

DIANA

■ sósborszeszt ■

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak. Például: csontfájdalom, félarc és reumatikus fejfájás, nyakszirtmerevedettség. A hátfájás, derékfájás, szagatások, oldalszurás és nyilalás, melyek a reumatikus, csusos és köszvényes bajokkal szorosan összefüggnek.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik,

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA-SÓSBORSZESZ

El van ismerve, hogy

■ szájviznek ■

használva, a bűzös szájlehelet teljesen elmúlik tőle. A leghevesebb nátha egyszerű szagoltatás által eltűnik. Rekedtség egyszeri toroköblögetés által megszüntethető.

EGYEDÜLI KÉSZÍTŐ:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg DIANA-sósborszesz	Egy nagy üveg Diana-sósborszesz	Egy legn. üveg Diana-sósborszesz
40	1.-	2.-
fillér	korona	korona

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, a mely üvegen látható feltűnően a kék szíves **DIANA-SÓSBORSZESZ**

Egyetlen egy és pedig a most befejezést nyert 20. osztályosorszájatekban nagybecsült vonóinknak következő nagyobb nyereményeket fizettük ki: a 400.000, 90.000, 60.000, 40.000, 25.000, 2 á 20.000, 15.000, 10.000, és sok 500 koronás és egyéb nyereményeket.

1/4 sorsjegy 12 korona

1/4 sorsjegy 6 korona

1/4 sorsjegy 3 korona

1/4 sorsjegy 1 kor. 50

TÖRÖK

A hét melyik napja különösen fontos Önnek?

Oly számot szíveskedjék nálunk megrendelni, mely azon nap mellett áll, melyen különös élményekben volt része.

Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda
92781	96966	12431	9008
Csütörtök	Péntek	Szombat	
12412	40474	81949	

Szíves azonnali rendelést kérünk fenti számokra, legkésőbb azonban **1. é. november hó 9-ig**, hogy a szerencseszámok közben el ne fogyjanak.

Török A. és Tsa Bankház R.-T. Budapesten.

Központ: Szervita-tér 3/c. Fiókok: Váci-körut 4.; Teréz-körut 46.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZIAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert orvosi m. és közszeres

BUDAPEST

VII. Erzsébet-körut 50.

Legelőnyösebben beszerzhetők orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. A u m m i áruk: Suspendorium, Irrigator-fooskendők stb. legújabb találmányok csász. és kir. szabad. Polgár-féle sérvtők, has- és köldök kötők. Valódi francia különlegességek (Szerepek) Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Pontüzem tások Ugyelni.

BUTOR DUS VÁLASZTEK... RÉSZLETI FIZETÉSRE...
 EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA) KÁNYATÓ
EHRENTREU TESTVÉREK
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA)
 HÍVÁS ÁRJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 822

SANID TOKOCSKÁK
 makacsabb hevony és idült folyásoknál befecskendezés nélkül legbiztosabb gyógyszerek a
SANID TOKOCSKÁK
 bizonyított. Egy doboz (100 labdaos) használati utasítással 6 korona utánvét mellett. Kezdő gyengeség és impotenciának egyedül biztos szer a híros dr. TIMKÓ-féle erőlabdaosok.
 Egy üveg ára 10 korona, küld a
 „MAGYAR KIRÁLY” gyógyszerár, Budapest, V., Marokkó-utca 2/a.

ERTESITÉS.

A polai cs. és kir. hadtengerészeti élelmező hivatal az alább felsorolt élelmezési zikketek kereskedelmi szokások szerint és olyan minőségben és feltételek szerint kívánja beszerezni, amint azok az ilyen bevásárlásokra vonatkozóan kiadott »Usancen-hefte stb.« a füzetben megállapítják. A beszerzendő cikkek a következők:

Kávé 31,000 kg., cukor 35,000 kg., buzáliszt 800,000 kg., rozsliszt 300,000 kg., köménymag 4,000 kg., rizs 95,000 kg., hamozatlan borsó 45,000 kg., hámozott borsó 15,000 kg., bab 110,000 kg., tészta 60,000 kg., hagyma 7500 kg., bors 1800 kg., disznózsír 3000 kg., burgonya 120,000 kg., táblaolaj 26,000 kg., ecet 12,000 liter, bor 900,000 liter.

Az 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlatok **mielőbb**, de legkésőbb 1907. évi november 30-ig beadandók Polában a cs. és kir. hadtengerészeti élelmező hivatalhoz. Közelebbi feltételeket tartalmaznak az összes kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthető »Megjegyzések« ezen értesítéshez, valamint a fentebb említett »Usancenhefte« amelyek a hadtengerészeti élelmező hivattaltól is beszerezhetők, még pedig az előbbi díjtalanul, az utóbbi pedig 20 fillér bevétele ellenében.

Pola, 1907. október 31-én.

Cs. és kir. hadtengerészeti élelmező raktár.

vóinkuk
25.000,

nek?

azon nap
része,

zerda

008

nbat

49

hó 9-ig,

lapestén.

sjegy üzle

ut 46.

K

ÉN

TEKBA...
MINT

IZETESRE

OLCSÓÁRON

YATO

REK...
SYO...
ON...

NEK

lecakend...

KÁK

U utasít...

potenili...

labdnosok.

Budapest,

tona 2/o.

ajánlatok

er 30-ig

zeti ele-

msznak

betekint-

amint a

adtengo-

ég pedig

bekül-

zeti

ÖREG EMBER LETTEM,

mert egész életemen keresztül az
Alföldi fehérkeresztes

SOSBORSZESZT

használtam, melyet egyes egyedül az
ALFÖLDI COGNACGYÁR R.-T.

saját szeszlinomítójában

lepárolt legmagasabb fokú középpárlat
szeszből készít Kecskeméten.

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
fehér keresztos sósorszesze

Kapható mindenütt.

Szállítatik postán utánvé-
telletel vagy a pénz előzetes
— beküldése után —

Óriási próba-
üveg 40 fillér.

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
fehér keresztos sósorszesze

Kapható mindenütt.

Az Alföldi fehér keresztos sósorszesz egyedüli gyártója az
Első Alföldi Cognacgyár R.-T. Kecskeméten.

O osászári és királyi fensége József Főherczeg kamarai szállítója,

Mindenütt kapható.

Mindenütt kapható.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
HUZÁSA
**NOVEMBER-
 HÓ**
21-23-án

HECHT BANKHÁZ
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 FERENCZIK-TERE 6. BUDAPEST

SZERENCSE-
 SORSJEGYEINKBŐL
 KÉRJEN SZÁMVÁLASZTÉKOT.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Városliget 69.

Itál a legújabbak árak mellett ajánlatok.

Locomobil és gőzcsepplőgépek,
 szalmakaszalók, járgány-csépplőgépek, lóhera-csépplők,
 gáztűró-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
 szónagyütők, boronák, sorvatógépek, Planat
 gépek, szecskavágók, rőpavágók, kukorica-
 morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytomep
 arató-és 2- és 3-vasú ekák és minden
 egyéb gazdasági gépek.

Riessner Kályhák

Phönix-
folytonógók

Egészségi szempontból
legkíméletesebb rendszer.

Eredeti biztonsági szabályozóval.

Gázklímák és robbanások
biztara.

Pluto
az új rendszer

Építési szakma terén években
át tartott tanulmányozások
kimagasló eredménye.

Fortuna

Főraktár: RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPEST,
 V. Hald-u. 21.

PÉNZSZEKRENYEK

GELLÉRI ÉS SCHULLER CZÉGNÉL

BUDAPEST, IX., RÁKOS-U. 4.

**GYARTANAK: TŰZ- ÉS BETÖRÉSMENTES PÉNZSZEKRE-
 NYEKET, KÖNYV- ÉS OKMÁNSZEKRENYE-
 KET, ANYAKÖNYVI SEKRENYEKET, PÁNCZÉLSZEKRENYEKET
 ÉS PÁNCZÉLSZOBÁKAT LEGJOBB KIVITELBEN.**

Allandó nagy raktár. Arjegyék ingyen és bérmentve.

A legújabb
hajók és hajósítóvasak.

MÜLLER J. L.-féle
Brise de Violettes

legkedveltebb ibolya illat

frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kelte-
 messége tartóssága és finomságára nézve felülmúl-
 hatatlan. ezen ajdonság feltöltmül minden várho-
 kát kiváló illatú és kellemes illata által.

Cvegeje 1.50, 2.50 és 4.50 forint

MÜLLER J. L. CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
 KAPATÓ

Koronaherceg-u. 2. Rottenbiller-u. 8.

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN KAPHATÓ

Ruha és hajkefékben
nagy választék.

Párisi világtállitás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy doboz ára K. 2.50. Az udvari istállóban továbbá a
 nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40
 év óta használják, nagyobb strák előtt és után
 való erőtlenre és erőtlenítésre, az inak megerősítésénél
 stb. képeit a lovat a legnagyobb munkabírást a
 trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid
 csak ezen védjeggyel valódi.
 Képes árjegyzék ingyen és bér-
 mentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-
 utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenynyel legelőnyösebben besze-
 rezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
 csőg pénzszekrények és trezorépléin ézetelők
 magyarországi vezérképviseleténél:

NEY és EPSTEIN czégnél, BUDAPEST, VI.,
 Péterfalva.

Képviselek minden városban kereskednek.
 ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTELEN.
 Régi szerkezeteket csereképen átvesszük.

Captol

47%

Egyetlen, tudományos **hajviz**, Dr. med. FICHHOFF, elberfeldi egészségügyi tanácsos által
 alapokon előállított Specifium korpaképződés, a fejbőr viszketése és hajhullás ellen.

Egyedült **Verdinand Mihens** cs. és kir. udvari szállító
 Főraktár: Bocs, IV-A. Honműhagso 3. Kapható a gyógyszerárakban drogériákban és illat-
 szerüzletekben.

KERT ALAKÍTÁSOKAT

Budapesten és vidéken terv
 ésköltségvetés szerint elvállal

Weber Károly iskola tulajdonos
BÉKÁSMEGYEREN (Budapest mellett.)
 Gyümölcsfa díjazta és rózsaszarjegyekkel ingyen szolgál.

Rum és legfinomabb **likőr**
 előállításához küld utasítást
ingyen

WATTERICHA, BUDAPEST, VII.,
 Doh ny-u. 5. sz.

HA FÁJ A FEJE,

ne félővászok hanem használja azonnal
Beretrvas-féle MIGRAIN-pasztilát

Minden
 gyógyszer-
 társban és
 drogeriában
 kapható.

24 pasz-
 tilát tar-
 talmazó
 doboz 1 kor.
 20 fill.

mely 5 poros alatt mindenféle
 természetű, ideges fejfájást
 még ha krónikus is megszűntet.
 Felülmül minden eddig ismert szer.
 Hatása bámulatos, még a leghevesebb
 fejfájásnál is.

Főrak-
 tár: Beretrvas Tamás gyógyszerész, Kispeszt, Rákóczi
 utca 6.
 Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

KISS
SZERENCSEJE
NAGY

HOGY HÍVJÁK?

Központ:
IV. ker.,
KOSSUTH LAJOS-
utca 13. szám.

A SOK NAGY NYEREMÉNY
melyet t. vevőinknek az **utolsó hetekben** szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyeket **KISS-nél** vásárolunk, mert **KISS szerencséseje NAGY!**

A legközelebb kezdődő XXI. sorsjáték I. osztályához **különös gonddal** válogattuk össze az alábbi szerencsesorsjegyeket. **Neve mellett** mindenki megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szánt, hogy boldogságát megállapíthassa.

Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. és Önnek szerencséseje lesz, mert

KISS szerencséseje NAGY!

Abel 02108	Bar nabás 19103	Eleazar 51350	Géza 48166	Johanna 93346	Lóráni 90677	Oklavius 22203	Szalvátor 52320
Abrahám 163455	Bella 07656	Elemér 78256	Gida 50632	Jolán 38837	Lothar 102225	Olga 37763	Szerafin 102200
Adám 90651	Béla 122268	Eleonora 94970	Gilbert 102115	Jónás 51201	Lőrinc 62051	Olivér 53376	Szeréna 27178
Adél 06044	Bencze 37794	Eliás 109081	Gizella 105987	Jónathán 73989	Lucia 46938	Olympia 78313	Szidónia 37326
Adolár 141630	Benedek 37783	Ella 22280	Gottfrid 106970	Jordán 94242	Lucian 28105	Orbán 22962	Szigfried 53393
Adolf 33811	Benjamin 54412	Elvira 39411	Guidó 107150	Józsa 107688	Ludmilla 67688	Oszkár 39438	Szilárd 67700
Adorján 21646	Benő 96848	Elza 54752	Gusztáv 103080	József 96069	Ludwig 92584	Othello 54795	Taksony 90846
Adrián 05991	Bernát 79880	Emanuel 22289	Gyárfás 26050	Judán 95000	Lujza 107233	Othmár 23107	Tamás 92600
Adriene 102133	Berta 96085	Emil 91310	György 33821	Judith 91088	Lukács 21051	Ottília 39471	Taszió 94962
Agátha 123147	Bertalan 32100	Emilia 66991	Györgyik 48200	Julia 79390	Lukrécia 34076	Ottó 102250	Tekla 106176
Agost 48191	Bertold 24790	Emma 24798	Gyözö 73385	Juliska 68025	Magda 51233	Ottokár 24770	Teofil 67624
Agoston 73332	Bertram 68909	Emőd 41644	Gyula 94212	Jusztina 60100	Magdolna 74131	Ódon 64599	Teodor 79311
Agnes 93666	Biri 91323	Endre 67302	Gyuri 24268	Jutsa 54770	Mágyolna 94015	Órzi 90838	Teréz 90633
Akos 07662	Blanka 06056	Erasmus 91522	Habakuk 22073	Kajetán 51214	Manfréd 108008	Pál 27112	Terka 96033
Aladár 132451	Bódog 122170	Erna 54711	Hajnalka 39154	Kálmán 102221	Manó 54777	Paula 67325	Tibor 166191
Alajos 38874	Bogdán 37937	Ernesztin 90486	Heléna 102212	Kamilló 48156	Manó 39434	Paulin 37777	Tibor 93830
Alban 51444	Boldizsár 45594	Ernő 20575	Heléna 102212	Karolin 93389	Margit 22907	Pepi 45585	Tihamér 67644
Albert 90425	Bonifác 51437	Ervin 39546	Hernann 90825	Károly 107651	Mária 107250	Péter 67333	Tinka 106185
Albin 96844	Borbála 78260	Erzsébet 51225	Henriette 67321	Katalin 24770	Mariska 92195	Piroska 92303	Titusz 78470
Albrecht 08100	Boriska 54420	Esztor 78400	Hermína 91540	Katarina 39765	Má k 67691	Pista 96051	Tivadar 22232
Altonz 123132	Böske 79336	Etel 94911	Hilda 27986	Kázmer 64611	Márkus 46950	Pongrác 106160	Timon 37772
Alfréd 39575	Brigitta 96080	Eufrozina 108005	Hubert 90448	Kelemen 107644	Mártha 90750	Rachel 53381	Tódor 53387
Alicze 63462	Camilla 60650	Eugenia 22279	Hugó 107685	Keresztély 22191	Martin 102171	Rafél 27192	Ulrik 96055
Amália 90777	Carolina 127195	Eva 38860	Humbert 19756	Klára 27998	Márton 37346	Regina 46790	Urban 39751
Ambrus 62268	Cecilia 46799	Ezsaiás 54717	Holyka 22295	Klodild 39773	Máté 52607	René 107639	Valentin 106170
Andor 148155	Cézár 67651	Fabián 108091	Ignác 39730	Kolozs 46920	Matild 78299	Rezső 21395	Valér 24775
András 78321	Ciril 92345	Fanni 102140	Ilka 33833	Konrad 67666	Mátyás 108043	Richárd 91544	Valéria 39757
Angelika 93651	Clementin 06199	Farkas 106067	Ilma 64557	Konstan 92577	Maxim 22199	Róbert 106075	Vazul 45594
Anna 07660	Constant. 24754	Felécia 108052	Ilona 99821	Kornél 24783	Melánia 32059	Rokus 23111	Vencel 54799
Antal 116888	Córa 39486	Félix 38899	Imre 102295	Kornélia 33843	Melinda 45572	Roland 39477	Vendel 60605
Anton 33816	Cornélia 90772	Ferdinánd 54721	Ipoly 39714	Krisztóf 20553	Melitta 51250	Román 90766	Verona 22240
Antonia 48196	Cristian 23115	Ferenc 90533	Ince 105977	Krisztian 73399	Menyhért 60140	Romeo 102255	Vidor 37766
Aranka 73344	Dániel 39593	Flóra 27976	Irén 34222	Krisztina 94901	Nici 74144	Róza 21502	Viktor 48141
Arisztid 94291	David 02292	Florian 46910	István 52900	Lajos 107699	Mihály 90688	Rozália 34100	Viktoria 107630
Armand 07670	Demeter 163602	Flóris 106209	Iván 78245	László 22245	Miklós 108040	Rozina 51333	Vilma 51844
Armin 122256	Demjén 90795	Fodor 67655	Ivona 108070	Laura 37779	Miksa 21352	Rózika 78244	Vilmos 64604
Arnold 37809	Dénes 79347	Frida 107681	Izabella 39421	Lázár 54488	Milán 34088	Rudolf 94944	Vince 78250
Aron 54449	Dezso 96075	Fridrika 22271	Izidor 54761	Lea 22300	Mór 94933	Salamon 22219	Virgil 90705
Árpád 94104	Domokos 02282	Frigyes 38881	Izor 32097	Lehel 39425	Móric 108020	Sámson 27119	Walter 27187
Arthur 96100	Donáth 122248	Fülöp 22288	Izsák 37343	Lénárd 90668	Mózes 37754	Samu 32082	Wilhelm 91550
Arzen 08025	Dóra 91989	Gábor 39404	Izsák 37343	Lenke 102190	Mózi 52615	Sámuel 32070	Wladimir 67350
Attila 124735	Dorottya 08055	Gábor 39404	Izsák 37343	Leó 23103	Nándor 73308	Sándor 45579	Wolftram 91909
Augusta 41638	Döme 123121	Gábrriel 54738	Izsák 37343	Leontin 39463	Nárcisz 95330	Sári 51327	Zachariás 48133
Aurél 66922	Dömötör 39497	Gábrriel 54738	Izsák 37343	Leonora 90793	Nárcisz 95330	Sárolda 60149	Zádor 21629
Aurélia 91350	Eberhard 63447	Gáspár 192151	Izsák 37343	Leopold 46929	Nárcisz 95330	Sebestyén 78227	Zoltán 27123
Balázs 106931	Edith 90799	Gebhard 39600	Izsák 37343	Lidia 107161	Nelli 54774	Simon 90709	Zseni 39440
Bálint 22269	Ede 102277	Gedcon 63821	Izsák 37343	Lina 20180	Nesztli 102182	Soma 95344	Zsigmond 46777
Baltazár 37799	Eduard 48173	Gellért 90810	Janka 73369	Lipót 82081	Netti 39467	Stefánia 102190	Zsófia 63607
B ndi 54439	Edwin 73303	Gergely 102286	János 90655	Livia 70660	Nina 60109	Szabolcs 34093	Zsuzsanna 22966
Barbara 22254	Elok 93390	Gerud 37330	Jonchim 91999	Lorenc 93808	Norbort 90744	Szaniszló 94939	Xavér 75321

A szives megrendeléseket postalordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Kiss Károly és Tsa

Központ: Kossuth Lajos-utca 13.
Fióküzletek: Erzsébet-körút 22. sz.
Váci-körút 5. szám.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye.

A XXI. sorsjáték első osztályának húzása máj

november
21 és 23-án
lesz.

Fiók-üzlet:

Erzsébet-körút

22. szám.

Tessék kivágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS

KISS KÁROLY és TARSÁ BANKHÁZA
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXI. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyeremenyjegyeket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegeken küldöm. (A meg nem felelő módot nem fogadom el.)
Egy példányt postalautalványon küldöm (kérlek átvezetni).
K..... Ft. (kérem utánvételezni).

Pontos cím: Név:
Lakhely, utca, házszám:
Utolsó posta. (neve):

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egy nyolczad K. 1.50
Egy negyed K. 3.—
Egy fél K. 6.—
Egy egész K. 12.—

Fiók-üzlet:

Váci-körút

5. szám.

E hirdetés rovartban minden szövege egyszerű beiktatása közönséges betűt betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovartban minden szövege egyszerű beiktatása közönséges betűt betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Református

előkelő alarásbiro nélkül venne nagy vagyonu rokonszenves műveltilányt. Adatokat feltüntető arczképes levelekhez czim a kiadóhivatalban. Titoktartás becsületszó. 5468.

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Fakult borkabátok
sötét színekre tartósan festetnek Hattenberger Béla ruhafestő gyárában Kassza 27086

Modern

rövid zongora, kitűnő gyártmány, azonnal eladó, Rottenbiller-u. 19. a házszám 5466

Rekedtség

biztos és kellemes orvosa sága a Réthy-féle czukork-60 fillérért mindenütt kapható. cs

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Csemegeszellő

legnemesebb fajokban, nagyrészt muskatály, gondosan csomagolva, 5 kilós postakosaránkint 4 koronáért, finom zamatos kortét 3 koronáért, remek szép almát 250 koronáért szállít Rothmann Hermán szőlőtelepe Kiskunhalason.

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Porsodyépítőiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Ki volna hajlandó

postamesteri lemondásomat, mely tiszta jövedelmet 1200 forintot ad s 4 szoba, üveges veranda, fürdőszoba, konyha, kamara, pinczével, ezenkívül istálló, kocsiszin, sertésöl, majorság ketrecz-udvar, veteményes, gyümölcsösset el látott lakóházamat 10.000 forintért megvenni. Megjegyzem, hogy itt nagy forgalmu központi hely, sok kereskedés, iparos, allami iskola, heti-és országos vásárok, két takarékpénztár orvos és gyógyszerár van. Értekezni lehet Filep István tulajdonossal Pánczéscséhén (Szolnok Doboka megye). 5469

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kassza-Magyar Béla. Telefon 67-47. 26703

LELEKRABLÁS.

Regény.
A Péczely díj nyertese.
Írta: HERCZEG FERENCZ.
Ára füzve 3.50 kor., kötve 5.50 kor. — Kapható minden könyvkereskedésben.
Singer és Wolfner kiadása. Bpest, VI., Andrássy-ut 10

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bórfolelek, gyönyörű tükör, diván, borszek, íróasztal, porzasszönyeg és egyes darabok; Páldes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Ki a YES-OUI-SI

ezt a lapot megrendell, látsza minden megrendelés máskülönben

angol és francia

nyelveket alaposan megtanulni. Előfizetés 4 pengővel. Minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és megtanítványokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-utca 92. szám.

Félig ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanígy régiségeket, drágakövet, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-évszámzókat. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Önnök övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Magán építő iparos

iskola előkészítő építő, kőműves és kőfaragó vizsgálóhoz biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Eladás.

Több vivő eszköz, 2 fehér, 1 aranyozott keretű tükör 100/230 drbja 50 frt., 1 cserép kályha 15 frt., 1 Koburg szállítói czimer 160/90: 40 frt., 4 nagy Gobelin festmény és több kép igen jutányosan eladó. Megtekinthető VIII., Hunyadi-utca 27. Telefon 88-89.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szönyegek, kényes kőrülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt. nagy perzasszönyegek, lámpák, 3 áru villany 14 frt. Árverési butoreláadás. Dob-utca és Holló-utczal szőlőkincze. 26616

Veszek zálogcédulákat, elzálogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerokat 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Polgári iskolai

reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves ön-kéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. "Tanár" Budapest, Thököly-utca 3. L. em. 3. ajtó. 26814

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.— bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok

Rézagy ... 45.— frt
Vaságy matraczozal 8.50
Gyermekágy ... 11.50
Sodronyagy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyártárában.

WEISZLIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Intelligens

komoly, szimpatikus fiatal gyengédlelkű özvegy urinő vagyok, kinevezett nyugdíj igényvel, rendszeresített lakbérrel. Állásom megtartásával, hogy a szürke élet gondjain könnyítsek, örömmel elvállalnék valamely hozzáim illő foglalkozást, gyermekek nevelését, avagy beteges urnő mellé, házvezetőnői állást, szépírást, színes- vagy fehérhímzést. Aki nekem e téren szíves utbaigazítást ad és kedves lenne, ajánlatát N. N. jellege alatt Liliom-u. 54. III. em 22. alá küldeni.

Pénzt butorra

zongorára, varrógép, kérepar, könyvok, kocsik, automobile currens-árura feltűnő olcsón be-aktározo. Már beraktározott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kívánunk Tauszik és Társa Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

Szalmát, szénát

veszek és eladok bármilyen mennyiségben

Schreier Béla

takaromány nagykereskedő BUDAPEST, Népszínház-utca 22.

"MAGYAR" TEXTILIPAR

Polyótrál.
A gyapju-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ipar és kereskedelem közlönye. Szerkesztőség és kiadóhivatal Ujvidéken.
Megjelenik havonta kétszer. Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Mezt Ferencz-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

BUTOR

Alkalmi vételi Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédlő- és uriszobák, valamint egyes butorok, oszdonalatos olcsón, minden elfogadható áron kaphatók PECHNER N. butor - nagykereskedő Király-u. 23. az udvarban. TELEFON 38-71.

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőtét, málna-, szamóca-, csipkebogyó-, gomba- és huskonzerveket, pástetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgár egyéves ön-kéntességi, bármely erőteljes vizsga letovéséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philológus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak kódlalt számban vételnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok alakásában megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII, Damjanich-utca 80. II. emelet 10.

Urasági butorokat, szönyegeket, csillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körut mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonbutorokban. Belsőhálószobák, bórparnitrák és kárpitosfélékben Porzsa, Smyrna és más szönyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, villamos stb.-hez.

Veresáfonyabefőt

BARTA-féle, 5 kilós postakosárdvög 6.— koroná FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Vadászfegyver

2 csövű, hibátlan, Lancaster 15 frt., finom Hammerles és finom Drilling áron aul. Ugyazintén fonykópesű gépek és láterészeti cikkek, valamint rajzszközök, szemüvegek olcsó árban Radonál, Egyetem-tér 5. (szemben az egyetemmel.) Kívánatra visszaadom a pénzt.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egyestárgyakból is) Koleszvárra; Budapestre ugyazintén államszámviteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III; 8

Bórszekipar

bórsajtolás és bórfaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bórszekék és karosszekékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása bórszekékre olcsó árakban. Legolcsóbb bórbutorok és állványok.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkezdővelőbb gyorsíróiskolája a

"Stenográfia"

országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szaktan-tárgyak.

Váci-körut 33.

azeltől Kazinczy-utca 8.

Butor

új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodai berendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczi-utca 2. raktár 10-11-12.

Zálogcédulákat,

brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban veszek. Brilliantokért többet fizetek, mint ujonnan kerültek. SCHILLER ISIDOR, Síp-utca 8. 26316

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuzár-csozások, kortikéteskeramittlapok, Kehlheimi, lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bontás vállalkozónál Budapest, Hador-u. 72-74. 10k öziel Szipet-ut 5

Polgári draki

Pontos kiszolgálás!

Kitűnő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János

angol ur! szabótárs BUDAPEST, Andrássy-ut 58. I. em.

Állandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hőlygeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16, sz. II. em. 18, sz. Válasz-bélyegyet kérek. 25465

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmírna szönyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petróleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, köveket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fiókzilet nincsen. 26618

Drága hus, olcsó hal!

Külön árak: Kábeljau fej nélkül 80 fill. Tokelhal heg. kicsi 60 » Tengeri lazac 70 » Tengeri pisztráng 90 » Tengeri csuka 110-150 » Sima lepényhal 150 » Vörös laposhal 180 » Pásztás tarkoshal 150 » Oriási laposhal 220-280 » Rhombushal 300 » Nyelvhál 600 »

Magyar Halkonservgyár és Halkereskedelmi r.-t.

Budapest; Közp. vásárcsarnok Garaytéri halcsarnok Király-utca 60. Batthyánytér vásárcsarnok.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezései rész-és mahagoni butorok szönyegek és függönyök valódi angol bórparnitrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265

Eszinoy-utca sarok.